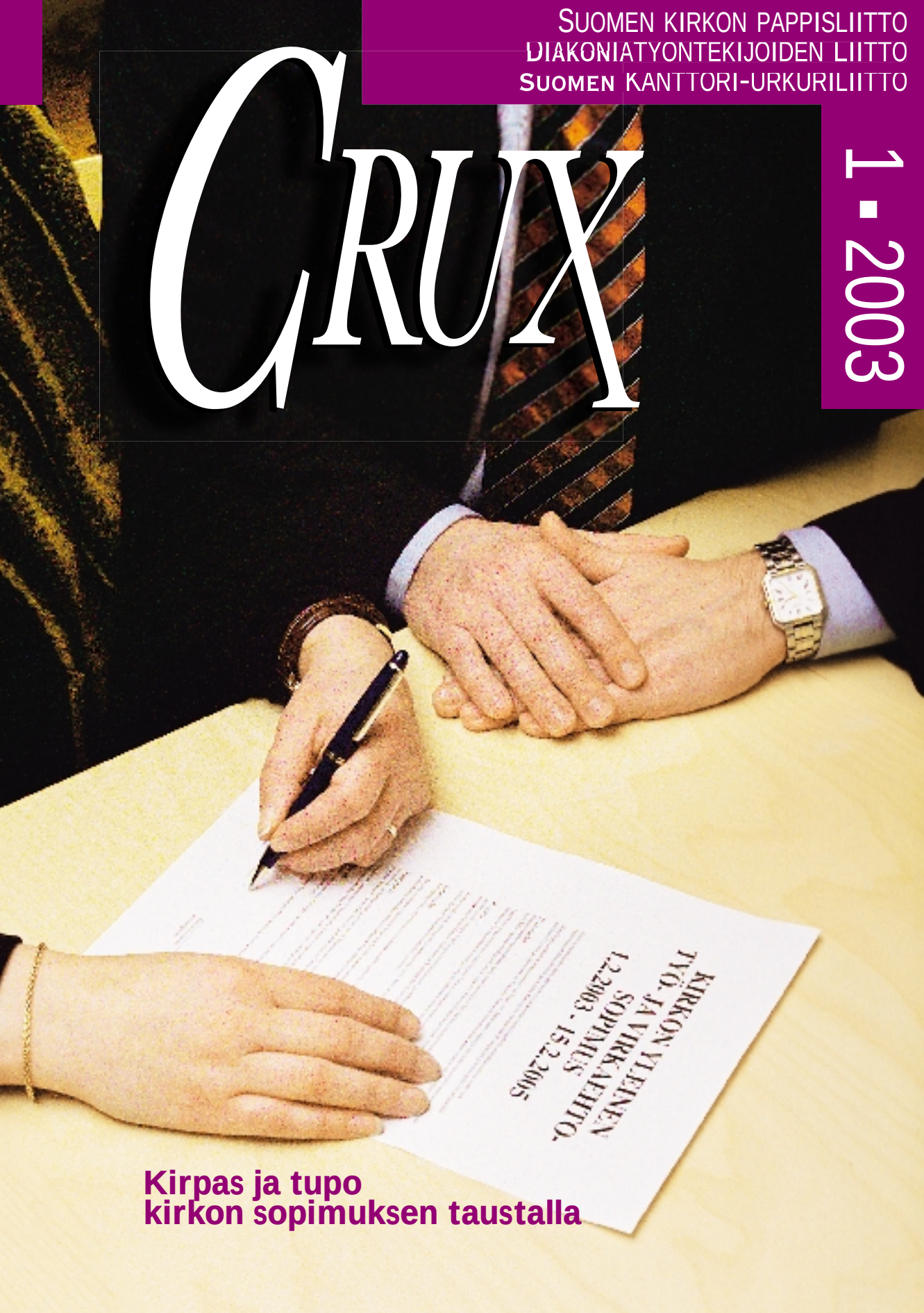

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

CRUX

1 • 2003

**Kirpas ja tupo
kirkon sopimuksen taustalla**

- 2 *Hannu Ronimus:* Kirkon töissä
- 3 *Marjukka Andersson:* Polttopisteessä kirkon virkakäsitys
- 3 *Uutiset*
- 13 *Leena Vanne:* Näköalapaikalla köyhyteen
- 15 *Juha Kauppinen:* Positiivista palautetta
- 16 *Jukka-Pekka Fabrin:* Diakoniatyöntekijän rooli uudella vuosituhanalla
- 18 *Heikki Poutanen:* Mikä on urkumessu?
- 22 *Kirsi Valkeapää:* Diakonian kivut ja ilot
- 24 *Matti Repo:* Palvelijoiksi vihityt - miten diakonaatti liittyy pappisvirkaan?
- 28 Pappisliiton visio 2003-2006
- 32 *Esko Jossas:* Kirkon uusi sopimus
- 34 *Leena Rantanen:* Kirkon talouden kokonaisnäkymät
- 36 *Leena Rantanen:* Kirkon avustuspolitiikka
- 38 *Esko Jossas:* Edunvalvonnan ABC
- 40 *Heidi Rautionmaa:* "Koti - kasvun paikka"
- 42 Suositus seurakunnan johtavan diakonianviran perustamisesta
- 43 *Hilkka Sormunen:* Kokeimuksia Anjalankoskelta
- 44 *Jaakko Ripatti:* Mikä pappisvirassa on luovuttamatonta?
- 47 *Tiina Korbonen:* Ettei vaan laulu laantuisi
- 48 *Marja Noso:* Diakonia on monimutkainen juttu
- 49 Kommentti
- 54 Tekstin ääressä

Seuraava Crux 2/2003 ilmestyy viikolla 12. Aiheina mm. Kirkko ja informaatioteknologia, diakonia ja kristinuskon leviäminen, kristillinen usko turvan antajana ja Pappisliiton visio 2003-2006 (osa II).

Kirkon virka- ja työehtosopimus 2003-2004,

Kirpas-ohjelma ja papiston vapaa-aikasopimus

Kirkon sopimusalueelle tehtiin marras - joulukuun vaihteessa tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaiset uudet sopimukset. Niiden voimassaoloaika on 1.2.2003 - 15.2.2005. Palkantarkistukset toteutetaan maaliskuun alussa 2003 ja 2004. Lisäksi on neuvoteltu sopimus kirkon alan palkkausjärjestelmän uudistamisesta vuosille 2003-2007 eli ns. Kirpas-ohjelma, s. 32-33. Myös seurakuntapapiston vapaa-ajasta on solmittu uusi kaksivuotinen sopimus ajalle 1.1.2003 - 31.12.2004, s. 33-34.

Uusi kirjoitussarja "Edunvalvonnan ABC"

Edunvalvonnan ABC -kirjoitussarjassa tarkastellaan tämän vuoden aikana asioita, jotka keskeisesti liittyvät virka- ja työehtosopimuksen piiriin ja ammatillisen edunvalvonnan kysymyksiin. Kirjoitussarjan avauksessa Pappisliiton toiminnanjohtaja Esko Jossas selostaa sopimusneuvottelujen taustoja ja itse neuvotteluprosessia, s. 38-39.

Pappisliiton visio 2003-2006

Pappisliiton visiota vuosiksi 2003-2006 esitellään s. 28-31. Mitkä ovat liiton perustehtävä ja arvot sekä visiokauden tavoitteet ja painopisteet toiminnan eri alueilla? Lisäksi kerrotaan visioinnin taustasta ja lähtökohdista. Visioasiakirjan muu materiaali esitellään seuraavassa numerossa.

Diakoniatyöntekijän rooli uudella vuosituhanalla

Diakoniatyön pulmana monissa seurakunnissa on, että työn määrä ja päivittäinen vaativuus ovat niin merkittäviä, että vain harvalla diakonian viranhaltijalla on mahdollisuus pitkäjänteiseen ja suunnitelmalliseen työtoteutukseen. Diakonian kehittämistehtävä on kuitenkin jatkuvasti ajankohtainen asia ja sen tulee voida muuttua olosuhteiden muuttuessa. Asiaa tarkastelee Tampereen diakoniakeskuksen johtaja Jukka-Pekka Fabrin s. 16-18.

TOIMITUS

Päätoimittaja

Hannu Ronimus
(09) 150 2466
hannu.ronimus@pappisliitto.fi

Toimitussihteeri

Tuula Anttonen
(09) 150 2453
tuula.anttonen@pappisliitto.fi

Osoite

Akavatalo
Rautatöläisenkatu 6,
00520 Helsinki,
(09) 150 2453
Fax (09) 148 5875

Sähköposti:

tuula.anttonen@pappisliitto.fi

Kustantaja

Suomen Kirkko-Mediat Oy, Helsinki

Ulkoasu

Paula Huhtala

TOIMITUSKUNTA

Hannu Ronimus, pastori (pj.)
Miika Heikkinen, kappalainen
Sirpa Lampinen, kanttori
Heikki Mäntylä, kirkkoherra
Outi Niemi, diakoni
Matti Peiponen, pastori
Miia Seppänen, vs. kappalainen
Kirsi Valkeapää, diakonissa
Sakari Vilpponen, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Pappisliitto: Heli Meinola
(09) 150 2653
heli.meinola@pappisliitto.fi
Diakoniatyöntekijöiden Liitto:
Pirjo Heikkinen
(09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi
Kanttori-urkuriiliitto:
Nina Järvensivu (09) 150 2446
nina.jarvensivu@
suomenkanttori-urkuriiliitto.fi

ILMOITUSHINNAT

Sivu	2/1	1 670 €
	1/1	930 €
	1/2	490 €
	1/4	270 €
	1/8	150 €
Neliväriä		170 €

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Auranen oy, Forssa

Kirkon töissä

K

irkon töissä tarvitaan monenlaista tietoa ja osaa-
mista. Työn kokonaisuuden hallintaan kuuluu myös
työntekijän tietoisuus keskeisistä kirkon alan työ-
elämän sopimuksista ja menettelytavoista. Oikea

ja riittävä tieto palvelussuhteen ehdoista tukee työssä toimimista,
luo työyhteisön toimintatapoihin yhteismitallisuutta ja selkeyttä, ja
ennaltaehkäisee väärinkäsityksistä syntyviä jännitteitä ja vastak-
kainasetteluja.

Tässä Cruxin numerossa käsitellään kirkon sopimusratkaisua vuo-
sille 2003-2004 kirjoitusten ja lehden yhteydessä jaettavan Kirkon
töissä -palvelussuhdeoppaan muodossa, joka sisältää myös uudet
palkkataulukot. Oppaan ovat kustantaneet yhteistyössä SVTL ja
Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI. Oppaan kompakti koko edes-
auttaa sen työsalissa mukana pitämistä, joten aina tarvittaessa
käyttökelpoista tietoa sopimussasioista on kätevästi käden ulottu-
villa saatavissa.

Kirkon töissä onnistumisen kannalta merkittävässä roolissa on työ-
yhteisön jäsenen riittävä halu ja kyky yhteistoimintaan. Tähän liit-
tyen on hyvä muistaa, että vuoden alusta astui voimaan yleisso-
pimus yhteistoiminnasta seurakunnassa, joka korvaa vuonna 1997
voimaan tulleen yhteistoimintasopimuksen. Koska uusi sopimus on
luonteeltaan virka- ja työehtosopimus, se koskettaa kaikkia seura-
kuntia, eikä siten edellytä sopimuksen erikseen hyväksymistä seu-
rakunnan hallintoelimestä.

Lähtökohtana sopimuksessa on se, että sen avulla voidaan entistä
paremmin kehittää seurakunnan työn tekemistä ja työyhteisön toi-
mivuutta. Sopimus takaa myös aikaisempaa paremmin työntekijöi-
den äänen kuulumisen ja heidän asiantuntemuksensa käyttämisen.
Nimittäin ennen kuin yhteistoiminnan piiriin kuuluvan asian suh-
teen tehdään ratkaisu, tulee työnantajan neuvotella niiden työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa, joita asia koskee. Neuvot-
telun foorumeina voivat asiasta riippuen olla esim. työntekijän ja
esimiehen välinen keskustelu, työpaikkakokous tai työympäristötoi-
mikunta. Tarvittaessa luottamusmiehillä ja työsuojeluvaltuutetuilla
on asian käsittelyssä merkittävä osuus.

Yhteistoimintamenettelyn piiriin
kuuluvia asioita ovat mm. henki-
löstön asemaan ja työjärjestelyi-
hin olennaisesti vaikuttavat hank-
keet, henkilöstöhallinnon periaat-
teet ja menettelytavat, henkilös-
tö- ja koulutussuunnitelmat, työs-
sä jaksamisen keskeiset kysymyk-
set, työsuojelun toimintaohjelma,
työterveyshuollon järjestäminen,
seurakunnan talousarvioehdotus

sekä toiminta- ja taloussuunnitelma, työaikojen sekä työ- ja loma-
vuorojen yleiset järjestelyt, tasa-arvosuunnitelmat ja työhön pereh-
dyttämisen järjestelyt.

Sinulle, joka olet kirkon töissä, toivotan alkaneelle vuodelle voi-
mia, rakkautta, tervettä harkintaa ja hyvän Jumalan siunausta (2.
Tim. 1:7)!

Hannu Ronimus
Päätoimittaja

Polttopisteessä kirkon virkakäsitys

Virkarakennekomitean mietinnöstä odotetaan parhaillaan laajaa palautetta. Liitot odottavat palautetta jäseniltään ja kirkolliskokous liitoilta sekä useilta muilta tahoilta.

Seurattessani virkarakennekomitean mietinnön ympärillä liikkuvaa keskustelua on siitä noussut esiin mm. seuraavaa: on todettu, että mietintö on raskas lukea ja siksi se on usein jätetty lukematta. Johtopäätöksiä on vedetty asiasta julkaistujen hyvin yksinkertaistettujen lehtiotsikoiden pohjalta: "Kanttorit ja diakonissat saarnaamaan ja hautaan siunaamaan"... Edellisen asiaa valmistelleen diakonaattikomitean mietinnön aikoinaan herättämät ennakkoluulot ja pelot kummittelevat keskusteluissa. Kanttorikunnan piirissä ollaan hämmentyneitä; useimmat kanttorit ovat sanoneet, että heillä on vahva kirkollinen ja ammatillinen identiteetti jo nyt, osa haluaisi vahvaa virkaan vihkimistä, muutamat ovat lehdistön palstoilla pohtineet nk. "vapaan taiteilijuuden" ongelmakenttää tämän päivän kirkossa.

Koko virkarakenneuudistuksen keskeinen peruspilari - kysymys virkaan vihkimisestä - tuntuu olevan vaikea käsitellä ja sisäistää. Tarvitsin itse toista vuotta komiteatyöskentelyä sisäistääkseni ja oivaltaakseni, että kun keskustellaan kirkon virkaan vih-

kimisestä, keskustellaan asiasta, joka on kaikkein arvokkainta, mitä kirkko voi teologisesti ajatellen suoda viran edustajalle. Kysymys ei ole helposti sivuutettavasta "musta tuntuu, et..." -jutusta.

Virkarakennekomitea rakensi mietintönsä kivijalan periaatteesta (joka on samansuuntainen kuin käsikirjakomitean ehdotus virkaanvihkimisestä), että kirkon virka on yksi ja että siihen kirkon virkaan on yksi vihkimys. Luotiin kivijalkaa, jossa ei ole portaita, vaan jossa kaikki virat ovat vihkimyksessä samalla viivalla, yhden viran sisällä kolmisäikeisenä rakennelmana: papit, piispat, diakonaatti.

Jotta kirkossa voisi olla yksi virka ja yksi vihkimys, pitää viroilla olla yhteys toisiinsa. Komitean linnanrakennus perustuksen päälle jatkui. Mitkä olisivat teologisesti katsottuna ne mahdollisuudet, jotka voisivat yhdistää virat vahvasti toisiinsa? Mitkä siis voisivat olla viran yhteisiä oikeuksia ja velvollisuuksia? Mietintöön kirjoitettiin lista teologisesti katsoen mahdollisista yhteisistä työtehtävistä. Ongelma, joka listan uloskirjoittamisesta syntyi, näkyi ja kuului heti mietinnön ilmestyttyä. Koettiin, että mietinnössä on esitetty lista paikallisseurakunnan työnjakokirjaan siirrettävistä papiston ja diakonaatin kesken tulevaisuudessa jaettavista työtehtävistä, pelästyttiin ja reagoitiin ja reagoidaan edelleen vahvasti.

On selvää, että eri työntekijäryhmät odottivat mielenkiinnolla, minkälaisia käytännön ratkaisuja komitea ehdottaa mietinnössään. On myös selvää, että varsinkin diakonaattiin kaavailtujen virkaryhmien on helpompi tarttua palautetta antaessaan konkreettisiin asioihin kuin teologisiin pohdintoihin ja perusteluihin. Kuitenkin niihinkin perehtyminen ja niiden punnitseminen on esitetyn kokonaisuuden ymmärtämiseksi välttämätöntä!

Kirkon kolme akavalaista ammattiliittoa ovat jo vuosia toimineet yhä lujittuvassa yhteistyössä ajaen pappien, kanttoreiden ja diakoniatyöntekijöiden asioita. Tässä palautteenantamisvaiheessa nämä liitot ovat tehneet historiallisen ratkaisun: ne pyrkivät antamaan yhteisen lausunnon AKI:na, ei siis yksittäisinä liittoina. Hanke näyttää edistyvän hyvässä ja rakentavassa hengessä.

Virkarakennekomitean tehtävänä ei ole ollut mylertää huvikseen nykyisten työntekijöiden vallitsevia oloja, vaan tähtäyssuunta on ollut kohti Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuutta edelleen hyvien, ammattitaitoisten, hyvän identiteetin omaavien, kirkkoon sitoutuneiden ja kirkolle tärkeiden työntekijöiden käsissä.

Marjukka Andersson

*Suomen Kanttori-urkuriiliiton puheenjohtaja
marjukka.andersson@kolumbus.fi*

Kari Martikainen

Crux esittelee tämän vuoden numeroissaan Suomen kirkon papisliiton, Diakoniatyöntekijöiden Liiton ja Suomen Kanttori-urkuriiliiton hallitusten uudet jäsenet.

Kari Martikainen Lahdesta on Diakoniatyöntekijöiden Liiton hallituksessa varsinaisena jäsenenä tämän vuoden alusta. Kari vastasi muutamien toimituksen esittämiin kysymyksiin:

Millainen on taustasi ja työhistoriasi?

Olen syntynyt "Etelä-Suomessa" Kempeleessä (Oulun eteläpuolinen naapurikunta) ja kasvanut Oulussa. "Diakoniaan" kasvoin Lohipadon erityiskoulun (liikuntavammaisten lasten erityiskoulu) vapaa-ajan toiminnassa 1970 - 1980 luvulla.

Pieksämäellä koulutettiin diakoniksi. Ensimmäinen työpaikka oli Kylliälän koulukoti, Limingassa, ohjaajan toimessa ja vs. sosiaaliohjaajana.

Näin jälkeensä märkäkorvaisena lähdin 1987 Tornion seurakuntayhtymän pähketyön virkaan perustamaan Tornionlaakson Suojapirtti ry:n pähkdeongelmaisten kuntoutumisyhteisöä ja ostopalveluita lähiseudun kunnille. Toimin yhdistyksen toiminnanjohtajana ja lähtiessäni 1998 toiminnassa oli Kuntoutumis- ja katkaisuhoidoituskesköt, tukiasunot, päiväkeskus ja ikääntyvän väestön etsivän pähketyön kehittämisprojekti.

Vuodesta 1998 lähtien olen ollut Salpausselän seurakunnan ns. normaalissa diakonian virassa

Mitä muuta haluat paljastaa itsestäsi (perhe, harrastukset, tms.)?

Olen "uusikortti" = vasta viime vuosina Herättäjäjuhlilla ja seuroissa vierailut. Lapseni lida, Kaisa, Otto, Jenni ja likka ovat tärkeintä ja parasta mitä olen saanut aikaiseksi tässä elämäs-

Kari Martikainen Lahdesta toimii Diakoniatyöntekijöiden Liiton hallituksessa varsinaisena jäsenenä vuoden 2003 alusta.

säni tähän mennessä. Eronnut ja sitä prosessoinut ja uusperhettä rakentava. Viime kesän aloitin rullaluistelun ihan omaksi ilokseni. Nautin hiljaisuudesta, luonnosta ja puolisosta.

Mikä on parasta työssäsi/ammattissasi? Entä ikävintä?

Parasta työssäni on sielunhoito/terapia-asiakkaat ja heidän kanssaan työskentely. Syvien pohjien ja mustankin epätoivon kautta kahlaaminen niin kauan, että löytyy jotakin toivoa tai ainakin asioiden läpikäymistä. Asiakkaan sielunmaiseman hahmottaminen ja ymmärtäminen on haastavaa. Näin joululomien jälkeen en muista mikä on

ikävintä. Ehkä raskainta on jos työyhteisön johtamisjärjestelmät eivät toimi.

Mitä diakoniatyöntekijän työssä tai työoloissa pitäisi mielestäsi parantaa?

Mielestäni diakoniatyöntekijöiden työssä on liikaa yksin tekemistä riskialttiissa olosuhteissa. Henkistä ja fyysistä yksin tekemistä on eri syistä liikaa, riippumatta siitä onko seurakunnassa toisia viranhaltioita vai ei samalla työalalla. Lisäksi useissa seurakunnissa diakoniatyöntekijöiden asiantuntijuuden ja ihmissuhdetaitojen hyödyntäminen työalan johtamisessa on puutteellista.

Diakoniatyöntekijöiden ih-

missuhde- ja sielunhoito/terapiataitojen arvostus on kirkossa nähtävä selvemmin virantehtävissä ja palkkauksessa.

Mihin ammattiyhdistysliikettä mielestäsi tarvitaan?

Tukemaan diakoniatyön ja diakoniatyöntekijöiden kehittämisedellytysten luomista ja säilyttämistä kirkossamme.

Tukemaan yksittäisen diakoniatyöntekijän/diakoniaviran etujen valvontaa yksittäisissä kiistakysymyksissä suhteessa seurakunnan hallintoviranomaisiin.

Valvomaan diakoniatyöntekijöiden etuja diakonaattiuudistuksen mahdollisissa työtehtävämuutoksissa ja sen korvaamisessa palkkauksessa.

Mitä odotat liiton hallitustyöskentelyltä?

Raikasta keskustelua, diakoniatyön ja -työntekijöiden työolosuhteista ja niiden parantamista.

Millaisia terveisiä lähetät Cruxin lukijoille, DTL:n, SKPL:n ja SKUL:n jäsenille?

Matkustamme samassa laivassa samoilla eväillä, joten ei porata pohjaan reikiä, ettemme joudu turvautumaan pelastusveneisiin tai uimaan kylmään veteen.

Oletko osa-aikaisessa kanttorin virassa? Tai keräätkö työssäoloahtoa?

Liitolta suositus kanttorin virkaan kuuluviin tehtäviin laskennallisesti kuluvasta ajasta

Suomen Kanttori-urkuriliiton tiedustellaan usein, minkä verran aikaa mihinkin kanttorin työtehtävään voidaan kohdella katsoa kuluvan. Kysymys koskee erityisesti työsopimussuhteisia kanttoreita, osa-aikaisessa virassa olevia sekä työttömyyspäivärahaan oikeuttavaa työssäoloahtoa kerryttäviä tilapäisesti kanttorin töitä tekeviä.

Kanttorin virka on työaikalain ulkopuolella, ja työaika säätelee kirkkohallituksen päätös vapaa-ajasta. Kirkkohallituksen päätös koskee vain virkavapaus-, vuosiloma- sekä viikoittaista vapaa-aikaa. Päivittäistä tai viikoittaista työaika ei ole määritelty. Kirkon virkaehtosopimuksessa ns. yleinen viikoittainen työaika on 38,25 tuntia, mutta kanttoreita tämä ei koske.

Kanttorin virkaan kuuluvista työtehtävistä säädetään kirkkolaisissa sekä seurakuntakohtaisissa kanttorin viran ohjesäännöissä. Viran luonteeseen kuuluu itsenäisyys, ja kirkkojärjestyksessä todetaan, että seurakun-

nan musiikkityöstä vastaa kanttori. Kanttorin esimies on kirkkoherra.

Kanttorin virkaan kuuluvia tehtäviä ovat jumalanpalvelusten ja toimitusten musiikista vastaaminen, rippikoulutyö ja seurakunnan musiikkikasvatus, kuorojen ja harrastuspiirien ohjaaminen, konserttien ja muiden musiikkitilaisuuksien järjestäminen sekä nuotiston ylläpito ja soitinten hankinta ja huolto. Kaikkiin näihin työmuotoihin liittyy myös hallinnollisia tehtäviä sekä suunnittelua, valmistelua ja harjoittelua.

Suomen Kanttori-urkuriliiton hallitus on nyt laatinut suosituksen laskennallisen työajan selvittämiseksi edellä mainituissa tai niihin verrattavissa tilanteissa. Suosituksen antaminen ei tarkoita, että liiton tavoitteena olisi saada kanttorin virka työaikalain piiriin.

Jäsenet voivat pyytää suositusta käyttöönsä liiton toimistosta.

Kanttori-urkuriliiton opiskelijavaliokunta 2003

Suomen Kanttori-urkuriliiton opiskelijavaliokunnassa on yksi edustaja jokaiselta kirkkomusiikon opetusta antavalta paikkakunnalta. Opiskelijavaliokunnan kokoonpano vuonna 2003 on hieman muuttunut edellisvuodesta, vaikka valiokunnan jäsenen kausi on periaatteessa kaksivuotinen. Valiokunnalle on nyt valittu myös varajäsenet. Kirkkomusiikin opiskelijoista huolehtivat liitossa vuonna 2003 seuraavat henkilöt, jotka ovat myös liiton yhdyso opiskelijoita omassa oppilaitoksessaan:

Mikko Kallio,
Turun konservatorio

- valiokunnan puheenjohtaja
2002 - 2003
- opiskelijoiden edustaja liiton hallituksessa 2003
(vara avoinna)

Maria Koivisto,
Pirkanmaan ammattikorkeakoulu
- valiokunnan varapuheenjohtaja
2002 - 2003
(vara Anna Kosola, Pirkanmaan AMK)

Michael Wargh,
Jakobstads yrkesinstitut
(vara Hannes Hellgren, Jakobstads yrkesinstitut)

Minna Nappari,
Sibelius-Akatemia
Kuopio
(vara Anu Hietaniemi, Sibelius-Akatemia Kuopio)

Hanna-Maria Keränen, Oulun seudun ammattikorkeakoulu
- liiton edustaja AKAVAn opiskelijavaltuuskunnassa
(vara Jarmo Valli, Oulun konservatorio)

Olli Pyylampi,
Sibelius-Akatemia Helsinki
(vara Anna Pulli, Sibelius-Akatemia Helsinki)

Kirkkopäivien yhteydessä jäsenilta

Tervetuloa perjantaina 23.5. klo 16.30 - 18.30 Kirkkopäivien yhteydessä pidettävään pappien, diakoniatyöntekijöiden ja kanttoreiden yhteiseen jäseniltaan.

Vapaamuotoisen yhdessäolon lisäksi tilaisuudessa on tarjolla mm. musiikkia ja iltapalaa.

Jäsenillan pitopaikkana on Pasilan Vanhat Veturitalit Juhlahuoneisto, Pasilan rautatieaseman juurella, Tallikatu 34 (ks. tarkka sijainti netistä: www.crepperie.com (kohdasta: juhlatilat / veturitalli / albumi / kartta).

Jäsenillan järjestää Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI ry., eli Pappisliitto, Diakoniatyöntekijöiden Liitto ja Kanttori-urkuriiliitto.

Tarjoilujärjestelyjen vuoksi toivomme ennakkoilmoittautumista oman ammattiliiton sähköpostiosoitteeseen: suomen.kirkon@pappisliitto.fi tai pirjo.heikinen@dtl.inet.fi tai kanttori-urkuriliitto@kolumbus.fi.

Video Papiston päivien 2002 päätöstilaisuudesta

Nyt voit tilata Papiston päivien 2002 päätöstilaisuuden videon, joka sisältää mm. Laulavien Liipereiden hulpean hienon musiikkiesityksen!

Tilauksen voit tehdä 15.3. mennessä sähköpostitse osoitteeseen: suomen.kirkon@pappisliitto.fi.

Tilauksesta tulee käydä ilmi tilaaja/maksaja yhteystietoineen ja osoite, mihin VHS-videokaasetti postitetaan.

Videon hinta postituskuluneen on 25 € ja videot lähetetään tilaajille huhtikuussa.

Seuraavat Valtakunnalliset kirkkomusiikkijuhlat Kuopiossa

Seuraavia Valtakunnallisia kirkkomusiikkijuhlia vietetään Kuopiossa 9. - 11.6.2006. Juhlien teemaksi on valittu ehtoollismusiikki.

Aikaisemmasta juhlaorganisaatiosta poiketen juhlille on nyt valittu taiteellinen johtaja. Valtakunnallisten kirkkomusiikkijuhlien keskuustoimikunta (VKK) valitsi Kuopion juhlien taiteelliseksi johtajaksi Puijon seurakunnan kanttorin, dipl. kuoronjohtaja Jorma Hannikaisen.

Juhlien pääsihteeriksi on valittu keskusrekisterin johtaja Oiva Voutilainen ja paikallistoimikunnan puheenjohtajaksi talousjohtaja Timo Korhonen. VKK:n puheenjohtajana toimii kanttori Marjukka Andersson.

Juhlien ohjelma koostuu edellisten juhlien tapaan mm. useis-

ta konserteista, kuorokatselmuksesta, kaikkien juhlille osallistuvien kuorojen yhteisestä säveljuhlasta ja juhlamessusta.

Kuorojako eri ryhmiin on päätetty muuttaa siten, että ohjelmisto jaetaan seitsemään eri ryhmään, joista kuorot valitsevat kuorolle sopivimman.

Tavoitteena on, että kuorot löytäisivät ohjelmistosta kuorolle sopivaa ohjelmistoa ja voisivat entistä paremmin käyttää sitä oman seurakunnan musiikkitoiminnassa.

Kaikille kuoromuodoille yhteisen juhlien teemalaulun säveltää Kaj-Erik Gustafsson Pekka Kivekkään kirjoittamaan ehtoollisaiheeseen tekstiin.

Tiedustelut Jorma Hannikainen 044-7158 432.

Uutta liittojen yhteistoimintaa:

Kutsuisitko Akin vierailulle alaostoon?

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI ry eli SKUL, DTL ja SKPL yhdessä kehittävät alaostojensa yhteistoiminnan ja vuorovaikutuksen mahdollisuuksia. Esimerkiksi uutta kirkon virkaehtosopimusta koskevat informointi- ja koulutustilaisuudet voitaisiin järjestää yhdessä, jos se alaostojen mielestä on mahdollista. Paikalliset pappien, diakoniatyönteki-

jöiden ja kanttoreiden alaostot voisivat kutsua jäsenistönsä yhteiseen tilaisuuteen, johon osallistuisi liitoista yksi edustaja koko AKIn nimissä.

Alaostojen toivotaan otavan tämän mahdollisuuden huomioon suunnitellessaan liiton edustajan kutsumista tilaisuuksiinsa.

Ketä kiinnostaa?

Kirkon ja kristillisten päihdejärjestöjen neuvottelupäivät 9. - 10.4.2003

Laajapohjaiset kirkon ja kristillisten päihdejärjestöjen neuvottelupäivät pidetään 9.-10. huhtikuuta 2003 Tampereella Kalevan kirkossa.

Päivät koostuvat luennoista ja kanavista, joiden teemoja ovat alan ajankohtaiset kysymykset. Kaikille yhteiset luentojen tee-

mat ovat: Hyvinvointivaltio ja tulevaisuus, Yhteistyö ja työnjako, Auttamisen motiivit ja Työtapojen analyysi.

Tiedustelut: Seppo Lusikka, seppo.lusikka@evl.fi, puh. 050-5658 482. Majoitusvaraukset tarvittaessa Ilkon kurssikeskukseen: www.travel.fi/fin/ilkko.

Spiritualiteetti arjen puristuksessa

Kirkon Diakoniatyöntekijöiden Neuvottelupäivät
8. - 10.9.2003 Kuopion musiikkikeskus

Maanantai 8.9.2003

Kontekstuaalisuus - mistä tulemme?

08.30 **Ilmoittautuminen**

10.00 **Avajaiset**

Piispa Wille Riekkinen
Kuopion kaupungin tervehdys
Kuopion seurakuntayhtymän tervehdys
Tuomiorovasti Matti Järveläinen
Terveisiä seurakunnista eri puolilta Suomea
Diakoni Sisko Laitinen ja
diakoni Leena Vartiainen
Kuopion Musiikkilukion opiskelijoita

12.00 **Lounas**

13.00 **Mistä tulemme?**

Diakonian raamatulliset juuret ja
suuntaviitat, TT, pastori Kari Kuula
Kutsumusväsymys – väsymys
kutsumukseen, YM, sosiaalityöntekijä
Ulla-Maija Kauppinen-Perttula

14.30 **Kahvi**

15.00 **Teematorit**

Nuoruus ja hulluus?
Vanhuus ja viisaus?
Alueellinen eriarvoisuus, diakonia ja
hyvinvointivaltio
Diakonian tutkimustori
Kontekstuaalisuus bibliodraaman keinoin

19.00 **Kaupungin vastaanotto**

Musiikkikeskus

21.00 **Illtarukous**

Musiikkikeskus

Tiistai 9.9.2003

Diakonian ristipaineet - missä olemme?

09.00 **Aamuhartaus** 'Diakoniatyöntekijän
päiväkirjasta'

09.30 **Ammatillisuus – henkilöstön pääoma**

Professori Raija Julkunen
Kommenttipuheenvuorot:
Diakoni Kati Turtiainen
Hiippakuntasihtööri Sirpa Juola
Diakoni Reima Hassinen
Kuopion Musiikkilukion opiskelijoita

12.00 **Lounas**

13.00 **Teematorit**

Diakonian tutkimustori – tutkiva työote
Avoimella lähteellä – Hengellisen matka-
kumppanuuden voima
Yhdessä vai erikseen - Kansainvälinen
diakonia ja lähetys
Johtajan paikka avoimena - johtajuus
diakoniatyössä
Yksi tehtävä ja tehtävien moninaisuus
- diakonaatti
Tulevaisuuteen katsova diakonia
- diakoniastrategia
Kahvi teematorien välillä

18.30 **Konsertti**

Pertti ja Ville Rusanen
Vuoden diakoniatyöntekijä, kunnia-
merkkien jako
Buffet-illallinen
Musiikkikeskus

21.00 **Ehtoollisen vietto**

Emerituspiispa Matti Sihvonen,
diakoniajohtaja Seppo Marjanen
Tuomiokirkko

Keskiviikko 10.9.2003

Spiritualiteetti - mihin olemme menossa?

09.00 **Aamuhartaus** 'Hiljaisuudesta voimaa'

09.30 **Spiritualiteetti arjessa**

Rovasti Seppo Häyrynen
Diakonissa Sirkka Rynänen
Professori Paavo Kettunen
Lähetäminen
Diakoni Sisko Laitinen

12.00 **Lounas**

Päivien järjestäjinä toimivat Kirkkohallituksen
diakonia- ja yhteiskuntatyö,
Diakoniatyöntekijöiden Liitto,
Suomen Diakonialaitosten Liitto,
Diakonia-ammattikorkeakoulu,
Kuopion hiippakunta,
Kuopion ev.lut. seurakuntayhtymä ja
Kuopion kaupunki.

Kirkon Diakonia työntekijöiden Neuvottelupäivät

8. - 10.9.2003, Kuopio

Ilmoittautumislomake

Sukunimi	Etunimi		
Toukokuu / Työntekijä			
Postiosoite			
Postinumero		Postitoimipaikka	
Laskutusosoite (ellei sama kuin yllä)			
Postinumero		Postitoimipaikka	
Puhelinnumero (työ)		GSM	
Fax		Sähköposti	

Majoitus

Hinnat ovat euroa / huone / vrk sisältäen aamiaisen ja alyön. Kahden hengen huoneita varaillessa on mainittava myös huonekaverin nimi. Huoneisiin on mahdollista saada lisävuode -kokoisesta kateesta ilmoittautumisjärjestyksessä. Merkitkää hotellivaihtoehdot järjestyksessä 1, 2, 3 jne. Edellimmäksi esitettynä joutoksiin.

	kpl	1h	kol	2h
Scandic Hotel Pajanselvi	___	☐ 85 €/vrk	___	1110 €/vrk
Scandic Hotel Kuopio	___	☐ 94 €/vrk	___	1116 €/vrk
Kuopion Keskustalohde	___	☐ 72 €/vrk	___	1088 €/vrk
Best Western Hotel Atlas	___	☐ 70 €/vrk	___	1080 €/vrk
Hotelli Ouluus	___	☐ 84 €/vrk	___	1077 €/vrk
Best Western Hotel Savuristi	___	☐ 74 €/vrk	___	1065 €/vrk
Quality Hotel Isovalkeinen	___	☐ 80 €/vrk	___	1112 €/vrk
Kyöpylä-hotelli Rauhahti	___	☐ 77 €/vrk	___	1101 €/vrk
Kyöpylä-hotelli Kuronpääkka	___	☐ 78 €/vrk	___	1122 €/vrk
Finlandia Hotel Jämsäkövi	___	☐ 74 €/vrk	___	1085 €/vrk

En tarvitse majoitusta ☐

Saapumispäivä _____ Lähtöpäivä: _____ Seavun noir klo: _____

Huonekaverin nimi: _____

Erikoistoiveet (nsim. allergiat, ruoat): _____

Erikoisuuskavaliot: _____

Osaalistuminen

Ilmoittautuminen viimeistään perjantaina 15.08.2003

	ennen 31.05.2003	01.06.2003 jälkeen
Osaalistusmaksu	L 255 €	□ 275 €
Osaalistusmaksu opisk./työttömät	□ 100 €	□ 120 €

Osaalistusmaksu sisältää: ohjelma, lounas ja kahvit kokouspäivinä, sekä tiistai-illan (09.09.) buffet-illallisen.

Huom! Opiskelijoiden tulee liittää ilmoittautuslomakkeeseen voimassa oleva opiskelijatodistus. Työttömien tulee liittää todistus työttömyydestä.

Maksu- ja laskutus tiedot

Läheämme asiakkuulle vahvistuksen osaalistumisesta. Osaalistusmaksut ja majoitukset laskutetaan erikseen. Varaus astuu voimaan kun lasku on maksettu.

HUOM! Laskutuksessa perimme varaus/laskutusmaksun, yksittäisissä varauksissa 5,50 € / lasku ja ryhmävarauksissa 10 € / lasku.

Peruutus tiedot

Vainainen kuluton peruutuspäivä on 15.8.2003. Tämän jälkeen tehdyistä peruutuksista peritään 50 % osaalistusmaksusta. Majoitusten osalta noudatamme majoitus liikkeiden antama määräyksiä. Kaikki peruutukset on tehtävä kirjallisesti!

Ilmoittautuslomakkeen palautusosoite:

Kuoreen merkkiä "Diakonia"

Kuopion Matkailupalvelu Oy

Kokous- ja kongressyksikö

Kristiina Lomonen

Torkku 10

70110 Kuopio

puh: 017-182 035

fax: 017-262 4004

Ilmoittautumiset myös sähköpostilla, varaukseen tulee liittää kaikki yllä vaaditut tiedot.

Aihioyksikkö: Diakonia

Sähköposti: congress.map@kuopio.fi

Naisteologien neuvottelupäivät

Laukaa 18. - 19.3.2003

"Kunnon päivät"

www.nic.fi/~naisteol

Pappisliiton alaosasto

YKSPAPPISTEN KIRKKOHERRAT

- SOLOHERDARNA ry:n yleinen vuosikokous pidetään keskiviikkona 26.2. 2003 klo 12.00 alkaen Pappisliiton tiloissa, osoite Akavatalo, Rautatieläisenkatu 6, Helsinki. Vuosikokouksessa käsitellään sääntömääräiset sekä muut mahdolliset asiat. Tervetuloa!

Johtokunta kokoontuu jo klo 10 alkaen samassa paikassa.

Kenestä Vuoden Diakoniatyöntekijä?

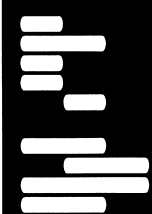
Vuoden Diakoniatyöntekijä julistetaan Kuopiossa diakoniatyöntekijöiden neuvottelupäivillä 9.9.2003.

Alaosastot voivat tehdä esityksiä Vuoden diakoniatyöntekijästä liiton hallitukselle 30.5. mennessä.

Kriteeristö löytyy liiton kotisivuilta ja se lähetetään alaosastoille toimihenkilökirjeen mukana.

TEOLOGINEN AIKAKAUSKIRJA TEOLOGISK TIDSKRIFT

- Pohjoismaiden suurin tieteellinen teologinen julkaisu
- Tasokasta ja mielenkiintoista luettavaa
- Mukana ajankohtaisessa keskustelussa
- Katsauksia teologiseen kirjallisuuteen
- Turvallinen unilääke opiskeluvuosien unettomiin öihin

Ilmestyy kuusi kertaa vuodessa (576 sivua/vsk). Lehti tilataan liittymällä jäseneksi Teologiseen Julkaisuseuraan. Varsinainen jäsenmaksu vuonna 2003 on 32 euroa, opiskelijajäsen 15 euroa.

Jäsenyys ei aiheuta muita velvoitteita!

Tiedustelut ja tilaukset: Teologinen Aikakauskirja PL 33 (Aleksanterink. 7)
00014 HELSINGIN YLIOPISTO p. (09) 174 527 email: teola_tt@cc.helsinki.fi

Pappisliiton opintomatkat vuonna 2003 ja 2004

ROOMA: 24.-31.3.2003 JA KEVÄÄLLÄ 2004

Matkanjohtajina kirkkohistorian professori Kyllikki Tiensuu (asi-
antuntijajohtaja) ja toiminnanjohtaja Esko Jossas.

HUOM.

Matkalle on vapautunut muutama peruutuspaikka! Lennot Helsinki - Rooma - Helsinki: 24.3. klo 15.10 - 17.35, paluu 31.3. klo 18.30 - 22.55. Matkan hinta 850 euroa, matka-apurahamahdollisuus 270 euroa. Mikäli olet kiinnostunut lähtemään matkalle, ota pikaisesti yhteyttä toimistosihteri Heli Meinolaan, puh. (09) 150 2653 tai sähköposti heli.meinola@pappisliitto.fi.

HUOM.

Rooman matkojen suosiosta johtuen liitto järjestää myös vuoden 2004 keväällä kolmannen matkan Roomaan. Tälle matkalle ilmoittautuminen alkaa keväällä 2003 ja siitä ilmoitetaan Cruxissa 2/2003, joka ilmestyy viikolla 12. Tässä vaiheessa ei siis vuoden 2004 matkalle vielä oteta vastaan ilmoittautumisia.

USA/NEW YORK JA WASHINGTON: 10.-17.10.2003

"Amerikkalainen uskonnollisuus"

Matkan kesto 8 vrk ja alustava hinta noin 1800 €, sisältäen lentomatkat Hki – New York – Washington – Hki, kenttäkuljetukset ja -verot, hotellimajoittumisen kahden hengen huoneissa, aamiaistarjoilun ja ohjelmatarjonnan. Liiton matka-apurahaan oikeutetut saavat apurahan 1 1/2-kertaisena eli 405 € suuruisena.

Ilmoittautumiset 31.3.2003 mennessä. Matkanjohtajina toimivat professori Tapio Lampinen (asiantuntijajohtaja) ja ja apulaistoiminnanjohtaja Hannu Ronimus.

Vuoden 2004 syyskauden matkasta (kohde avoinna) tiedotetaan Cruxissa 3/2003, joka ilmestyy viikolla 19.

Opintomatkojen tiedustelut ja ilmoittautumiset toimistosihteri Heli Meinolalle, puh. (09) 150 2653 tai sähköposti heli.meinola@pappisliitto.fi.

Kirkolliset toimitukset

ovat tutkimusten mukaan useimmille seurakuntalaisille painavin kirkon jäsenyyden peruste.

Erityisesti kristillinen hautaus ylläpitää laajojen kansankerrosten, myös kirkkoon kuulumattomien kontaktia evankeliumin sanomaan. Siunauspuhe on missiön kannalta tärkein papin pitämistä puheista. Tähän sielunhoitotilanteeseen valmistautumista varten on papille tarjona tuore apuneuvo:

Ilmari Heinonen:

"Hänelle kaikki ovat eläviä"

Siunauspuheen teologia

Kirjaa voi tilata tekijältä, os. Harkkatu 24 B 2, 15110 Lahti, puh. 03-782 9163.

Hinta 9 € + postimaksu 1 €.

Maailman rukouspäivä perjantaina 7. maaliskuuta

Jos haluat järjestää paikkakunnallasi rukouspäivätilaisuuden, voit tilata ohjelman NNKY-Liitosta puh. (09) 4342 2911 tai kopioida sen NNKYn nettisivuilta osoitteesta www.ywca.fi/MRP.htm.

Kolehtikohde tänä vuonna on Kansainvälisen YWCA:n yhteinen kampanja kehitysmaitten naisten koulutuksen edistämiseksi.

Tarkemmat tiedot kolehtikohteesta saat osoitteesta www.ywac.fi/ajankohtaista_uutisia.htm.

Ajankohtaista verkossa

Vieraile liittojen kotisivuilla

PAPPISLIITTO
WWW.PAPPISLIITTO.FI

(HUOM! Kotisivuosoite on muuttunut!)

Pappisliiton visio 2003 - 2006.

Liiton toimintasuunnitelma 2003.

Kooste Papiston päivästä.

DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
WWW.DTL.FI

Suositus seurakunnan johtavan diakonian vi-
ran perustamisesta löytyy Julkaisuista.

Vuoden diakoniatyöntekijää etsitään. Kriteerit
löytyvät Ajankohtaista -palstalta.

KANTTORI-URKURILIITTO
WWW.KOLUMBUS.FI/SKUL

Hallitustiedote tammikuu 2003.

Pohjoismainen kirkkomusiikkisymposium
Århusissa 2004.

Kuntoremontti – kunnon loma

Lähde yksin tai yhdessä puolison kanssa A-lomien
Kuntoremontti-lomalle maan parhaisiin lomakohteisiin
kylpylöihin, kuntoutumiskeskuksiin tai urheiluopistoihin.
Talven ja kevään 2003 aikana tarjolla 17 kiinnostavaa
kohdetta eri puolilla Suomea.

Rentouttava ja aktiivinen Kuntoremontti-loma on irtiotte
arjesta. Lomalla testataan fyysisen kunto, kartoitetaan liikunta- ja
ravintotottumukset. Aikaa riittää myös leppoisaan yhdessäoloon ja
vapaaseen oleiluun. Loman jälkeen olet virkeämpi ja jaksat paremmin.

Kuntoremontti-lomaan liittyy kahden vuorokauden Terveystreffit, joilla
tarkistetaan onnistuiko kuntoremontti.

Viiden vuorokauden Kuntoremontin lomatuettu hinta 86–169 euroa.

A-lomat ry
Ratamestarinkatu 11
00520 Helsinki
puh. 020 1112 770
(arkisin klo 9–12)
faksi (09) 145 706
toimisto@alomat.fi

Tilaa Kuntoremontin esite ja lomatuen hakulomake www.a-lomat.fi

Näköalapaikalla köyhyyteen

Taloudellisesta avustamisesta diakoniatyössä on keskusteltu viime vuosina paljon. Vaikuttaa siltä, että siitä on tullut kestoaihe ja loppua ei edes näy. Ymmärtääkseni tämä asia puhuttaa jatkuvasti diakoniatyöntekijöitä jokaa puolella Suomea. Näkökulmia on monia ja vastakkaisiakin mielipiteitä voi ymmärtää, kun kuuntelee puhujan perusteluja. Joku painottaa, että emme saa ottaa hoitaaksemme yhteiskunnan velvoitteita ja toinen kysyy, että jos diakonia ei auta asiakkaita, niin kuka sitten, jos kunta ei kerran myönnä riittävästi harkinnanvaraista tai ehkäisevää toimeentulotukea tarvitseville. Pääkaupunkiseudulla on myös ollut monia seminaaripäiviä ja työryhmiä koolla ja tavoitteena on ollut luoda yhteisiä pelisääntöjä eteläiseen diakonian avustustyöhön. Yhteisiä periaatteita tarvitaan, jotta asiakkaat olisivat tasavertaisessa asemassa siitä riippumatta, missä kukin sattuu asumaan tai kenen diakoniatyöntekijän luokse tulee apua pyytämään. Yhteiset päätökset ovat myös työntekijän tukena ratkaisuja tehtäessä. Kirkkohallituksen diakonia- ja yhteiskuntatyön toimesta on myös tehty suosituksia taloudelliseen avustamiseen. On hyvä, että jokainen seurakunta tai seurakuntayhtymä määrittelee omat avustamismahdollisuutensa ja -periaatteen, joihin työntekijät ja luotta-

mushenkilöt sitoutuvat. Määriteltäviä asioita ovat avustusten käsittely, päätöksenteko ja luottamuksellisuus.

Talous- ja velkaneuvonta sekä avustustyö ei ole helppoa. Vaikeaksi sen mielestäni tekee se, että avun tarvitsijalla on usein isoja ongelmia, kuten työttömyys, mielenterveysongelmat, päihderiippuvuus tai odottamaton vakava kriisitilanne esimerkiksi onnettomuus.

Diakoniatyöntekijä pyrkii aina kohtaamaan asiakkaan kaikkein kysymyksineen. Tavoitteena on tukea asiakkaan omatoimisuutta ja selviytymistä, mikä tarkoittaa yhteydenpitoa ja keskusteluja pitemmän aikaa elämäntilanteen selkiyttämiseksi. Toinen syy, miksi avustustyö usein tuntuu raskaalta, on se, että asiakas on yleensä kiertänyt jo kaikki muut auttajat ja työntekijää voi ahdistaa tietoisuus siitä, että jos hän ei auta, kukaan ei auta! Sosiaalityöntekijä tekee aina oman laskelmansa (jossa asiakkaan velkoja ei oteta huomioon), diakoniatyöntekijällä on aina harkinnanvara eikä ATK-ohjelma tai laskukone kerro, pitääkö avustaa ja jos pitää, niin paljonko.

Yhteistyö ja verkostoituminen ovat päivän sana ja myös avustustyössä. Seurakunnan diakoniavarat ovat rajalliset ja yhteisiin "talkoisiin" kutsutaan yleensä asiakkaan sosiaalityöntekijä ja velkojat, joskus myös SPR, hiippakunta tai kirkon katastrofirahasto. Asiakkaalle pyritään jättämään maksukyvyyn mukainen omavastuuosuus.

Omassa työryhmässäni pyrimme siihen, että asiakasta autetaan ratkaisevasti. Voi käydä niinkin, että uusi asiakas tulee kysymään ruoka-apua, mutta keskustelu osoittaa, että kaikki laskutkin ovat maksamatta. Tällöin voidaan koota myös eräpäivän ohittaneet laskut ja saada talous tasapainoon kerralla. Tässä yhteydessä on tärkeätä muistaa kertoa asiakkaalle, että voimme tehdä näin vain yhden kerran. Totuus asiakkaan tilanteesta ei toki aina ole niin helppo, että voisimme ratkaisevasti auttaa. Velkaa voi olla niin paljon, että asiakas on laskelmien mukaan seuraavat sata vuotta ulosotossa. Velkajärjestelyynkään ei kaikki pääse; esimerkiksi jos konkurssin jälkeinen masennus ja muutamassa vuodessa siihen päälle tulevat fyysiset sairaudet ovat vieneet työkyvyn ja maksukykyä työkyvyttömänä ei ole yhtään. Diakoniatyöntekijän tehtäväksi jää kuuntelu ja hiljainen rinnalla kulkeminen sekä pienen toivon herättely, että elämä voi vielä joskus jotenkin ➔

helpottaa.

Työntekijälle on juhlahetki, jos joku tämänkaltaisen kärsijä löytää tien seurakuntayhteyteen ja löytää Jumalan armosta ihmisarvonsa köyhänäkin.

Toistuvasti samaan epätoivoiseen tilanteeseen taloutensa saattaminen on yksi syy evätä asiakkaalta avustus. Samoin apu jää saamatta, jos asiakas ei anna kirjallista lupaa ottaa yhteyttä sosiaalityöntekijään tai yrittää tietoisesti harhauttaa työntekijää. Lopuksi on kuitenkin todettava, että kaikki sovitut periaatteet ja pelisäännöt ovat yleisiä linjauksia. Asiakkaan yksilöllinen tilanne selvitetään ja työntekijät ratkaisevat jokaisen avustuspäätöksen tapauskohtaisesti.

Tärkeätä on yrittää vaikuttaa niihin tekijöihin, jotka synnyttävät köyhyyttä ja syrjäytymistä. Diakonia-työntekijä on näköalapaikalla ja tietää asioita, joista on kerrottava eteenpäin virkamiehille ja poliittisil-

le päättäjille. Kansanedustajat ja oman kunnan valtuutetut eivät välttämättä tiedä, mitä on sinnitellä vuodesta toiseen minimitoimeentulolla, jossa säästövaraa ei ole yhtään. Tulevissa vaaleissa aion äänestää ehdokasta, joka kampanjoi sen puolesta, että perustoimeentulotasoa nostetaan.

Lukuvihje: Kirkkopalvelujen raportti "Ruokapankeista vaikuttamisen foorumeille", löytyy osoitteessa www.kirkkopalvelut.fi.

Jäsentietojen muutosilmoitus Pappisliiton jäsenille!

Nimi (tekstaten) _____

Henkilötunnus _____

ILMOITAN SEURAAVAT MUUTOSTIEDOT (Rasti ruutuun):

☐ Uusi osoitteeni on _____
lähiosoite

_____ lähtien _____ postinumero ja postitoimipaikka

☐ Virkani on vaihtunut. Uusi virkani on: _____

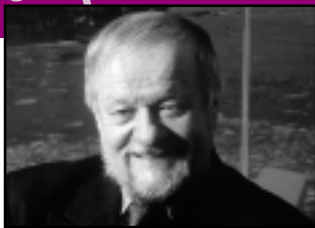
☐ Olen äitiyslomalla/hoitovapaalla Mistä lähtien? _____
Mihin asti? _____

☐ Olen virkavapaalla Mistä lähtien? _____
Mihin asti? _____

☐ Siirryn eläkkeelle Milloin? _____

Lähetä muutosilmoituslomake Pappisliiton toimistoon osoitteella (tällöin liitto maksaa postituskulut, ts. et tarvitse postimerkkiä):

Suomen kirkon pappisliitto r.y.
Vastauslähetys/sopimus 00520-00139
00003 HELSINKI

Positiivista palautetta

Messukylän työyhteisö on arvioinut parissakin eri yhteydessä minun esimiestaitojani. Ensin se oli osa kirkon johtamiskoulutusta, johon osallistuin.

Sitten se oli osa kokeilumuodossa Tampereella tehtyä henkilöstötilinpäätöstä. Kummallakin kerralla työtoverini arvioivat heikoimmaksi taidokseni kyvyn antaa positiivista palautetta. Tukea kuulemma kyllä saavat mutta eivät palautetta.

Tämä jo muutama vuosi sitten esiin noussut kysymys on askarruttanut. Jotenkin olen sitä pyrkinyt työstämäänkin. Koska arvioin itse kysymyksen olevan laajemminkin kirkossa tutun, rohkenen siitä kirjoittaa. Toivottavasti lukijani eivät pahastu liiasta henkilökohtaisuudesta. Muutettavat muuttaen asiaa voinee käsitellä kaukana Messukylän rajojen ulkopuolellakin.

Positiivisen palautteen antaminen ja saaminen ovat aivan ilmeisesti ikäsidonnaisia. Yleensäkin palautetta ei oman sukupolveni työhistoriassa ole korostettu sillä tavoin kuin lasteni sukupolven. Puhumatkaakaan siitä, että olisin saanut opiskelujeni yhteydessä palautteeseen liittyvää koulutusta. Kirkonkin nuoret työntekijät ovat tässä meitä vanhoja viisaampia ja vaativampia.

Itselleni oli pitkään ongelma, ja taitaa vähän vieläkin olla, miten esimiehen työtovereille antamaa tukea ei koettu positiivisena palautteena. Omissa mielikuissa jatkuva tuki merkitsi tyytyväisyyttä työtovereiden työhön ja siten positiivista palautetta. Nytemmin olen miettinyt, onko tässä ajattelus-

sani jotakin yhtäläistä siihen tarinan perisuomalaiseen mieheen, joka "rakastaa vaimoaan ellei muuta ilmoitusta tule".

Positiivisen palautteen antamista opetellessani olen kehittänyt työntekijäkokouksiimme rupeaman, jossa käydään läpi menneen kuukauden onnistumisia ja epäonnistumisia. Tällöin palautteesta tosin tulee enemmän yhteisöllinen kuin esimiehen oma juttu. Vaikeutena olen kokenut sen, että suuressa seurakunnassa kirkkoherra ei kuukauden kuluessa välttämättä tee edes yhtä työtehtävää jokaisen työtoverin kanssa. Kun et ole paikalla, et oikein voi palautetta antaa. Erillään työskentelyn taakse vetäytyminen lienee kuitenkin vain osittainen tekosyy.

Parin viime vuoden aikana seurakuntaamme on tullut joukko nuoria työntekijöitä. Osaltani olen ollut heitä ohjaamassa työtehtävien alkuun, vaikka kunkin oma mentori, kuten asia nykyään hienosti ilmaistaan, on työhön ohjaamisesta kantanut päävastuun. Yhtäkkiä olen huomannut, miten minua on alettu koulia positiivisen palautteen antamisesta. Se on tuntunut hyvältä.

Aivan ilmeisesti positiivinen palaute koetaan annettuna ja saadun parhaiten silloin, kun se ajallisesti heti liittyy tehtyyn työtehtävään. Palautteen on hyvä olla mahdollisimman konkreettinen. Selkeä, ei piiloviesti. Se voi olla paikalla annettu kommentti yhtä hyvin kuin tekstiviesti tai sähköposti. Näin ainakin nuorten työntekijöiden maailmassa.

Kun positiivista palautetta annetaan välittömästi ja pienissä asioissa, laajojen kokonaisuuksienkin palaute tulee paremmin kuulluksi. Tällöin palaute voi laajeta myös kielteisiin asioihin.

Palautteen antaminen ei tietenkään ole vain kirkkoherran tehtävä tai johtamistaitoon liittyvä kysymys. Se on kaikille kuuluva väline työn kehittämiseksi ja tyytyväisyyden tukemiseksi. Aivan ilmeisesti se on myös vuorovaikutustaito. Kun palautetta oppii antamaan, sitä myös itse saa. Ellei itse uskalla ottaa vastaan, on palautteen antaminenkin tosi vaikeaa.

Diakoniatyöntekijän rooli uudella vuosituhanalla

Diakoniatyötä kehitettäessä, osallisuuden kehityksiä luotaessa, erilaisia henkisiä ja aineellisia resursseja etsittäessä sekä valmentautumisia suunniteltaessa tulisi noudattaa periaatetta, jossa teoria ja käytäntö voivat kulkea käsikädessä. Eräänlaisena mottona diakoniatyössä voisi olla, että teoriaa ja käytäntöä ei tule kumpakaan korostaa tai vähätellä toisen kustannuksella. Sisältöjen muotouttaminen ja toimintakäytänteiden tuotteistaminen ovat molemmat diakonian peruspilareita. Teoria reflektoi alati käytäntöön ja toimii jatkuvana kiertona käytännön todellisuuden ja itsensä välillä.

KOHTI YHTEISTÄ SUUNNITTELUA

Diakoniatyön pulmana monissa seurakunnissa on, että työn määrä ja päivittäinen vaativuus ovat niin merkittäviä, että vain harvalla diakonian viranhaltijalla on mahdollisuus pitkäjänteiseen ja suunnitelmalliseen työtöteeseen. Usein käytännön seurakuntatyössä diakoniatyöntekijä ei aamulla töihin mennessään voi tietää, mitä päivän mittaan tulee tapahtumaan. Tästä seuraa se, että diakonia pyrkii vastaamaan lähes kaikkeen mahdolliseen avun tarpeeseen, mitä maan ja taivaan välillä voi kuvitella olevan. Improvisaatiolla on kieltämättä omat etunsa, kuten nopea reagointikyky muuttuvassa tilanteessa ja resurssien painopisteen sijoittuminen juuri sinne, missä kulloinkin voimavarat eniten tarvitaan. Uhkana tässä arkitodellisuudessa on yksinäisyys ja työn sisältöjen vaikea ennustettavuus. Yllättävät tilanteet diakonian vastaanotoilla ja kotikäynneillä ovat työntekijöille arkea, mutta yhteyksien puuttuminen seurakunnan ja työyhteisön "taktisiin ja strategisiin reserveihin" aiheuttaa merkittävän uupumisen uhan. Tämän asian pohjittaminen ja siihen vaikuttaminen seurakunnissa olisi tärkeää.

Suunnitelmallisuuden kehittäminen on osa diakonian haastetta uudella vuosituhanalla. Toisaalta seurakuntatyön rakenteeseen on perinteisesti kuulunut, että diakonia on sisällöltään tietynlaista, usein yleiseen seurakuntatyöhön voimakkaasti sidottua. Diakoniaa uudistettaessa on hyvä muistaa, että rakenteita ei voida muuttaa ilman työyhteisön yhteisiä päätöksiä. Toisin sanoen rakenteellinen muutos edellyttää aina politiikkaa eli yhteis-

ten asioiden hoitamista. Ihanne olisi tietenkin sellainen diakoniatyön suunnitelmallisuuden olemassaolo, jossa luottamushenkilöt ja työntekijät yhdessä voisivat määritellä työn painopisteitä ja priorisointeja. Tässä yhteydessä on syytä erikseen todeta, että hyvään suunnitteluun liittyy myös sen pohtiminen, mitä työssä ei tehdä ja mitkä ovat niitä seurakuntatyön elementtejä, jotka eivät ole diakonian vastuulla. Diakoniatyöntekijän jaksamisen kannalta tehtävärajaukset ovat välttämättömiä. Diakoniatyössä pitkäjänteisen työtöteen edellytyksenä on, että diakoniatyöntekijä tietää, mitä hänen työnsä on ja mitä se ei ole.

IDEOLOGINEN DILEMMA

Osallisuuden teema on 2000-luvun alun diakoniassa noussut yhdeksi merkittäväksi keskustelun aiheeksi. Sisällöllisesti osallisuuden merkitys hieman vaihtelee sen mukaan, missä kontekstissa sanaa käytetään. Perinteisiä termejä käyttäen voidaan osallisuus sijoittaa seurakuntatyön kovaan ytimeen. Seurakunnan ja ilosanoman perussisältöjä ovat ainakin julistus ja palvelu. Voidaan oikeastaan väittää, että evankeliumin kaksi välttämätöntä ja erottamatonta osaa ovat juuri mainitut julistus ja diakonia. Nämä tuottavat yhteyden ja osallisuuden, jotka ilmenevät kirkon elämässä.

Kirkon traditio antaa edellä kuvatuille termeille karkeasti jaoteltuna kaksi toisistaan voimakkaasti poikkeavaa tulkintaa. Ensinnäkin evankeliumin julistamista ja uskonratkaisua korostava traditio, jossa yhteyden ja osallisuuden edellytyksenä on ihmisen henkilökohtainen uskonsa tunnustaminen. Toisena traditiona on diakonian korostama karitatiivinen ajattelu, jossa ihmistä kutsutaan yhteyteen ja osallisuuteen riippumatta siitä, millaisessa elämäntilanteessa hän on. Osallisuuden tarjoaminen on kiinnittymismahdollisuuden läsnäoloa. Karitatiivinen perinne ei niinkään kysele ihmisen uskonratkaisujen perään, vaan tarjoaa yhteisön, jossa usko voidaan elää arjessa todeksi. Diakoniaseurakunta on siis jakamisen ja osallisuuden yhteisö. Ehdoitta osallistava, Kristuksen ainutkertaiseen diakoniaan ankkuroitunut spiritualiteetti ravitsee yhteisöä, jonka jokaisella jäsenellä on oma elämänhistoriansa ja sitä kautta konstruktivistinen käsityksensä osallisuuden merkityksestä hänelle itselleen. Lunastus

on yksi ja tyhjän haudan ihme säilyy, mutta diakonian todeksi kokemassa seurakunnassa on runsaasti erialisuutta, joka hyväksytään.

Osallisuuden merkityksiä pohdittaessa diakonia joutuu kohtaamaan toisinaan eräänlaisen ideologisen dilemman. Tällä tarkoitan sitä, että diakoniatyöntekijän ja seurakuntalaisen henkilökohtaisissa uskon tulkinnoissa ja elämän historioissa saattaa olla merkittäviäkin eroja. Pahimmillaan tästä voi seurata se, että seurakuntalaisen pitää ensin omaksua samanlainen elämän ja uskon tulkintakehys itselleen totuudeksi, kuin mitä työntekijällä on, ennen kuin hän voi päästä seurakunnan palveluista osalliseksi. Samaan jatkumoon tulee lisää pulmia, kun diakonia kohtaa kirkosta eronneita tai aivan toista uskontoa tunnustavia ihmisiä.

Kirkon perinteestä käsin (onneksi) tiedetään, että diakonian "asiakkaaksi" pääseminen ei voi olla palkinto hyvin suoritetusta elämästä. Kutsu seurakunnan yhteyteen koskee siis jokaista ihmistä. Se, voidaanko ideologisia dilemmoja koskaan välttää kokonaan, on vaikea haaste koko seurakunnalle. Ainakin diakonia voi valita, haluaako se olla pönkittämässä institutionalisoitunutta eriarvoisuutta vai tarjoaako diakonia jokaiselle ihmiselle mahdollisuuden osallistavaan yhteyteen seurakunnan perusviestin mukaisesti.

RESURSSISTA JA VALMENTAUTUMISESTA

Mitä mahdollisuuksia diakoniatyöntekijällä on oman identiteettinsä välityksellä löytää uusia työkaluja tehtäviensä sisällöntuottamisprosesseihin? Käytännössä sisällön tuottaminen voisi tarkoittaa esimerkiksi sen miettimistä, mitä mahdollisuuksia diakonialla on luoda sellaisia olosuhteita, joissa eri tavoin kohdattavilla ihmisillä olisi mahdollisuuksia löytää omia oivalluksiaan elämän- ja arjenhallinnan kehittämiseksi.

Diakoniatyöntekijän on hyväksyttävä monissa asiakastilanteissa asiakkaan ja itsensä välillä oleva identiteettiristiriita. Ihmisen identiteetti on kehittynyt erilaisissa sosiaalisissa vuorovaikutuksissa, josta seuraa helposti se, että diakoniatyöntekijän oma tietämys oikeasta ja väärästä on erilainen kuin autettavalla ihmisellä. Tästä puolestaan seuraa, että diakoniatyöntekijällä ei ole mahdollisuutta käskä, määrätä tai ohjailla asiakasta omasta identiteetistään käsin. Auttajan identiteetti voi toimia siten, että autettavan identiteetti on tiedon ja ohjailun kohteena, mutta vastuu sen sijoittumisesta arkeen jää autettavalle. Tässä korostuu diakonian velvollisuus pyrkiä vaikuttamaan niihin olosuhteisiin, joissa autettava harjoittaa pohdintaa itsestään, sillä niillä on usein ratkaiseva merkitys autetuksi tulemisen kannalta. Tässä diakoniatyöntekijän työtä helpottaa, jos hän ei tee liian jyrkkää eroa roolinsa ja persoonansa välille. Mitä autenttisempi ja rehellisempi diakoniatyöntekijä on identiteettiinsä näh-

den, sitä vähemmän hänen tarvitsee kehittää itselleen roolia, jonka takaa hän voi työtään toteuttaa. Diakoniatyöntekijän ja autettavan erilaiset tulkinat oikeasta ja väärästä eivät saa olla esteenä autettavan oikeudelle etsiä omaansa. *f*äriesimerkkinä voisi mainita monien diakoniatyöntekijöiden havainneen, että osa diakoniatyöstä voi eräässä mielessä autettavan kannalta olla jopa saattohoitoa.

Eräs diakonian peruskysymyksistä on ja tulee olemaan, mikä on oikeaa diakonian voimavarojen priorisointia tai miten rajalliset resurssit tulisi diakoniassa suunnata mahdollisimman oikein. Perinteisesti diakoniassa ajatellaan, että diakonia auttaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevia ja toimii siellä, missä apua eivät muut anna. Tämän määrittelyn yleisluonteisuudesta on ollut seurauksena se, että eri seurakunnissa diakoniatyötä toteutetaan varsin eri tavoin. Diakonian sisältöjä ja priorisointeja ei ohjaile mikään normisto, joten oikeaa diakonia on ollut se, mitä kukin diakoniatyöntekijä tai seurakunta on oikeaksi katsonut.

Toisaalta voidaan kysyä, onko diakonian sisällön ja perinteen kannalta oikein määritellä, ketä autetaan ja ketä ei. Tärkeää on kuitenkin diakonian kannalta se, että pyritään aina etsimään niitä auttamisen alueita, jotka ovat kaikkein ajankohtaisimpia. Arkisesti voisi sanoa, että diakonia ei tyydy vain retorisiin kannanottoihin eriarvoisuudesta ja ihmisen hädästä, vaan diakonian arkeen kuuluu puurtaminen siten, että "kynnen aluset ovat tummina ja hihan suut likaisina".

Yhteiskunnan, siis valtion ja kuntien, ylläpitämä hyvinvointijärjestelmä on sosiaali- ja terveystoimen osalta muuttunut huomattavasti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Erilaisia palveluiden karsimisia on tehty lähes vuosittain ja nykyään vuokralla asuvan pitkäaikaistyöttömän reaalinen ostovoima on pienempi, kuin 1980-luvun lopussa. Tämä on vaikuttanut vähitellen myös diakonian arkeen. Diakoniatyöntekijät kohtaavat työssään merkittävästi enemmän taloudellisessa ahdingossa olevia ihmisiä, kuin esimerkiksi kymmenen vuotta sitten. Seurauksena on ollut, että seurakuntiin on pyritty luomaan kriisiapujärjestelmiä esimerkiksi ihmisille, joita uhkaa asunnottomuus tavalla tai toisella. Diakonian luonteeseen toki kuuluu myös aineellinen auttaminen, mutta toimeentulotukijärjestelmän ja Kelan korvausjärjestelmien puutteita ja aukkoja seurakuntien diakoniatyön ei ole mahdollista paikata.

Diakonian tulee ottaa voimakkaasti kantaa sen osoittamiseksi, että minimitoimeentulotasoa maassamme eräiden ihmisryhmien kohdalla liian alhainen ja pyrkiä vaikuttamaan kaikin keinoin siihen, että ihmisten avuntarve tulee kuulluksi päätöksentekojärjestelmissä. Hyvinä esimerkeinä ovat toimineet seurakuntien ruokapankit ja vuokravakuusjärjestelmät. Ne ovat auttaneet ihmisiä konkreettisesti, mutta samalla ne ovat osoittaneet olemassaolollaan, että yhteiskun-

nan suojaverkot vuotavat ja että niitä pitää korjata. Diakonia siis pyrkii osoittamaan epäkohtia, joi-
ta tulisi korjata.

Diakonian tehtävänä on näyttänyt myös olevan uusien innovaatioiden etsiminen ja niiden testaaminen. Tästä osoituksena on diakoniatyön piirissä toimivat sadat, jopa tuhannet erilaisia ihmisiä kokoavat ryhmät, piirit, leirit ja "kamarit". Tässä suhteessa voidaan diakonian sanoa olleen aina aikaansa edellä ja toimineen hyvässä myötätulessa. Kristillisessä palvelukehyksessä autettava ihminen on aina tärkeimmässä asemassa, mutta samalla diakonian perustehtävään kuuluu antaa ääni niille ihmisille, jotka eivät tule muutoin kuulluksi. Ilman mittavaa vapaaehtoisten auttajien joukkoa ei seurakunnan diakonian viranhaltijat selviytyisi kaikista toimintaan liittyvistä odotuksista.

Tulevaisuudessa diakonia toimii yhä tiiviimmässä vuorovaikutussuhteessa erilaisiin päätöksentekoo-organisaatioihin nähden, jotta mahdollisimman monen ihmisen elämisen ja arjenhallinnan edellytykset voisivat kohentua. Diakonian kehittämistehävä ei lopu koskaan ja sen tulee voida muuttua olosuhteiden muuttuessa. Kymmenen vuoden kuluttua on varsin todennäköistä, että diakonia on uusien haasteiden edessä, sellaisten haasteiden, joista tänään emme vielä tiedä mitään. Yhteiskunnassa elämän osa-alueiden säätelyä varjostaa normi, mutta diakonian motiivina toimii armo.

Kirjoittaja toimii Tampereen diakoniakeskuksen johtajana.

HEIKKI POUTANEN

Urkumessu

Mikä on urkumessu?

Seuraavassa on esitetty lyhyt katsaus urkumessun historiaan ja selvitetty, mitä erilaisia urkumessuja on aikojen kuluessa syntynyt. Tiedot perustuvat pääosin Edward Higginbottomin artikkeliin, joka on julkaistu teoksessa *The New Grove Dictionary of Music and Musicians* (1980). Eräiden messujen kohdalla on tiedot saatu messujulkaisujen esipuheista, toisten kohdalla ne perustuvat haastatteluille.

Englantilainen urkuri ja musiikintutkija Edward Higginbottom määrittelee urkumessun seuraavasti: *Kokoelma urkuversettejä, jotka korvaavat ordinarium- ja proprium-messun osia ja joita soitetaan vuorotellen (alternatim) laulusien kanssa.*

Edward Higginbottomin määritelmä on hyvin tiukka ja kapeasti rajattu. Ensinnäkin on huomattava, että se edellyttää vuorotteluperiaatetta. Termiä "alternatim" käytetään usein, kun puhutaan liturgisten tekstien jakamisesta kuoron ja urkujen kesken. Higginbottomin määritelmä sopii hyvin valtaosaan urkumessuja, joita on sävelletty katolisen kirkon piirissä ainakin 1400-luvun alusta lähtien, mutta kyllä myös eräisiin protestanttisen kirkon urkumessuihin, esimerkiksi Scheidtin säveltämiin.

Yleensä urkumessun käsite on kyllä laajempi: urkumessuksi luetaan myös ne teokset, joissa alternatim-periaatetta ei ole. Tällaisia messuja ovat esimerkiksi Franz Lisztin *Missa pro organo*, Luigi Ferdinando Casamoratan *Messa completa* ja Olivier Messiaenin *Messe de la Pentecôte*. Myös Higginbottom mainitsee tämän Messiaenin Helluntaimessun puhuesaan moderneista urkumessuista, mutta siten hän

ajautuu ristiriitaan oman määritelmänsä kanssa.

Yksi mahdollisuus olisi määritellä urkumessu eri tavoin kustakin historiallisesta periodista lähtöisin. 1400- ja 1500-lukujen urkumessuihin sopisi Higginbottomin määritelmä. Ongelmia tulisi jo 1600-luvulla, kun alternatim-messun rinnalle tulee Frescobaldin messut. 1800-luvulla urkumessutyypin määrä laajenee eikä olisi enää mahdollista luoda tiukkaa määritelmää.

Edellä mainituista syistä johtuen joudutaan hylkäämään Higginbottomin urkumessua koskeva määritelmä ja tilalle on laadittava uusi, universaali urkumessun määritelmä, joka on melko väljä: *Urkumessu on messu, jossa uruilla soitetaan useita ordinarium- ja/tai proprium-messun osia, jotka muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.*

Useimmiten nämä osat ovat jonkin mestarin käsialaa, eli voidaan puhua sävelletystä messusta. Kuitenkin urkumessun historiaan liittyy myös improvisaatio, eli siinä tapauksessa ei ole juurikaan mahdollista jäljittää yksityiskohtaisia toteutuksia. Kirjoitetut urkumessut muodostivat vain murto-osan siitä urkumessumusiikista, jota syntyi alternatim-käytännön tuloksena kirkoissa.

VARHAISET URKUMESSUT

Urkumessukirjallisuus kattaa alleen koko läntisen kristikunnan ja noin 600 vuotta musiikin historiaa alkaen noin vuodesta 1400, jolloin sävellettiin vanhin säilynyt urkumessu, *Faenza Codex 117*

*Mikä on urkumessu? Heikki Pou-
tanen tarkastelee artikkelissa ur-
kumessun historiaa ja selvittää,
mitä erilaisia urkumessuja on
aikojen kuluessa syntynyt.*

-nimellä tunnettu dokumentti. Wrocławin valti-
onkirjastossa säilytetään ns. Sagan-käsikirjoitusta
vuodelta 1425. Se sisältää kolme Gloria-säkeistöä.
1400-luvulta on peräisin myös ns. Wynsem -käsikir-
joitus, joka sisältää Sanctuksen ja Credon.

Das Buxheimer Orgelbuch, joka sisältää mm.
Introitus-sävelmiä uruille, on sekin varhainen läh-
de 1400-luvulta. 1500-luvun alkupuolelta on säily-
nyt kaksi englantilaista urkumessua. Thomas Pres-
tonin *Missa in die Paschae* sisältää yksinomaan
proprium-messin sommitelmia. Philip ap Rhys on
säveltänyt messun, joka sisältää täydellisen ordi-
narium-messin. Englannissa on säilynyt paljon eril-
lisiä offertorium-kappaleita, erityisesti *Felix namque*
-versettejä, jotka liittyvät Maria-messuihin.

1500-LUVUN URKUMESSU

1500-luvun alusta on peräisin kaksi ranskalaista
urkumessua. Ne ovat tiettävästi ensimmäiset paine-
tut urkumessut Ranskassa ja sisältyvät Attaingnan-
tin teokseen *Tabulature pour le jeu d'orgue* (1531),
joka oli esimerkkinä painetuille urkumessuille kah-
deksi sadaksi vuodeksi eteenpäin.

Italialainen Cavazzoni teoksessaan *Intabulatu-*

ra díorgano, *libro secondo* (1543) oli ensimmäinen
säveltäjä, joka sanoutui irti tiukasta cantus firmus
-tyylistä ja sävelsi yhtenäisempää tekstuuria. Hä-
nen sävellyksensä alkavat tihein imitoivin esittely-
motivein ja ottavat gregoriaanisen sävelmän alun
aiheekseen ja sitten etenevät sävelmän täydellisem-
pään muotoon joko bassossa tai sopraanossa.

Intabulatura sisältää kolme messua: *Missa apos-
tolorum* (IV), *Missa domicalis* (XI), *Missa de bea-
ta virgine* (IX). (Numerointi viittaa *Graduale Ro-
manumiin*.) Samat otsikot ja samat gregoriaani-
set sävelmät esiintyvät Andrea Gabrielin kolmes-
sa urkumessussa, jotka sisältyvät ns. Turinan tabu-
laturaan ja myös Claudio Merulun messussa *Messe*
d'intavolatura d'organo (1568). Messua varten sä-
vellettyjä urkusäkeistöjä esiintyy Hans Buchnerin
teoksessa *Fundamentum organisandi* ja Cabezônin
sävellyksissä sekä eräässä puolalaisessa käsikirjo-
ituksessa, ns. *Lublinin* tabulaturassa.

SAKSALAINEN URKUMESSU

Vaikka Saksassa ilmestyi vain vähän urkumessu-
kokoelmia, on epätodennäköistä, että niitä ei siellä
olisi esitetty. Viimeaikaiset tutkimukset osoit- ➔

tavat, että Heinrich Isaacin alternatim-messuja, jotka koostuvat polyfonisista satseista on esitetty Habsburgin hovissa niin, että laulun asemesta käytettiin urkusäkeistöjä. 1500-luvun lopulta ja 1600-luvun alusta on säilynyt Saksasta paljon vähemmän urkumessuja kuin Italiasta, mutta sielläkin on käsikirjoituksia, jotka sisältävät messuversettejä. Esimerkiksi Hasslerilta on säilynyt täydellinen sarja (*Turinin käsikirjoituksessa*) ja Ehrbachilta viisi Kyriettä ja Gloria, mikä osoittaa, että käytäntö ei ollut tuntematon Saksassakaan. Jopa luterilainen Samuel Scheidt julkaisi Kyrie- ja Gloria-säkeistöjä *Tabulatura novan* (1624) kolmannessa osassa.

1600-LUVUN URKUMESSU

Urkumessun historiassa 1600-luku on huomattavin sekä julkaisujen määrän että sävellysteknisen osaamisen suhteen. Banchierin teosta, *L'organo suonarino* (1605), jonka kolmas editio (1622) sisältää messun *Missa alla domenica*, seurasi Bottazin Choro et organo (1614), Frescobaldin *Fiori musicali* (1635), Salvatoren *Ricercari ... et versi rispondere nelle messe* (1641), Crocin *Frutti musicali* (1642) ja Fasolon *Annale* (1645), ja ne kaikki sisältävät kolme messua: Apostolien messun, Sunnuntaimessun ja Neitsyt Marian messun. Frescobaldin julkaisu on poikkeuksellinen siksi, että ordinariumista vain Kyrie on sävelletty urkuverseteiksi.

Ranskassa urkumessujulkaisuja on runsaasti ja niitä alkaa ilmestyä suunnilleen niihin aikoihin, kun Italiassa julkaisu toiminta tyrehtyy. Mainittakoon tässä seuraavat: Niversin *2me livre d'orgue* (1667), Lebequen *Second livre d'orgue* (sine anno), Gigault'n *Livre de musique pour l'orgue* (1685), Raisonin *Livre d'orgue contenant cinq messes* (1688), de Grignyn *Premier livre d'orgue* (1699), ja sitten pitää mainita ranskalaisen klassisen koulun messut: Francois Couperinin *Pièces d'orgue consistantes en deux messes* (1690).

1700-LUVUN URKUMESSU

Ranskalaiset julkaisut dominoivat urkumessurintamalla 1700-luvulla. Mutta vaikka Gaspard Corretten *Messe du 8me ton* (1703) noudattaa klassista traditiota, hänen poikansa Michel edustaa uutta säveltämisen tekniikkaa, joka eroaa täysin klassisesta koulusta. Kukin hänen neljästä messustaan (*3me livre d'orgue ... contenant les messes*) koostuu urkuverseteistä, joissa lähes poikkeuksetta on bassossa muuntelematon gregoriaaninen cantus planus. Tämä cantus planus -pohjainen säveltäminen tuli hyvin suosituksi ja jatkui aina 1800-luvulle asti, mutta vaikka sillä saattoikin olla liturgisia etujansa, sen taiteellinen anti oli "perin vähäinen".

1700-luvulla kehittyivät Ranskassa ns. joulu-messut (messes en noël). Niistä muodostui huomattava joulutapahtuma Pariisin kirkoissa. Niissä

Heikki Poutanen.

urkuversetit pohjautuivat suosituille joululauluille. Claude Balbastre oli tunnettu improvisoiduista joulu-messuistaan, ja myös Benaut'ltä on säilynyt esimerkkejä urkuverseteistä. Urkureista tuli eräänlaisia viihdyttäjiä ja siten syntyi ylitseampuvia ja täysin sopimattomia offertorium-säkeistöjä. Benautin messu *Messe en fa majeur* on esimerkki mauttomasta toteutuksesta, jossa offertoriumin otsikot viittaavat metsästysretkeen.

J. S. Bachin Klavierübung III on ongelmallinen. Onko kysymyksessä urkumessu vai pelkästään koelma urkukappaleita? Tutkijoiden käsitykset vaihtelevat. Edward Higginbottom ei pidä sitä urkumessuna, kun taas englantilainen tutkija Robin Leaver kannattaa urkumessunäkökulmaa. Myös Suomessa eräät urkurit ovat käyttäneet Klavierübung III -koelmaa urkumessunomaisesti.

Wieniläinen hoviurkuri Gottlieb Muffat (1690 - 1770) on säveltänyt kaksi urkumessua: *Missa in F* ja *Missa in C*. Ensin mainittu, joka on täydellinen messu, sisältää neljä Kyrie-, kahdeksan Gloria- ja 11 Credoversettiä uruille. Teoksessa on lisäksi kolme sävellystä, jotka on tarkoitettu urkusoolona esitettäväksi: *Canzon pro Offertorio*, *Aria (cum Variationibus) sub Elevatione* ja *Toccata post Elevationem*. *Missa in C* -messun säilyneet urkuosat noudattavat samaa järjestystä.

1800-LUVUN URKUMESSU

Myös 1800-luvulla ranskalainen koulu on johdoasemassa urkumessujen alalla. Joulu sai lisäväriä, kun Boëly sävelsi messun *Messe du jour de noël*

... sur les airs populaires anciens (1842). Ordinarium-urkumessujen säveltäminen jatkui Ranskassa (esim. Miné: *Livre d'orgue*, op. 26). MinÉn urkuverseteissä on Michel Corretten tyyliä, mutta ne ovat vieläkin yksinkertaisempia. Ne sisältävät vain soinnutettuja gregoriaanisia basso -cantus planuksia ja niiden musiikillinen anti on "mitätön".

Franz Lisztin urkumessu *Missa pro organo* sisältää ordinarium-messun osat: Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus ja Agnus Dei. Lisäksi siihen kuuluvat Graduale ja Offertorium. Nämä osat ovat urkusooloja. Teoksen sävellysvuodeksi arvellaan vuotta 1879.

Italialaisen Luigi Ferdinando Casamoratan *Messa completa* uruille on toisenlainen esimerkki 1800-luvun urkumessusta. Jos Liszt oli säveltänyt ordinarium-osat uruille, niin Casamorata keskittyy puolestaan proprium-messuun. Osat ovat: *Preludio*, *Offertorio*, *Elevazione*, *Comunione* ja *Toccata*, mikä enteilee 1900-luvun urkumessun muotoa.

1900-LUVUN URKUMESSU

Vaikkakin katolinen kirkko kielsi alternatim-urkumusiikin vuonna 1903, messumusiikkia on kirjoitettu paljon uruille senkin jälkeen. Messiaenin *Messe de la Pentecôte* (1951) on huomattava esimerkki. Se koostuu viidestä osasta: *Entrée*, *Offertoire*, *Consecration*, *Communion* ja *Sortie*. Jacques Charpentierin urkumessu *Messe pour tous les temps pour orgue* muistuttaa muotonsa puolesta edellä mainittua Messiaenin teosta. Sen osat ovat: *Entrée*, *Offertoire*, *Communion* ja *Sortie*.

Erik Satien *Messe des Pauvres* poikkeaa huomattavasti Charpentierin ja Messiaenin urkumessuista. Ensimmäinen osa on selvästi Kyrie. Siinä vuorottelevat solistiset urkujaksot ja sopraano- ja bassolaulu-osuudet. On kysymyksessä eräänlainen alternatim-toteutus. Toinen osa *Prière des Orgues* on urkusoolo, jossa vaihtelua on sormioiden kesken (grand orgue ja orgue de choer). Kolmas osa *Commune qui munde nefas*, neljäs osa *Chant Ecclésiastique*, viides osa *Prière pour les voyageurs* ja kuudes osa *Prière pour le salut de mont âme* ovat urkusooloja.

Vuonna 1970 Ruotsin kirkon virsikirjakomitea julkaisi kokeiluluontoisesti Torsten Nilssonin messumusiikkia (op. 37). Sitä pidettiin kuitenkin liian modernina, eikä sitä koskaan hyväksytty viralliseksi sävelmistöksi. Säveltäjä kuitenkin muokkasi tämän musiikin pohjalta teoksensa *Kleine Messe* (op. 96) uruille. Sen osat ovat Kyrie, Gloria, Sanctus ja Agnus Dei. Nilsson on käyttänyt 12-säveltekniikkaa messussaan.

Virolaisen Arvo Pärtin messu *Annun per annum* (1980) on ordinarium-messu, jonka osat ovat: Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus ja Agnus Dei. Niiden lisäksi alussa on lyhyt Introduction ja lopussa Coda. Messu on Südwestfunkin tilaustyö Speyerin katedraalin 900-vuotisjuhla varten.

SUOMALAINEN URKUMESSU

Kotimaisia 1900-luvun urkumessuja ovat säveltäneet Sulo Salonen, Pekka Kostiainen, Jouko Linjama, Harri Viitanen, Osmo Tolonen, Kaj-Erik Gustafsson ja Tuomo Teirilä. Sulo Salosen urkumessu *Missa de tempore on proprium*-urkumessu. Sen osat ovat: Introitus, Graduale, Offertorium, Communion ja Ite missa est. Pekka Kostiaisen *Urkumessu* koostuu 13 osasta: Toccata, Kyrie I, Christe, Kyrie II, Gloria, Et in Terra Pax, Domine Deus Rex Celestis, Qui tollis peccata mundi, Canzona, Credo, Sanctus, Agnus Dei ja Deo Gratias. Jouko Linjaman messu *Missa cum júbilo per organo* on tyypillinen ordinarium-messu, jonka osat ovat: Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus ja Agnus Dei.

Harri Viitasen *Missa tenebris obortis* on esimerkiksi tyyliänteesistä. Urkuosat ovat modernia tekniikkaa, mutta kuoro-osat edustavat perinteistä tyyliä. Messun osat ovat: Introductio (urut), Adagio (kuoro), Välisoitto (urut tai jousikvartetti ja huilu), Kyrie I (kuoro), Kyrie II (urut), Gloria I (kuoro ja jouset), Gloria II (urut), Laudamus I (kuoro), Laudamus II (urut), Johdanto (urut) ja Agnus Dei (kuoro). Säveltäjän mukaan loppuun voidaan lisätä vielä Pasacaglia (urut). Tuomo Teirilä on säveltänyt eräänlaisen missa breviksen uruille. Sen osat ovat: Introitus, Kyrie ja Gloria.

Osmo Tolosen urkumessu on alternatim-urkumessu. Kyrie, Gloria, Sanctus ja Agnus Dei noudattavat vanhaa perinnettä vuorottelussa, joka on kirjattuna jo ns. *Piispojen ceremonialessa*, jonka julkaisi paavi Clement VIII Roomassa vuonna 1600. Osmo Tolosen messun Credossa on seuraavanlainen muoto: intonaatio (liturgi), urkukoraali (urut) ja virsi *Mä uskon yhteen Jumalaan* (srk). Teos päättyy lopusoittoon.

Kaj-Erik Gustafssonin messu *Missa cum júbilo* on kehittynyt täysimuotoiseksi messuksi pitkän prosessin tuloksena. Ensimmäiset valmistuivat osat Sanctus ja Agnus Dei vuonna 1977. Kyrie ja Gloria valmistuivat vuonna 1978. Samana vuonna säveltäjä lisäsi siihen Credo-osan. Messun levytystä varten hän sävelsi lisäksi Communion-osan. Messuun liittyy edelleen proprium-osat, jotka säveltäjä on improvisoinut levyille. Näitä ovat Introitus, Graduale, Offertorio, Elevatio ja lopuksi Ite missa est.

Edellä on esitelty urkumessuja aina 1400-luvulta meidän päiviimme. Esittely ei ole kaiken kattava, vaan mukaan on otettu erilaisia esimerkkejä eri vuosisadoilta ja eri maista.

Kirjoittaja on Helsingin Malmin seurakunnan kanttori, FL, DU, DL, MuM. Hän on kirjoittanut lisensiaattityönsä urkumessusta: *Missa pro organo - Tutkimus urkumessun käytöstä ja erilaisista toteutuksista Suomessa vuosina 1971 - 1996* (Helsingin yliopisto, 1999).

Diakonian kivut ja ilot

Puheenvuoroille ja koko päivälle annettu aihe kat-
taa kaiken mahdollisen ja mahdottoman diakoni-
aan liittyvän. Tämän rannattomuuden edessä otan
oikeudekseni esittää vain joitakin henkilökohtai-
sia, yksipuolisia, kepeän ja kipeän keskeneräisiä
ajattelmia.

Teille kyllä on erityisen hyvä puhua, koska voi
olettaa, että te tunnette sisältäpäin tämän kum-
mallisen ammatin ja kutsumuksen, sen tarjoamien
roolien outouden, rikkauten ja niihin liittyvät syvät
odotukset. Te tunnette ainaisen keinumisen haasta-
valla ja rasittavalla diakonian ja oman työn määrit-
telyn, perustelun ja puurtamisen ristiaallokolla.

Diakoniatyön mielekkyyttä ja iloa on eniten li-
sännyt kaksi asiaa. Ajattelussani olen siirtynyt on-
gelmiin poistamisen vaatimuksesta joidenkin on-
gelmiin ratkaisujen etsimiseen ja hyvinvoinnin li-
säämisen mahdollisuuteen. Oman pätevyyden pön-
kittämisestä ja tunnustuksen haalimisesta olen jou-
nutut siirtämään painopisteen tapaamieni ihmisten
tarpeiden ja voimavarojen löytämiseen yhdessä hei-
dän kanssaan.

On mahdotonta olla pätevä ihminen. Iloa ja va-
pautta tuo, kun löytää oman tyhjyytensä ja köyhyy-
tensä. Se jättää tilan toiselle olla oman elämänsä
keskiössä ja asiantuntija. Tässä työssä pumppautuu
hyvin pian tyhjiin, jos ihmisistä tulee tavoitteellisia
projekteja. On mahdotonta jaksaa, jos haluaa suuria,
näkyviä ja mitattavia saavutuksia, kunniaa ja kan-
nustusta. En tarkoita, etteikö olisi hyvä hankkia tie-
toa ja kehittämään metodeja tai saada hyvää palautetta
tehdystä työstä. Jos kirkko ei aseta edes likimääräi-
siä rajoja ja painopisteitä diakonialleen, on asiak-
kaiden mukanaan tuoma ongelmakenttä kuitenkin
mahdotonta tiedollisesti ja taidollisesti hallita.

Elämän iloiseksi perustarkoitukseksi on riitet-
tävä se, että on olemassa. Siihen saa myös meidän
moni asiakkaamme tyytyä tämän ajan onnellisuus-
normien jäädessä saavuttamattomiksi. Sen varassa,
että oleminen riittää, on tekeminen ja eteenpäin
meneminen mahdollista vapaudesta, uteliaisuudesta,
ilosta ja kaipuusta käsin. Voi myös luottaa siihen,
että yllättävät asiat ja teot ovat merkitseviä.

On vaativa etuoikeus tehdä työtä, jossa ei voi
jäää sokeaksi omalle ihmisyydelleen kovin pit-
käksi aikaa. Työ pakottaa väistämättä, joskus ra-
justikin, selvittämään oman hengellisuuden hepo-
iset perusteet ja motiivin auttamiseen. Diako-
nia ottaa tekijästään niin sanotusti "löysät pois",

jos vain hiukankin uskaltautuu raottamaan silmi-
ään ja sieluaan. Eräs ystäväpastori pohtiessaan pa-
pin työn sokeita pisteitä kysyi minulta diakoniatyön
sokeaa pistettä. Ainoa vastaus, jonka keksin, oli:
"En sitä näe".

Näin joulun alla helposti kyllästyy kaikenmaail-
man juhliin ja järjestelyihin joulukrääsän jo muu-
tenkin ylikyllästävässä maassamme. Ihmisillä on
kuitenkin hyvin syvä ja yleisinhimillinen juhlan
tarve. Taivaassa, jossa ymmärtääkseni ihminen saa
elää sellaista elämää, joka hänelle on oikeasti pa-
rasta, meille kerrotaan vietettävän jatkuvaa juhlaa.
Jouduin vuosia viettämään elämää, jossa oli hyvin
vähän mahdollisuutta juhlaan edes siinä muodossa,
että olisi juonut ystävän kanssa kynttilänvalos-
sa teetä. Palattuani tämän kuuden vuoden vaiheen
jälkeen työelämään, ennen niin turhauttavina pi-
tämäni monenmoiset kissanristiäiset saivat syvän
merkityksen. On tärkeää järjestää juhlaa ihmisille.
Juhlassa saa tunteen siitä, että olemassaolostani iloi-
taan ja että kuulun yhteen toisten kanssa. Näihin
pieniin ja arkisiin juhliimme on kutsujana Kris-
tus. Meidän tehtävänämme on siis pyörittää Kris-
tuksen pitopalvelua. Se on kunniatehtävä.

Seurakunnassani olen saanut olla työtehtäväs-
sä juhlassa, messussa. Havaintoni on, ettei syystä
tai toisesta edelleenkaan ole kovin yleistä, että dia-
koniatyöntekijät ovat messua säännöllisesti toteut-
tamassa. Se on harmillista, koska on juhallista, kos-
kettavaa ja pyhää saada olla sanoittamassa ihmisten
elämää rukouksessa ja jakamassa armon sakrament-
tia, ehtoollista.

Jotain totta ja itselleni uutta vihreää oksaa työ-
hön olen löytänyt yhteisöllisyydessä. Yhteisöllisyys
on kauniisti kirjattu kirkonkin strategioihin ja se
on muotia, mutta sitä on mahdotonta synnyttää
ylhäältäpäin. Yhteisön syntymiselle voi kuitenkin
antaa mahdollisuuksia. Se vaatii luopumista työn-
tekijöiden tiukoista omista tavoitteista, aikatauluista
ja ihmisten luokittelemisesta erityisryhmiin on-
gelmiin mukaan. Asiantuntijuus siirtyy pois työnte-
kijöiltä. Ihmiset ovat yhteisöllisiä, mutta omilla eh-
doillaan ja omassa tahdissaan. On mahdollista, että
meidän mittapuumme mukaan eri tasoisesti pärjää-
vät ihmiset voivat tehdä ja elää yhdessä niin kuin
ihmiset ainakin.

Tuon tuostakin kirkossa ja työyhteisössämme
voi tuntea ja tunnistaa kivun siitä, ettei kirkko oi-
keasti tiedä mikä diakonian paikka on ja mikä on

diakoniatyöntekijä. Opetus sanan ja sakramenttien kirkosta on juurtunut syvälle. Itse kokee ja ajattelee tekevänsä työtä ihmisyyden ja uskon ytimessä, mutta yhä törmää tilanteisiin, joissa päätökset tehdään teologien teologisin perustein. Tuntuu ajoittain siltä, että elämme eri maailmassa ja puhumme eri kieltä. Johtuuko se papiston diakonian teologiasta saaman koulutuksen ja harrastaman tutkimuksen ohuudesta. Vai olisiko tämä meille sokea piste? Tässä vaiheessa elämää viihdyn jo hyvin varsin vallattomana, mutta jokin kipu minussa hiertää ja olen huomannut muissakin. Erilaisten koulutusten ja painotusten, virkaan siunaamisten ja vihkimisten sekamelskeessä me kirkon työntekijät ja myös me diakoniatyöntekijät omassa joukossamme kyselemme yhä vain: Kuka meistä on suurin?

Diakoniatyössä ei kipua voi kieltää. Yhtä väistämättä törmää tosi iloon. Helinä Siikala kirjoittaa: "Vain jos paljain käsin poimii tähtiä, tuntee kivun

ja kirkkauden, että kuuluvat yhteen." Jatkakaamme sitkeän rohkeasti työtä ja elämää turvautumatta suojakäsineisiin tai silkkihansikkaisiin. Säteilkäämme. Luojamme valoa riittää miljardeille tähdillekin. Kipuilkäämme kärsivällisesti ja kaiken tämän keskellä ennen kaikkea juhlikaamme.

Kirjoittaja toimii Kallion seurakunnassa diakoniatyöntekijänä.

Puhe pidettiin 19.11.2002 Helsingin hiippakunnan diakoniatyöntekijöiden päivässä.

Cruxin internetversio on osoitteessa **www.pappisliitto.fi**

Jäsentietojen muutosilmoitus Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsenille!

☐ Osoitteen/nimenmuutos

☐ Jäsenlajin muutos

☐ Eroilmoitus

Henkilötunnus _____

Sukunimi _____ Ent. nimi _____

Etunimet _____

Lähiosoite _____

Postinro _____

Postitoimipaikka _____

Puhelin/koti _____ Puhelin/työ _____ Muu puhelin _____

Työnantaja _____

☐ Tarvitsen valtakirjan (Työnantaja vaihtunut)

☐ Varsinainen jäsen

☐ Virka-, oopinto- tai o hoitovapaalla ajalla: ____/____20____–____/____20____

☐ Muu jäsen ☐ Työtön ☐ Opiskelijajäsen ☐ Jään eläkkeelle

Muutos voimassa alkaen ____/____20____

Palauta liiton toimistoon osoitteella: **Rautatieläisenk. 6, 00520 Helsinki**
tai fax (09) 877 7397

Palvelijoiksi vihityt: miten diakonaatti liittyy pappisvirkaan?

Kirkolliskokous asetti virkarakennekomitean vuonna 2000. Annetun tehtävän taustalla oli perustevaliokunnan mietintö, jonka mukaan on mahdollista muodostaa ”pappisviran yhteyteen siitä erillinen virka”.

Miten komitea on muodostanut ”pappisviran yhteydessä” olevan ja ”siitä erillisen” viran? Koko uudistuksen vaikein paikka on tässä yhteyden ja erillisyyden jännitteessä, ei niinkään siinä, millainen erillisuus ja yhteys koottavien diakonian, musiikin ja kasvatuksen virkojen välillä on. En tässä kirjoituksessa käsittele sitä, mitä diakonaatin alaan koottaville viroille niiden suhteissa toisiinsa tapahtuu eikä sitä, millaisia käytännön vaikutuksia komitean esityksellä voi olla.

TUNNUSTUKSEN ANTAMAT REUNAEDOT

Komitean lähtökohtana ovat olleet kirkkolain ja kirkkojärjestyksen ensimmäiset pykälät, joissa kirkon identiteetti sidotaan tunnustukseen. Virkateologia tulee rakentaa sopusoinnussa luterilaisten tunnustuskirjojen kanssa.

Usein siteerattu Augsburgin tunnustuksen viides artikla kirkon virasta ei eristettynä riitä ratkaisemaan tehtävää, vaan virke ”jotta saisimme uskon, on asetettu evankeliumin opettamisen ja sakramenttien jakamisen virka” tulee sijoittaa laajempaan kontekstiin. Artikla kuitenkin asettaa kolme ennakkoehtoa. Ensinnäkin kysymys on Jumalan asettamasta virasta, toiseksi virka palvelee uskon saamista ja kolmanneksi virka julistaa evankeliumia ja jakaa sakramentteja.

Näistä ehdoista olemme tottuneet lukemaan, että Kristus on asettanut pappisviran. On ollut helppo osoittaa seurakunnasta papinvirka ja ajatella, että tuossa on Kristuksen asettama virka. Sen sijaan muita seurakuntavirkoja olemme pitäneet maallikkoutena, kaikkien kristittyjen yhteisen pappeuden pohjalle rakentuvina palvelutehtävinä. Ensin mainittuun on vihitty, jäl-

kimmäisiin ei, sillä niissä ei näkemyksemme mukaan ole ollut kysymys samalla tavoin Kristuksen asettamasta virasta.

YHDEN VIRAN JAKAMINEN

Augustanan ehdot ovat olleet myös virkarakennekomitean rajapyykkeinä. Tunnustuksen mukaisesti se pitää Kristuksen asettamana virkana sellaista, jolla on osuus sanan ja sakramenttien palvelemisessa. Komitean mukaan Kristuksen asettama virka kuuluu kuitenkin koko Jumalan kansan yhteyteen ja palvelee sen saamaa tehtävää paljon rikkaammin ja kattavammin kuin vain kapeasti ymmärretysti saarnaamalla ja sakramentteja jakamalla.

Uudistuksen alaan suunniteltujen virkojen on katsottava teologisesti kuuluvan Kristuksen asettaman viran sisäpuolelle. Ne ovat olleet sen sisäpuolella koko ajan, vaikka kirkossamme ei ole niitä siitä käsin hahmotettu eikä niihin siten myöskään ole vihitty.

Komitea ei alkanut kehittää virkateologiaa pappisviran ulkopuolelta, sillä niin ilmaistaisiin, että kirkossamme ei ole ollut kokonaisuudessaan Kristuksen asettamaa virkaa, vaan sekä virkamme että kirkkomme olisi ollut vajaa eli Jumalan antamassa pelastuksessa puutteellinen. Uskomme, että meillä on tähänkin asti ollut sekä koko pelastus että sen yhteyteen saattavia lahjoja jakamassa koko virka.

Emme voi katsoa, että kirkostamme olisi puuttunut jokin Kristuksen asettama virka päätyttä kieltämään oman kirkkona olemisemme. Tästä seuraa, että virkoja, joihin vihitaan, ei voi kehittää ohi tunnustuksen ilmaiseman Kristuksen asettaman viran. Me emme voi perustaa virkaa, jolla ei ole tekemistä sanan ja sakramenttien parissa, nimitä sitä Kristuksen asettamaksi erityiseksi viraksi ja vihkiä sellaiseen. Vihkimyksiä ei voi luoda tyhjästä luomatta tyhjiä vihkimyksiä, sellaisia, joiden merkitys jää arvoitukseksi ja ilman seurauksia.

Komitea on näin lähtenyt luterilaisesta virkateologiasta, katsonut

*”Emme voi katsoa, että
kirkostamme olisi
puuttunut jokin
Kristuksen asettama
virka päätyttä
kieltämään oman
kirkkona
olemisemme.”*

avaavansa sitä ja ottavansa sen sisäpuolelta esiin tehtävät, jotka jo ovat olemassa kirkon normaalissa elämänmuodossa. Virka kattaa sen, mitä kirkon toimintaan Jumalan kansana kuuluu. Siksi sen sisältä voidaan löytää muutkin kuin papin viran tehtävät.

Tällä tavoin tunnustuskirjat käsittelevät piispan virkaa. Sen katsotaan sisältyvän jo pappisvirkaan. Piispan virkaan vihkiminen ei tuo itsessään vihitävään uutta olemusta, vaan ottaa käyttöön hänelle jo pappisvihkimyksen nojalla kuuluvia oikeuksia. Pyhä Henki varustaa häntä uusia tehtäviä varten.

Vastaavalla tavalla diakonaatin alaan kuuluviin virkoihin voidaan komitean mukaan vihiä ja katoa tehtävien olevan erotettavissa pappisvirasta, johon ne ovat sisältyneet. Näin jaetaan Kristuksen antamaa virkaa ja lähetetään yksi hoitamaan rakauden palvelua, toinen johtamaan ylistystä ja rukousta, kolmas hoitamaan kasvatuksen tehtäviä.

Kaikissa on kysymys myös sanan palvelemisesta uskon syntymiseksi ja rakentumiseksi, samalla kun kysymys on Kristuksen oman tehtävän hoitamisesta. Noista viroista ei silti tarvitse tehdä pappisviran kaltaisia julkisesta jumalanpalveluksesta vastaavia virkoja, vaan säilyttää niiden erityislaatu.

KOLMISÄIKEISYYS

Komitea on hahmotellut kolmisäikeisen virkatarkaisun, jossa ei ole erilliseen jumalalliseen asetukseen perustuvia toinen toistaan korkeampiin virkoihin vihkimisiä.

Komitean mukaan kirkko voi inhimillisellä oikeudella jakaa yhtä jumalallista virkaa ja vihiä siihen, mutta eri tehtäviin. Kolme säiettä ovat pappisvirka, piispan virka ja diakonaattiin kuuluvat virat. Kolmisäikeisyyden komitea on hahmotellut toisin kuin on tapahtunut esim. perinteisessä roomalais-katolisessa virkakäsityksessä, jossa virka on aukaisu piispuudesta käsin.

On katsottu, että Kristus on lähettänyt apostolinsa ja nämä ovat vihkineet piispoja, pappeja ja diakoneja ja siten antaneet eteenpäin Kristuksen testamentin. Piispa on ikään kuin viran lähde, hänellä se on täysin ja hän murtaa siitä eteenpäin alemmille vihkimysasteille. Tämän näkemyksen mukaan virka on ennen kirkkoa ja kirkko ikään kuin saa syntynsä virasta.

Tällaista hierarkista näkemystä vastaan on luterilaisuudessa pantu toinen käsitys hierarkiasta: ylimpänä on Jumalan sana, jonka välityksellä toimiva Pyhä Henki suvereenisti synnyttää uskon missä ja milloin Jumala hyväksii näkee. Virka ei ole kirkon yläpuolella, vaan se kuuluu yhdessä seurakunnan kanssa sanan alapuolelle. Mutta luterilaisuudessaakin on hierarkian siemen, jo-

ka voidaan ylitulkita: kun luterilainen virkaoppi viedään äärimmäisyyksiinsä, irrotetaan saarnaaja ja seurakunta toisistaan ja asetetaan toisiaan vastustusten, ja jumalallista evankeliumia julistava saarnaaja asettuu seurakunnan edelle sekä jollain lailla sen yläpuolelle.

Näin ei kuitenkaan tule tulkita luterilaista tunnustusta. Evankeliumia julistava ja sakramentteja jakava virka kuuluu seurakuntaan, pyhien yhteisöön, joka itse kannattelee virkaa keskuudessaan. Kirkon virka ei ole hengellinen sääty, joka olisi seurakunnasta erillinen tai jollain tavoin siitä korotettu.

Pyhä kaste on kaikkein korkein vihkimys, joka voidaan saada: se lahjoittaa pelastuksen, jota mikään ei voi ohittaa, sen välittämä Pyhän Hengen lahja on kaiken perusta. Virkateologia tulee hahmottaa kirkon yhteydessä, ei siitä erillään. Kuitenkaan kirkon virka ei ole yksinomaan kastettujen keskinäisen työnjaon kysymys, vaan se perustuu Kristuksen omaan toimintaan.

Kristus lähettää edustajiaan, mutta hän on lähettänyt koko opetuslapsijoukkonsa. Virka on luterilaisuudessa hahmotettu osana oppia Jumalan sanasta, mutta se tulee nähdä Kristuksen omaan virkaan perustuvana ja kirkko-opillisessa kontekstissa.

VIRKA KUULUU JUMALAN KANSAN YHTEYTEEN

Kirkko on Jumalan kansa, joka on kokonaisuudessaan saanut Jumalalta tehtävän. Se on kutsuttu osallistumaan siihen missioon, joka Jumalalla itsellään on Isänä, Poikana ja Pyhänä Henkenä. Jumala on antanut kirkolle tehtävän, josta koko kastettujen yhteisö on vastuussa. Tästä yhteisöstä Jumala kutsuu erityisesti palvelemaan toiset ihmiset, jotka hän koko seurakunnan toimien välityksellä asettaa virkaan.

Tähän suuntaan ovat viime vuosikymmeninä edenneet myös ekumeeniset keskustelut, joissa on yhä enemmän painotettu kirkkoa kommuuniona, yhteisönä. Kirkko on itse Jumalan kansa, jonka keskuudessa on virka.

Uusissa ekumeenisissa dokumenteissa hahmotetaan kirkon virka lähtien liikkeelle aina siitä, mitä kirkko on, miksi se on olemassa ja mitä tekemään se on kutsuttu. Sen jälkeen nähdään, että viran tehtävät hoitavat omalta osaltaan juuri sitä, mitä kirkko on. Esimerkiksi kaikki anglikaanisen kirkon modernit virkateologiset dokumentit, mukaan lukien Porvoon sopimus, toimivat näin: kun perinteinen katsantokanta on ollut piispuudesta viran kautta kirkkoon, on näkökulma nyt toisin ➔

"Komitea on hahmotellut kolmisäikeisen virkatarkaisun, jossa ei ole erilliseen jumalalliseen asetukseen perustuvia toinen toistaan korkeampiin virkoihin vihkimisiä."

päin, kirkosta virkaan ja piispuuteen.

Epähierarkkisesti tulkittu kolmisäikeisyys merkitsee komitean mukaan viran avaamista seurakuntaa palvelevasta sanan ja sakramenttien virasta sekä sen selittämistä seurakunnan elämänmuodon kontekstissa. Komitea ei ole rakentanut hierarkkista mallia. Se ei ole diakonaattia varten voinut luoda jonkinlaisia "alemmman tason" vihkimyksiä - tällöinhän päädyttäisiin loputtomasti kysymään, mikä näiden virkojen suhde on sanan ja sakramenttien virkaan.

Tämä ongelma on nykyisissä diakonian ja lehtorin virkoihin vihkimisissä ilmeinen. Hyvä esimerkki virkaa ja vihkimistä koskevan teologian ohuudesta on meillä lehtorin vihkimys, joka aikoinaan otettiin hätäisesti käyttöön, koska pyrittiin ostamaan aikaa ennen pappisviran avaamista naisille. Vihkimisen merkitys ja juridiset seuraukset jätettiin selvittämättä: viran tehtäviä lainattiin pappisvirasta, mutta asema rinnastettiin maallikkouteen.

Ehkä vielä vähemmän on kirkossamme ilmaistu, mitä merkitsee diakonian virkaan vihkiminen ja siihen tapahtuva käten päälle paneminen.

Näistä kummastakin on käsikirjassa kaava, joka muistuttaa pappisvihkimystä, mutta kirkon lainsäädäntö vaikenee visusti kummastakin, koska ei tiedetä, mitä niistä tulisi määrätä. Nyt on virkarakennekomitea ottanut kannan selvitettyään, mitä virkaan vihkiminen luterilaisessa kirkossa merkitsee.

ORDINAATIO

Ordinaatio eli virkaan vihkiminen on uudistuksen avainkäsite. Se merkitsee laajaa kokonaisuutta, johon kuuluu työhön kutsuminen, kädet päälle laitaen Pyhän Hengen rukoileminen ja siten siunaaminen sekä tehtäviin lähettäminen ja niihin valtuuttaminen. Vihkimisessä yhtäältä Kristus kutsuu, varustaa Hengellään ja lähettää, sekä toisaalta seurakunta tunnustaa Kristuksen asetuksen, Pyhän Hengen lahjan ja uuden työntekijän palvelijakseen.

Keskeinen ordinaation elementti on nimenomaan epikleeesi eli Pyhän Hengen avuksi huutaminen, jonka tosin käsikirjakomitea on jostain syystä häivyttänyt omasta ehdotuksestaan virkaan vihkimisen kaavaksi. Käsikirjakomitean ehdotuksessa korostuu seurakunnan antama valtuutus, mutta kirkon viranhaltija ei ole vain inhimillinen virkamies. Hänelle ei rukoilla vain siunausta työhön vaan virkaan kuuluvaa karismaa eli Pyhän Hengen lahjaa.

Vihkiminen liittyy Kristukseen ja seurakuntaan. Siksi siihen yhtäältä kuuluu sitoutuminen uskoon ja kirkon tehtävään ja toisaalta siitä seuraa kirkon viralle kuuluvia oikeuksia. Sellaisia ovat myös mahdollisuus uusiin tehtäviin sanan ja sakramenttien parissa. Nämä ovat tärkeitä, koska ne ilmaisevat yhteyttä erityiseen virkaan.

KESKUSTELUN ALKAESSA

Kirkolliskokous pyytää laajalti palautetta mietinnöstä Palvelijoiksi vihityt. On odotettavissa, että keskustelussa tullaan käyttämään monia sellaisia argumentteja, joita komitea on omassa työssään käsitellyt ja sovittanut yhteen toisten näkemysten kanssa. Komitean tehtäväksi annosta seuraa, että se on joutunut kokoamaan yhteen erilaisia juonteita, selvittämään niiden taustoja ja etsimään edellytyksiä, joilla ne voidaan sitoa toisiinsa. Siksi se on eri asioissa operoinut useammalla kuin vain yhdellä kriteerillä.

Komitean konstruktiiivinen ote voi kuitenkin hankaloittaa mietinnön vastaanottoa. Se tarjoaa itse avomielisesti välineet kritiikkiin. Sen esittämistä useista asioista voi poimia irralleen minkä tahansa juonteeseen ja vaatia sen johdonmukaista erillistä läpiviemistä.

Ellei komitean saamaa tehtävää muisteta, voi omaan näkemykseensä sitoutuneiden olla vaikea hahmottaa kokonaisuutta ja moittia sitä keinotekoiseksi.

Esimerkiksi periluterilaiseen saarnaajakeskeisyyteen sitoutuneen mielestä esitys lähestyy liiaksi katolista tai anglikaanista hierarkkista näkemystä; piispasta käsin ymmärrettyyn katoliseen kolmisäikeisyyteen kiinnittyneen on vaikea tunnistaa ehdotuksen pappisvirasta avattua kolmisäikeisyyttä; maallikkouden kehittämistä puoltava ei näe mietinnössä viran ja Jumalan kansan keskinäistä yhteyttä vaan epäilee esityksen kasvattavan klerikalismia jne. Yhteen sovittamisen taitoa tulee kuitenkin tässä vaiheessa vaatia lukijoilta eikä enää komitealta.

Uudistus voi parhaimmillaan johtaa koko kirkon hengelliseen vahvistumiseen. Huonoimmillaan se kammetaan kristittyjen keskinäiseksi välenselvittelyksi ja kilpailuksi "etummaisista sijoista synagogassa".

Kirjoittaja toimi virkarakennekomitean sihteerinä. Kirjoitus perustuu kirkolliskokouksessa 8.11.2002 pidettyyn esittelypuheenvuoroon.

Diakonian asiantuntijarekisteri

Rekisteriin kirjataan jokainen, joka itse toimittaa tiedot täytettynä ja allekirjoitettuna postitse osoitteella: Diakoniatyöntekijöiden Liitto, Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki.

Nimi: _____

Osoite: _____

Puhelin: _____

Työpaikka: _____

Erityisosaaminen: _____

Perus- ja jatkokoulutus erityisosaamisen alueelta:

Työkokemus erityisosaamisen alueelta:

Vakuutan antamani tiedot oikeiksi ja annan luvan julkaista nämä tiedot diakonian asiantuntijarekisterissä.

Paikka ja aika: _____

Allekirjoitus: _____

Pappisliiton visio 2003 - 2006

**Pappisliiton visio 2003 - 2006 hyväksyt-
tiin valtuuston syyskokouksessa 2002. Vi-
siointi ja sen mukainen toiminnan suun-
nittelu ja arviointi on vakiintunut liiton
päättöksenteon pohjaksi. Vuosittaiset toi-
mintasuunnitelmat ja toimintakertomuk-
set suhteutetaan voimassa olevaan visi-
oon.**

Järjestyksessään neljäs visio noudattelee tietyiltä osin aikaisempien vastaavien asiakirjojen rakennetta. Taustana on pohdittu kirkon ja jäsenkunnan tilannetta ja kartoitettu muutoksen näkymiä. Samoin on pyritty ymmärtämään, että jäsenkunnassa ja jäsenistön rakenteessa tapahtuvat muutokset saattavat vaikuttaa suurestikin liiton tilanteeseen ja toiminnan painopisteisiin. Visiossa on kaksi uutta rakenteellista näkökulmaa: A) toisaalta on mahdollisimman selkeästi muotoiltu ne arvot ja arvostukset, joiden pohjalta liiton toiminta lähtee; liiton päätöksenteko tulee jatkossa mieltääkin jonkinlaisena jatkuvana arvotyöskentelynä ja B) toisaalta papisto on mielletty eri ikä- ja elämäntausien mukaan ryhminä, joiden erilaisia odotuksia ja tarpeita myös liittoon nähden on arvioitu.

Kokonaisuudessaan visiomateriaali koostuu viidestä kohdasta:

1. Pappisliiton perustehtävä ja arvot sekä visiokauden 2003 - 2006 tavoitteet ja painopisteet toiminnan eri alueilla. Nämä sisällytetään jokaiseen visiokauden toimintasuunnitelmaan ja -kertomukseen.

2. Visiionin taustaa ja lähtökohtia.

3. Pappisliiton toimintaympäristö ja sisäinen rakenne.

4. Papiston tilanne ja odotukset eri ikävaiheissa.

5. Muut näkökulmat: jäsenistön sukupuolirakenteen tasapainottuminen; syrjäseutu - kasvukeskus - näkökulma; papin työ toisena elämänurana; johtajuudessa kasvamisen näkökulma.

Tässä Cruxin numerossa esitellään kohdat 1 ja 2. Kohdat 3 - 5 ovat esillä seuraavassa Cruxissa.

PAPPSLIITON PERUSTEHTÄVÄ JA ARVOT

Suomen kirkon pappisliitto, osana ammattiyhdistysliikettä ja AKAVA-yhteisöä, tukee luterilaisen kirkon ja muiden yhteisöjen palveluksessa olevia jäseniään sekä teologin uralle valmistuvia ja teologin tehtävistä eläkkeellä olevia:

1. Edustamalla papistoa ja teologikuntaa siellä, missä niiden asioista ja eduista päätetään tai sovi-
taan.

2. Huolehtimalla palkkauksellisesta ja asemaan liittyvästä edunvalvonnasta.

3. Edistämällä papiston yhteyttä ja pyrkimällä pappisidentiteetin syventämiseen.

Jäsenpalveluja kehitetään jäsenten odotusten ja toiveiden sekä yksilöllisen jäsenpalvelun suuntaan.

Toiminnassa noudatetaan avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita ja edistetään keskustele-
vaan ja muutokseen tähtäävää päätöksentekoa.

Liittoa kehitettäessä keskitytään tärkeimmille osaamisalueille, tarvittaessa muusta toiminnasta tinkimällä. Keskeisiä alueita ovat: papiston edusta-
minen, edunvalvonta, sopimustoiminta, jäsenneu-
vonta, papiston työhön liittyvä asiantuntemus ja johtajuuskysymykset, toimintaa tukeva liiton hal-
linto ja osaavat toimihenkilöt.

Visiokauden 2003 - 2006 tavoitteet ja painopis-
teet toiminnan eri alueilla

TAVOITTEET JA PAINOPISTEET ON RYHMITELTY YHDEKSÄÄN RYHMÄÄN SEURAAVASTI:

**Palkkauksellinen ja muu työsuhteen ehtoihin
liittyvä edunvalvonta**

1. Papiston palkkatason nostaminen vastaamaan muiden alojen vastaavien asiantuntijoiden palkka-
usta; pappispula edistää tämän tavoitteen saa-
vuttamista.

2. Palkkatason nostamisen rinnalla on toisena painopisteenä palkkauksen kehittyminen papin ko-
kemuksen ja ammattitaidon lisääntymisen myötä.

3. Määritellään liiton linja papiston keskinäis-
sä palkkasuhteissa. Asiasta käydään liiton sisällä
jatkuvaa keskustelua.

4. Arvioidaan mahdollisuutta perustaa palkka-

uksen kehittyminen muuhunkin kuin perinteiseen uralla edistymiseen ja johtotehtäviin siirtymiseen.

5. Edistetään paikallista palkkaus- ja muuta edunvalvontatoimintaa valtakunnallisin puitesopimuksin. Otetaan tarvittaessa käyttöön myös muita kuin rahallisia palkkauselementtejä.

6. Koulutetaan ja tuetaan paikallisia toimijoita (luottamusmiehet, kirkkoherrat, palkka-asiamiehet ym.) kehittämään papiston palkkausta ja työsuhteen muita ehtoja sekä työyhteisöjä

7. Kehitetään yksilöllistä neuvontaa ja jäsenistön tukemista palvelussuhdeasioissa

8. Papiston työssä jaksamista edistetään asianmukaisten työ- ja vapaa-aikaan liittyvien sopimusten ja kompensaatioiden kautta

Ammatillinen ja asemaan liittyvä edunvalvonta

9. Selvitetään, mitä lyhytkestoiset, määräaikaiset ja osa-aikaiset tehtävät vaikuttavat papin viran hoitamiseen ja onko perusteltua esim. papin erilaisia elämän- ja perhetilanteita ajatellen suosiakin tällaisia.

10. Selvitetään, onko mahdollista ja tarkoituksenmukaista korvata nykyinen kirkkoherran vaalitapa jollain muulla järjestelmällä.

11. Pidetään tavoitteena sitä, että papiston hallinnollinen asema kehittyä ja selkenee kaikilla kirkollishallinnon tasoilla.

12. Suunnitellaan toimintaa myös siitä näkökulmasta, että eläkkeellä olevia jäseniä saattaa pappispuolatilanteessa olla mukana papillisessa työssä.

Ammatillinen toiminta ja tukeminen

13. Papiston päivät 2004 ja 2006 järjestetään pyrkien papiston laajaan osallistumiseen.

14. Tuetaan harkinnanvaraisesti papiston kurssikokouksia ja muuta virkistystoimintaa

15. Liitto vaikuttaa papiston jatko- ja täydennyskoulutuksen sisältöön, kehittää papiston osallistumismahdollisuuksia ja osaltaan on mukana koulutuksen järjestämisessä.

Paikallinen toiminta

16. Paikallinen toiminta tukee liiton valtakunnallisia linjauksia. Työnjako valtakunnallisen ja paikallisen toimintamallin kesken suunnitellaan tilanteen mukaan.

17. Liiton paikallinen vaikuttajaverkosto (valtuutetut, hallituksen ja toimikuntien jäsenet, luottamusmiehet, alaosastoaktiivit) toimii ja sitä tuetaan ja informoidaan.

18. Alaosastotoimintaa ylläpidetään ja mahdollisuuksien mukaan kehitetään.

Nuorten pappien tukeminen

19. Toteutetaan projektisuunnitelman mukaan, joka ulottuu visiokauden loppupuolelle. Mahdollisesta jatkosta päätetään v. 2004.

Tiedotus ja julkinen kuva

20. Crux jatkaa kolmen liiton ja/tai AKIn yhteisenä lehtenä.

21. Lisätään ja tehostetaan liiton sähköistä viestintää.

22. Liiton toimintaa suunnitellaan myös sen antaman julkisuuskuvan ja imagon näkökulmasta.

Liiton ulkoiset yhteistyösuhteet

23. Akavan kirkolliset ammattiliitot AKIn toimintaa edistetään visiokauden aikana ja liiton koko toimintaa pyritään hahmottamaan AKI -näkökulmasta.

24. Yhteistyösuhteita SVTL:oon kehitetään edelleen niin neuvottelu- kuin vaikuttamistoiminnassa. Muutenkin neuvottelutoiminnassa suositaan työntekijäjärjestöjen yhteistyötä.

25. Kansainväliset yhteydet hoidetaan.

Erikseen selvitettävät laajat periaatekysymykset

26. Papiston sukupuolirakenteen muuttuminen ja sen vaikutus ammattikuntaan ja liittoon, erityisesti tasa-arvokysymysten huomioon ottaminen.

27. Papin perheen problematiikka/papin työn ja perheen yhteensovittaminen.

28. Työtaistelun mahdollinen käyttäminen edunvalvonnan välineenä ja työtaisteluorganisaation mahdollinen luominen.

29. Eläkeläisten integroiminen liittoon.

30. Haja-asutusalueiden problematiikka ja siihen liittyvät liiton linjaukset.

Liiton hallinto, talous ja henkilöstö

31. Tavoitteena on, että hallinto, talous ja hyvinvoiva henkilöstö edistävät liiton toimintaa ja tavoitteiden saavuttamista. Konkreettiset asiat tulevat esille vuosittaisen suunnittelun yhteydessä.

VISIOINNIN TAUSTAA JA LÄHTÖKOHTIA

Jäsenkunnan odotukset ja asiakaslähtöinen palvelu

Pappisliitto on palvelujärjestö ja tiettyjä palveluja tuottava järjestö. Jokaisen vision ja toimintasuunnitelman tehtävänä on kysyä, miten tämän tulisi konkretisoitua toiminnassa. Jäsentenkin tulisi miettiä liittoa tältä kannalta ja selkeämmin mieltää, mitä liitolta voidaan odottaa ja mihin liiton jäsenen kannalta tulisi keskittyä. Jokainen liiton jäsen on asiakas, joka on "aina oikeassa"; toisaalta liiton tulisi omassa informaatioissaan ja julkikuvansa kehittämisessä lisätä jäsenten tietoa siitä, mikä on liiton tehtävä ja mitä kaikkea siltä on perusteltua odottaa.

Perinteisesti liiton jäsenistölleen tarjoamat palvelut voidaan ryhmitellä seuraavasti:

A. Edunvalvonta ja vaikuttaminen

1. Palkkaukseen ja muihin palvelussuhteen ehtoihin liittyvä
2. Luottamusmiestoiminta, palvelussuhdeneuvonta ja konsultointi
3. Papin asemaan liittyvä

B. Ammatillinen toiminta

1. Koulutustoiminta
2. Crux-lehti, kotisivut ja muu viestintä
3. Papiston päivät
4. Alaosastotoiminta
5. Ammattietiikka ja pappisidentiteetin syventäminen

C. Muut palvelut

1. Työttömyyskassa (ERKO)
2. Vakuutuspalvelut
3. Muut jäsenedut

Yhtenä ulottuvuutena asiakaslähtöisessä ajattelussa on toiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys. Tähän puoleen on liitossa viime aikoina kiinnitetty huomiota panemalla julki ja pyytämällä palautetta keskeneräisistäkin hankkeista. Jatkossa tätä aloitettua linjaa seurataan yhä selkeämmin.

Yksilöllisyyden ja ihmisyyden kunnioittamisen arvot nousevat syvältä länsimaisen kulttuurin juurilta. Nämä on helppo hyväksyä myös liiton toiminnan osviitoiksi. Toisaalta yhteisöllisistä arvoista tullaan ainakin keskustelemaan entistä enemmän. Tämä liittyy ammattiliitossa ja erityisesti professioammateissa tärkeään kollegiaalisuuden käsitteeseen.

Säännöissä on yksi arvoihin liittyvä näkökohta. Liiton tulee edistää jäsenkunnan keskinäistä yhteyttä. Tämä tarkoittaa käytännössä ainakin kahden asiaa. Liitto ei saa toiminnallaan edistää pappisammattikunnan hajoamista keskenään kilpaileviin ja taisteleviin osiin, vaan sen tulee mieltää itsensä kaikkien pappien edustajaksi. Toiseksi yhteyden edistäminen liittyy papin ammattityöhön siten, että kenenkään papin ei tulisi tuntea itseään yksin jätetyksi viranhoidon ongelmissa, vaan että hänellä olisi riittävästi apua piispallisesta kaitsenasta, esimiestyöstä, työyhteisöstä ja pappiskollegojen tuesta.

Pappisliitto on myös keskeinen vaikuttaja kaikessa siinä, mikä liittyy em. papin keskeisiin tukipilareihin:

- liitto edistää papiston kollegiaalisuutta ja luo mahdollisuuksia pappien yhteyden lisääntymiselle.
- liitto haluaa tukea esimiehiä ja varustaa heitä tekemään yhä parempaa esimies- ja johtamistyötä.
- liitto rakentaa työyhteisöjä informoimalla ja kannustamalla, ei arvostelua ja moitteita jakamalla.
- liitto puolustaa piispallista järjestelmää ja hiip-

pakuntien keskeistä roolia kirkon hallinnossa.

Liitto osana AKAVAA ja ammattiyhdistystoimintaa

Pappisliitto on selkeästi osa ammattiyhdistystoimintaa, osallinen siitä vahvasta asemasta, joka ay-toiminnalla Suomessa on; mutta myös osallinen siitä kielteisestä leimasta, joka aika-ajoin ammattiliitoilla näyttää olevan. Tältä pohjalta nousevat esille mm. seuraavat näkökohdat:

- hyvinvointiyhteiskunnan edistäminen: miten se heijastuu esim. verotuksen tasoon?
- työllisyys ja tasa-arvokysymykset.
- akavalaisten ryhmien yhteisten etujen ajaminen: se ei ainakaan merkitse ns. solidaarista palkkapolitiikkaa.
- järjestöllisten voimatoimien käyttäminen omien etujen ajamisessa.
- ammattiyhdistyksillä on helposti etäinen, byrokrattinen ja vallankäyttöön liittyvä leima tai julkuva; onko myös Pappisliitto sellainen ja jos on, miten siitä vapautuisi?

Liiton arvolähtökohdat

Edellä olevalta pohjalta liitossa voidaan käynnistää ja jatkuvasti ylläpitää arvotyöskentely. Se sisältää useita vaiheita tai osatekijöitä:

- arvojen tiedostaminen esim. tässä vision kohdassa olevan materiaalin pohjalta.
- arvojen mahdollisimman selkeä kirjaaminen visioinnissa ja toiminnan suunnittelussa.
- kaiken toiminnan suhteuttaminen ja arvioiminen sen mukaan, miten se liittyy vahvistettuihin arvoihin ja arvostuksiin.

Arvotyöskentelyn tuloksena tulisi olla seuraavien asioiden jatkuva esillä pitäminen ja vahventaminen:

- liiton kuvan terävöittäminen jäsenistön keskuudessa ja kaikessa sen vaikutus kentässä.
- liiton toiminnan syventäminen ja tarvittaessa lisääntyvä keskittyminen omille vahvuusalueille.
- liiton jatkuva muuttaminen ja valmius siihen.
- käytännön toimintamuotojen uudistaminen tarvittaessa turhista perinteistä luopuen.

Papiston ammattieettisistä ohjeista nousevat periaatteet

Liiton arvostukset ja toiminnalliset johtotähdet nousevat kaikesta asiakaslähtöisyydestä huolimatta jostain muualta kuin jäsenistön yksilöllisistä arvoista ja arvostuksista. Kun liitto on julkaissut papiston ammattieettiset ohjeet, olisi luonnollista, että ne määrittelisivät tai sanoittaisivat myös papin ammattijärjestön omaa toimintaa ja sen perustavia lähtökohtia.

Eettiset ohjeet voidaan purkaa teonsanoiksi seuraavalla tavalla:

Liitto arvostaa pappuudessa:

- syvää ja vahvaa kutsumusta.
- kirkon tunnustuksen mukaista julistusta.
- hyvää suhtautumista työtovereihin ja työyhteisöön sitoutumista.

Liitto tukee:

- sitoutumista pappisvihkimyksessä annettuihin lupauksiin.
- kirkon episkopaalista järjestystä ja kirkon viran edustautumista hallinnon kaikilla tasoilla.

Liitto vahvistaa ja rohkaisee papin identiteetissä:

- asiantuntijuutta teologisissa ja eettisissä kysymyksissä.
- jatkuvaa valmiutta ja kykyä itsensä kehittämiseen ja kouluttautumiseen.
- johtajuutta eri tasoilla ja tavoilla.
- kykyä rajata työtä ja asettaa painopisteitä.
- kykyä erottaa virka ja työ muista kutsumuksista.

Pappisliiton vahvuudet ja keskeiset osaamisalueet

- edustaa kattavasti koko papistoa, voi toimia papiston äänenä.
- keskeinen rooli kirkollisessa edunvalvonnassa AKAVA-JS:n kautta ja yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa.
- oikeus sopia palvelussuhteen ehdoista jäsenen

puolesta valtakunnallisella ja paikallisella tasolla.

- asiantuntemus ja neuvontapalvelu palvelussuhteen ehtoihin liittyvissä kysymyksissä.
- laaja asiantuntemus kaikesta papin työstä.
- keskustelevala kulttuuri ja muutosvalmius.
- hyvin toimiva hallinto ja toimisto.

Pappisliiton heikkoudet ja ongelmakohdat

- jäsenten heikkohko tietämys liiton toiminnasta ja vahvuuksista.
- liiton tietynlainen kasvottomuus, etäisyys ja "maskuliinisuus".
- pääkaupunkikeskeisyys.
- liiton mieltäminen kirkon hallinto- ja ylärakenteen edustajaksi, ei niinkään kansalaisjärjestöksi.

Prosessi Pappisliiton visioasiakirjan 2003 - 2006 laatimiseksi toteutettiin vuosina 2001 - 2002.

Liiton hallituksen asettamaan visiotyöryhmän kuuluivat: puheenjohtajana Markku Tynkkynen, jäseninä Anssi Miettinen, Tiina Peippo ja Bror Träskbacka sekä sihteereinä Esko Jossas ja Hannu Ronimus.

Kokonaisuudessaan visioasiakirja löytyy Pappisliiton kotisivuilta.

Jäsentietojen muutosilmoitus Suomen Kanttori-urkuriin liiton jäsenille!

☐ Osoitteen/nimenmuutos ☐ Jäsenlajin muutos ☐ Eroilmoitus

☐ Tarvitsen valtakirjan (Työnantaja vaihtunut)

Henkilötunnus _____

Sukunimi _____ Ent. nimi _____

Etunimet _____

Lähiosoite _____

Postinro _____

Postitoimipaikka _____

Puhelin/koti _____ Puhelin/työ _____ Muu puhelin _____

Työnantaja _____

☐ Varsinainen jäsen

☐ Virka-, opinto- tai hoitovapaalla ajalla: ____/____20____ - ____/____20____

☐ Muu jäsen ☐ Työtön ☐ Opiskelijajäsen ☐ Jään eläkkeelle

Muutos voimassa alkaen ____/____20____

Lähetä muutosilmoituslomake liiton toimistoon osoitteella (tällöin liitto maksaa postituskulut, ts. et tarvitse postimerkkiä):

Suomen Kanttori-urkuriin liitto r.y.
Vastauslähetyt/sopimus 00520-666
00003 HELSINKI

Esko Jämsä

ESKO JOSSAS

Kirkon uusi sopimus

Kirpas ja tupo taustalla

Kirkon sopimusalueelle tehtiin marras-joulukuun vaihteessa tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaiset uudet sopimukset. Niiden voimassaoloaika on 1.2.2003 - 15.2.2005. Palkantarkistukset toteutetaan maaliskuun alussa 2003 ja 2004.

Tupo-sopimus oli tällä kertaa jossain määrin väljempi kuin edeltäjänsä ja antoi sektorikohtaisille neuvotteluille enemmän valinnanvaraa. Korotusten taso oli toki lyöty lukkoon ja sovittu "maltilliseksi ja työllisyyttä tukevaksi". Korotuselementteinä ovat yleiskorotus, liittoerä (aikaisemmin kutsuttiin järjestelyvaraksi) ja tasa-arvoerä (nais- ja malapalkka-alat).

Ennen tuloneuvotteluja kunnan ja kirkon sektoreilla sovittiin keväällä valmistuneiden palkkaselvitysten (Kunpas ja Kirpas) vaatimista toimista. Kirkon puolella päästiin yhteisymmärrykseen viisivuotisesta ohjelmasta, jolla pyritään korjaamaan tapahtunutta palkkauksen jälkeensä jääneisyyttä ja estämään uusien ongelmien syntyminen. Kahden ensimmäisen Kirpas-vuoden toimenpiteet menevät sikkäin tehdyn sopimusratkaisun kanssa.

Perinteiseen tapaan varsinaiset palkkaratkaisut sovittiin taulukkoalueittain.

H-TAULUKKO

Osana Kirpas- ja tupo-ratkaisua sovittiin, että taulukossa toteutetaan kokemuslisäremontti, jonka tuloksena entinen ensimmäisen kokemuslisän mukainen taso siirtyy alkupalkaksi. Tällä toivotaan osittain helpotettavan tulevien vuosien rekrytointiongelmaa.

Hinnoittelujen ylärajaa tarkistettiin useassa kohdassa, C-kanttorien kohdalla myös alarajaa ja kappalaisen ja seurakuntapastorin kesken tehtiin porrastus.

Osa liittoerästä jaetaan kuoppina sekä keskitetysti että paikallisesti (Liite 10:een jo edelliskierroksella kuuluneet seurakunnat). Tässä yhteydessä sovittiin, että korotuksia suunnataan akavalaisista ryhmistä ensisijaisesti johtaviin ja erityistehtävien diakonian viranhaltijoihin.

R-TAULUKKO

R-tilukossa toteutettiin samanlainen kokemuslisäuudistus kuin H:ssa. Myös kuoppia tulee samoin kuin H-tilukossa. Sovittiin myös siitä, että R-tilukkoon käytetään rahaa epäsolidaarisesti siten, että tilukon yläpään korotukset ovat alapäässä suuremmat. Hinnoittelujen ylärajaa tarkistettiin mm.

hiippakunta- ja työalasihteerin sekä pääsihteerin kohdalla.

E-TAULUKKO

Taulukkoon suoraan menevän yleiskorotuksen ohella määrävuosisiisän suuruus tarkistettiin 185 €:oon. Muu osa liittoerästä käytetään yksittäisiin palkantarkistuksiin, jotka neuvotellaan keskitetysti heti uuden sopimuskauden alussa.

LEIRITYÖAIKAHYVITYS

Leirikysymykset ovat kautta vuosien olleet jonkinlainen kysymys ja ongelma sopimuspöydässä. Pääosassa on ollut milloin työaikaohyvitys, milloin leiripäiväraha tai johtajalisä. Tällä kertaa keskityttiin työaikaohyvitukseen, johon tehtiin parannus siten, että ensimmäisen hyvituspäivän saa kolmesta täydestä leirivuorokaudesta aiemman neljän sijaan. Muilta osin porrastukseen ei puututtu.

LIITE 10 LAAJENEE

Parin sopimuskauden ajan on ollut voimassa mahdollisuus paikallisesti tarkistaa palkkoja erikseen määritellyissä seurakunnissa ja sovitulla kriteereillä. Tulokset tästä toiminnasta ovat olleet osin varsin myönteisiä.

Tähän asti paikallisen toiminnan piirissä ovat olleet suurimmat yksiköt. Nyt piiriä laajennettiin siten, että muutamaa poikkeusta (seurakunnat, jotka itse eivät halunneet tulla joukkoon) lukuun ottamatta kaikki yli 10 000 jäsenen seurakunnat ovat

1.9.2003 paikallisten palkantarkistusmahdollisuuksien piirissä. Näiden seurakuntien luottamusmiehiä informoidaan erikseen. -Paikallinen toiminta ei edelleenkaan koske kirkkoherran eikä työnantajan edustajana toimivan palkka-asiamiehen virkoja.

LUOTTAMUSMIESPALKKIO

Periaatteellisesti merkittävä uudistus tehtiin sillä kohtaa, että luottamusmiehenä toimimisesta maksetaan palkkio (38 € kuukaudessa) niissä seurakunnissa, jotka ovat mainitun paikallisen toiminnan piirissä. Niissä seurakunnissa, missä on useampia luottamusmiehiä, palkkio koskee vain pääluottamusmiestä.

TYÖRYHMÄT

Perinteiseen tapaan asioita siirrettiin myös työryhmiin. Näistä tärkeimmät liittyvät palkkausjärjestelmien uudistamiseen (työn vaatavuuden arviointiin perustuva palkkaus), suositussopimusten kokonaisremonttiin ja matkakustannuskorvausten kokonaistarkasteluun.

TYÖMARKKINAOPAS

Tämän lehden välissä jaetaan Työmarkkinaopas, joka sisältää tietoa kirkkolisesta työmarkkinajärjestelmästä yleensä ja uudesta sopimuksesta (mm. uudet palkkataulukot). Opas on laadittu pääosin SVTL:n toimistossa ja se on merkittävä osoitus AKI-liittojen keskinäisestä yhteistyöstä ja näiden yhteistyöstä SVTL:n kanssa.

ESKO JOSSAS

Seurakuntapapiston uusi vapaa-aikasopimus 2003 - 2004

Seurakuntapapiston vapaa-ajasta solmittiin uusi kaksivuotinen sopimus (1.1.2003 - 31.12.2004). Suuria materiaalisia muutoksia ei tehty, mutta kirkkohallitus on uudistanut hallinnollista päätöstään vapaa-ajan sijoittelusta. Erimielisyyksiä aiheuttaneet kysymykset ja ongelmat siirrettiin käsiteltäväksi sopijasaapuolten työryhmään.

SOPIMUSTEKSTIÄ TARKENNETTIIN

Itse sopimukseen ei tehty sisältömuutoksia. Tekstitarkennukset olivat luonteeltaan lähinnä teknisiä.

KIRKKOHALLITUKSEN PÄÄTÖS

Samoin kuin ennen, vapaa-ajan sijoittamista ja hallinnointia koskevat määräykset eivät ole vir-

kaehtosopimuksessa, vaan kirkkohallituksen päätöksessä, joka koskee kaikkea pappien, lehtorien ja kanttorien vapaa-aikaa, vuosilomaa ja virkavapauksia.

Tätä päätöstä muutettiin osana esillä olevaa vapaa-aikapaketia.

Oleellisin muutos koskee päätöksen 12. §:ää.

Vanha teksti:

"Jollei seurakuntapappi tai kanttori ole asianomaisen kalenterikuukauden aikana saanut tai tule saamaan vapaata viikonloppua muusta syystä, vapaapäivät voidaan sijoittaa siten, että hän voi myös tällaisena kuukautena pitää lauantain ja sunnuntain käsittävän viikonvaihdevapaan."

"Seurakuntapapin ja kanttorin vapaapäivät voidaan, milloin se työn järjestelyn ja seurakunnan toiminnan kannalta on asianmukaista, esimiehen harkinnan mukaan sijoittaa myös pyhäpäivälle tai niin, että ne muodostavat lauantain ja sunnuntain käsittävän viikonvaihddevapaan."

Oleellista tässä on huomata, että aikaisempi ehdoton rajautuminen yhteen viikonloppuun kuukautta kohden on poistettu. Kaikki päätösvalta asiassa jää paikallistasolle ja työtehtävistä riippuvaksi, niin kuin tähänkin asti. Tämä asettaa tietysti suuria haasteita työnjohdolle ja työyhteisöjen toimivuudelle.

Sopijaosapuolet asettivat työryhmän selvittämään vapaa-aikaan liittyviä ongelma- ja kipupisteitä, joihin vuosien varrella ei ole kyetty löytämään ratkaisua. Työryhmällä on aikaa 30.9.2004 asti. Keskeisimmät tehtävät työryhmän asialistalla ovat:

- yksipappisten seurakuntien ongelmat
- työtehtävien sijoittuminen vuosirytmiiin
- työ- ja vapaa-ajan suunnittelu
- tuntiperusteinen suunnittelu
- säästösten (kirkkolaki, kirkkojärjestys, hallinnolliset päätökset) muuttamistarpeet ja -mahdollisuudet.

LEENA RANTANEN

Kirkon talouden kokonaisnäkymät

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE

Maailmantalous elpyy hitaasti. Talouden näkymät heikentyivät uudelleen viime syksyn aikana. Yhdysvaltain talous on melko horjuvalla pohjalla. Suurin pelko on, että asetarkastuskiista Irakis- ja johtaa alkuvuonna sotaan. Yleisin oletus on, että sota on lyhyt, jonka Irak selvästi häviää, tai että kiista ratkeaa muutoin nopeasti. Pitkä sota johtaisi arvioitua heikompaan talouskehitykseen. Euroalueella ennakoita hitaan kasvun jatkuvan. Euroalueen suurin uhka on julkisten vajaiden paisuminen suuremmaksi kuin kasvu- ja vakautussopimus edellyttää.

Vaikka talousnäkymiä varjostavatkin nyt ennen kaikkea kansainvälisen talouden riskit, Suomen talous voi näissäkin oloissa kehittyä kokonaisuutena katsoen suotuisasti. Peruslähtökohdat ovat hyvät: korot ovat matalalla ja yritysten sekä kotitalouksien rahoitusasema on vahva. Ratkaisevaa on kuitenkin, että kotimainen toimintaympäristö kehittyy vakaasti ja työllisyyden kannalta suotuisasti. Kuluvan vuoden ennusteiden osalta taloustutkijoiden käsitykset poikkeavat jossain määrin toisistaan, kuitenkin valtaosa uskoo hiljaiseen kasvuun lähivuosina. Tässä kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2003 eri asiantuntijoiden näkemysten mukaan:

BKT, muutos + 2,5 %... + 4,2 %
Inflaatio 1,6 %.... 2,6 %
Työttömyysaste 8,8 %... 9,7 %

KIRKON TALOUDEN NÄKYMÄT

Kirkon talouden kokonaisnäkymät ovat varsin vakaat, vaikka yhteisövero-osuuden tuotto onkin tällä hetkellä huomattavasti edellisiä vuosia alhaisemmalla tasolla. Koko kirkon verotilitykset vuonna 2002 olivat yhteensä 835 milj. euroa (+ 5,8 %), josta yhteisöverotilitykset olivat 101 milj. euroa (- 7,3 %). Kirkollisveron tuottoa arvioitaessa kuluvalle ja muutamalle tulevalle vuodelle voidaan lähtökohtana pitää neljän prosentin kasvua. Vuosia 2003 - 2004 koskevaan tulopoliittiseen sopimukseen liittyvät ratkaisut eivät heikentäneet seurakuntien veropohjaa.

Palkansaajien työttömyysvakuutusmaksun aleneminen lisää seurakuntien verotuloja noin 1 milj. eurolla, työnantajan työttömyysvakuutusmaksun aleneminen 0,2 prosenttiyksiköllä vähentää seurakuntien käyttömenoja 1 milj. eurolla ja tulonhankkimisvähennyksen korotus vähentää kirkollisveron kertymää 1 milj. eurolla, joten nettovaikutus on noin 1 milj. euron verotulojen lisäys.

Verotulojen kehitys vaihtelee kuitenkin suuresti seurakuntien kesken. Alueelliset erot ovat kasvaneet seurakuntien kesken aivan samalla tavalla kuin kuntienkin osalta. Osuudet yhteisöveron tuotosta vaihtelevat suuresti paikkakunnittain ja vuosittain. Myös kirkollisveron tuotto jäsentä kohden vaihtelee melkoisesti johtuen paikkakunnan ikärakenteesta, elinkeinoelämän rakenteesta ja työllisyysrakenteesta. Muuttoliike vie nuoria ja hyvin

Maailmantalouden tila heijastuu myös kirkkojen talouteen. Yksi maailman talouteen vaikuttavista tekijöistä on öljyn hinta. Miten öljyn hinta muuttuu lähivuosina? Hyvä kysymys, johon ei vielä tiedetä vastausta.

koulutettuja kasvukeskuksiin kun taas paluumuuttajat ovat usein eläkeläisiä. Seurakuntien välillä saattaa olla jopa kymmenen prosentin eroja vuotta kohti verotulojen nousussa taikka laskussa. Negatiivisen tuloksen tehneiden seurakuntien lukumäärä on kuitenkin vähentynyt vuodesta 2000 (217 kpl) vuoteen 2001 (142 kpl) 75:llä. Syy tähän on toisaalta verotulojen huomattava kasvu, toisaalta kirkon keskusrahaston aiempaa täsmällisempi avustustenjakokäytäntö.

MITÄ TAPAHTUU KIRKON YHTEISÖVERO-OSUUDELLE?

Kirkon osuutta yhteisöveron tuotosta on pienennetty vuosittain. Vuodelle 1998 osuus pienennettiin 3,36 %:sta 3,0 %:iin, vuodelle 1999 2,0 %:iin ja vuodelle 2000 1,63 %:iin. Vuoden 2002 osuus nousi 1,7 %:iin korvauksena kunnallisveropohjaan tehtävistä verohelpotuksista. Vuoden 2003 osuus pysyi 1,7 %:na. Kirkon saama osuus yhteisöveron tuotosta on valtion korvaus kirkon suorittamista yhteiskunnallisista tehtävistä, joita ovat mm. hautaustoimen hoitaminen, kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kunnossapito ja diakoniatyö.

Valtiovarainministeriö asetti joulukuussa 2001 työryhmän, jonka tehtävä oli selvittää ja tehdä ehdotus seurakuntien yhteisövero-osuuden korvaamisesta lakisääteisellä valtionapujärjestelmällä. Työryhmän tuli työssään ottaa huomioon uudistettavaan uskonnonvapaus- ja hautaustoimilainsäädäntöön liittyvät näkökohdat. Työryhmän tuli myös ottaa kantaa, miten mahdollinen rekisteröidyl-

le uskonnollisille yhdyskunnille myönnettävä valtionapu toteutettaisiin. Työryhmä sai työnsä päätökseen huhtikuussa 2002. Työryhmän ehdotuksen mukaan seurakuntien yhteisövero-osuus korvattaisiin lakisääteisellä valtionavulla, jonka määrä määriteltäisiin laissa ja joka olisi indeksisidonnainen.

Valtionavun lähtötason perusteeksi työryhmä laati kaksi vaihtoehtoista laskentatapaa, joiden perusteella lähtötasoksi tulisi noin 75 - 90 miljoonaa euroa. Valtionapu maksettaisiin kirkon keskusrahastolle, joka jakaisi varat edelleen seurakunnille. Valtionavun seurakuntakohtainen jako määräytyisi kirkon omassa päätöksenteossa laissa säädettyjen yleispiirteisten säännösten perusteella.

Kirkolliskokous antoi lausuntonsa mietinnöstä marraskuussa 2002. Kirkolliskokous piti esitettyä uudistusta mahdollisena, mikäli budjetin kautta saatava korvaus olisi riittävän suuri. Kokonaiskirkon kannalta muutoksella ei olisi juurikaan merkitystä. Sen sijaan seurakuntien välisiin jako-osuuksiin uudistus saattaisi vaikuttaa suurestikin. Eräs tällä hetkellä esillä oleva jakomalli olisi avustuksen jakaminen kunnan väkiluvun mukaan. Tämän hetkisen käsityksen mukaisesti uudistus toteutuisi aikaisintaan vuonna 2005.

HAASTEENA KIRKON ELÄKELAITOS

Suurin haaste kokonaiskirkon taloudelle on kirkon eläkelaitoksen selviytyminen tulevien vuosien myllerryksestä. Eläkehakemukset lisääntyvät vähintään 10 % vuodessa. Kirkon palkkasumman oletetaan kasvavan 4 % vuodessa ja eläkeme-

nojen 7 % vuodessa. Tällöin eläkemaksujen oletetaan riittävän eläkemenoihin vuoteen 2008 saakka, jonka jälkeen on ryhdyttävä realisoimaan eläkerahastoa.

Kirkon alan työolobarometri antaa kuitenkin jossain määrin huolestuttavamman kuvan kirkon työntekijöiden eläkehakuisuudesta. Kirkon henkilöstön keski-ikä on 46,8 vuotta, yli 55-vuotiaita on 20 %. 50 - 54 -vuotiaista 41 % arvelee lähtevänsä joko hyvin tai melko todennäköisesti eläkkeelle ennen vanhuuseläkeikää. Yli 50-vuotiaista 34 % oli joko joskus tai usein ajatellut osa-aikaeläkkeelle siirtymistä. Osa-aikaeläkeläisten määrä onkin kirkon eläkelaitoksessa kohonnut 17 % vuodesta 2000 vuoteen 2001. Vuonna 2005 saavutetaan todennäköisesti tilanne, jolloin kirkossa on yhtä monta eläkevakuutettua ja eläkeläistä (n. 17.000 kpl).

Vuodet 2003 - 2005 tulevat olemaan kaikille eläkelaitoksille erittäin raskaat. Vuonna 2003 on toteutettava eläkkeiden tarkistus kansaneläkkeen pohjaosan ja työeläkkeen yhteensovittamisen vuoksi (ns. Posa-ratkaisu) sekä mahdollisen palautuksen laskenta ja maksatus. Vuonna 2004 kirkon eläkerekisterin selvitystyö valmistuu ja rekisterin perusteella pystytään laskemaan kaikkien päättyneiden palvelussuhteiden ns. vapaakirjat Eläketur-

vakeskuksen rekisteriin. Vuonna 2004 käynnistyy niin ikään kaikkia eläkejärjestelmiä koskeva Vilma (viimeinen laitos maksaa). Lisäksi ns. Puron pakeitin mukaisesti eläkkeet tullaan muuttaman vuoden kuluttua laskemaan toisin kuin nyt.

Kirkossa työnantajan eläkemaksu, 27 %, on Suomen korkein. Vuonna 2004 eläkemaksutuloihin yritetään saada korotusta ns. lisämaksun kautta. Lisämaksu tarkoittaa sitä, että mikäli työntekijä jää ennenaikaiselle eläkkeelle (työkyvyttömyys-, työttömyys- tai yksilölliselle varhaiseläkkeelle), työnantaja maksaa tästä eläköitymisestä aiheutuvat ylimääräiset kustannukset. Lisämaksun ongelmana on, että vain muutamat suurimmat seurakuntatyönantajat voivat maksaa eläkelaitokselle työntekijänsä vanhuuseläkeikää varhaisemmasta eläköitymisestä aiheutuvat todelliset kustannukset. Pienemmille työnantajille on suunniteltava osittainen maksuvelvollisuus. Aivan pienet työnantajat jäävät joka tapauksessa tämän lisämaksun ulkopuolelle. Tavoitteena uudistuksessa on, että myös kirkossa työnantajat nykyistä paremmin tukisivat työntekijöidensä työssä jaksamista ja huolehtisivat työhyvinvoinnista.

Kirjoittaja on kirkon keskusrahaston johtaja.

LEENA RANTANEN

Kirkon avustuspoltiikka

MIKSI TARVITTIIN MUUTOSTA?

Kirkon keskusrahaston avustusjärjestelmä säilyi lähes muuttumattomana useita vuosia. Avustusmuotoja olivat verotulojen täydennys ja harkinnanvarainen toiminta-avustus. Vasta vuonna 1999 toteutetun laskentatoimen uudistuksen jälkeen kyettiin näkemään, oliko vuosia noudatettu käytäntö ollut oikean suuntainen. Valitettavasti joutuimme toteamaan pari epäkohtaa. Suurin ongelma oli avustusten kohdentuminen jossain määrin "vääriin" seurakunnille. Toisaalta avustusta saivat myös ne seurakunnat, jotka taloudellisten tunnuslukujen perusteella eivät olleet avustuksen tarpeessa. Toisaalta eräät heikossa taloudellisessa tilanteessa olevat seurakunnat eivät saaneet avustusta lainkaan, tai saivat sitä liian vähän.

MITÄ MUUTTUI?

Ensimmäisessä vaiheessa ryhdyttiin perinteisten avustusten jaossa hyödyntämään tilinpäätöksen tunnuslukuja. Tämän mallin perusteella on mahdollista ohjata avustukset täsmällisemmin juu-

ri niille seurakunnille, joiden taloudellinen tilanne on heikoin. Toisessa vaiheessa otettiin käyttöön uutena avustusmuotona kehittämisavustus, jota myönnetään joko yhteistoiminnan tukemiseen tai yhdistymiseen.

Yhteistoimintaa tuetaan myöntämällä avustusta kahden tai useamman seurakunnan yhteistyötä lisääviin uudistuksiin ja projekteihin, joilla tähdätään pysyviin kustannussäästöihin.

Yhteistyön kehittämishankkeet voivat tapahtua seutukunta-, maakunta-, rovestikunta- tai hiippakuntatasolla. Myös yhteistyö muiden tahojen (esim. kunta) kanssa on mahdollista. Avustusten myöntäminen perustuu hakijaseurakuntien laatimaan yhteistyö- ja kehittämissuunnitelmaan, jossa muun muassa yksilöidään ja perustellaan odotettavissa olevat pysyväisluontoiset kustannusten säästöt. Esimerkkeinä yhteistyöalueista voidaan mainita taloushallinto, kiinteistöhallinto, kirkonkirjat, hankintatoimi- ja atk-yhteistyö, kurssikeskukset/leirikeskukset ja yhteiset virat. Avustuksen suuruutta harkittaessa huomioon otetaan ensinnäkin hankkeen käynnistämiskustannukset sekä vuotuiset ylläpitokustannukset. Lisäksi avustuksen suu-

Kirkon keskusrahaston avustusrjestelmää on uusittu. Nyt on mahdollista kohdistaa avustukset tehokkaammin taloudellisesti heikoimmassa asemassa oleville seurakunnille.

ruuteen vaikuttaa saavutettavan säästön suuruus (mitä suurempi odotettavissa oleva laskennallinen säästö, sitä suurempi kehittämisavustus). Avustusta myönnetään viiden vuoden ajan alenevasti (- 20 prosenttiyksikköä vuodessa).

Laskennallista yhdistymisavustusta maksetaan kaikissa seurakuntajaon muutoksissa, jotka vähentävät seurakuntien lukumäärää. Seurakuntien lukumäärä vähenee, kun seurakunta yhdistetään toisen tai toisten seurakuntien kanssa tai kun seurakunnan alue jaetaan muiden seurakuntien kesken.

Yhdistymisavustuksen määrä lasketaan muutoksen kohteena olevien seurakuntien jäsenmäärän perusteella alenevasti siten, että esimerkiksi alle 500 jäsenen seurakunnassa avustus on 50 euroa/jäsen ja yli 7000 jäsenen 3 euroa/jäsen. Avustusta maksetaan viiden vuoden ajan (- 20 prosenttiyksikköä vuodessa). Avustusta myönnetään vain muodostettaessa yksittäisseurakuntia. Seurakuntayhtymän muodostamista tuetaan, mikäli tähän on erityisiä perusteita, kuten kielellinen peruste. Yhtymään kuuluvien seurakuntien yhdistyessä avustuksen määrä on puolet edellä olevasta.

Lisäksi myönnetään ylimääräistä toiminta-avustusta. Mikäli yhdistyvä seurakunta on saanut joko verotulojen täydennystä tai harkinnanvaraista toiminta-avustusta yhdistymistä edeltäneenä vuonna, seurakunnalle maksetaan uuden talousyksikön taloustilanteesta riippumatta viitenä vuonna avustusta saman verran kuin yhdistymistä edeltäneenä vuonna.

MITEN MUUTOS RAHOITETAAN?

Vuodesta 2002 alkaen kirkon keskusrahaston on mahdollista kerätä yhteisöveron perusteella määrätävä maksu progressiivisesti (kirkkolaki 22. luku 8 § 3-kohta). Tämän progression avulla saatu lisätulo (3,8 milj. euroa) entiseen 12 prosentin tasamaksuun verrattuna on lisätty harkinnanvaraisiin toiminta-avustuksiin. Avustusten rahoittaminen progressiivi-

sella lisämaksulla on kuitenkin vain väliaikainen ratkaisu. Ongelmana on rahoitusmallin riippuvuus suhdannevaihteluista. Taantuman aikana lisämaksun tuotto vähenee voimakkaasti, jolloin avustusrjestelmän rahoittaminen vaikeutuu. Avustusten oletetaan kuitenkin säilyvän nykyisellä korotetulla tasollaan muutaman vuoden ajan.

MITÄ TÄHÄN MENNESSÄ ON TAPAHTUNUT?

Kirkkohallitus jakoi syyskuussa 2002 ensimmäisen kerran kehittämisavustuksia. Kohteina olivat Lapin läänin seurakuntien yhteistyön jatkokehittäminen, nuorisotyön järjestäminen kunnan ja seurakunnan yhteistyönä, kolmen seurakunnan taloushallinnon yhteistyö sekä kolme atk-yhteistyöhanketta. Joulukuussa kirkkohallitus teki lisäksi periaatepäätöksen, että seurakunnille tullaan myöntämään avustusta sekä Kirkko-verkkoon liittymiseksi että atk-pohjaisen jäsentietojärjestelmän käynnistämiseksi tai vaihtamiseksi joko seurakuntien yhteistyöprojektina tai palvelukeskusratkaisuna.

Yhdistymisavustusta maksetaan tästä vuodesta alkaen Tohmajärven seurakunnalle, Juankosken seurakunnalle ja Hämeenlinna-Vanajan seurakunnalle sekä ensi vuodesta alkaen Vammalan seurakunnalle.

MITEN SUUNNITTELUA TUETAAN?

Tällä hetkellä eri puolilla Suomea on suunnitteilla lukuisia kehittämissankkeita. Kirkkohallitus ja tuomiokapitulit ovat sopineet keskinäisestä työnjaosta: tuomiokapitulit toimivat hankkeiden kätölinä, kirkkohallitus rahoittaa projektit hyväksymiensä periaatteiden mukaisesti. Kätilöintiä varten tuomiokapituleille on varattu määrärahaa ulkopuolisten asiantuntijoiden hankkimiseksi konsultointitehtäviin.

Kirjoittaja on kirkon keskusrahaston johtaja.

ESKO JOSSAS

Miten kirkon virka- ja työehtosopimus syntyy?

Neuvottelu- ja sopimusjärjestelmä on ollut kirkossamme reilun neljännesvuosisadan - lyhyt aika kirkon mittapuissa. Aikaperspektiivikin lyhydestäkö johtuu, että järjestelmän keskeisistäkin osista on edelleen monenlaisia väärinkäsityksiä ja puutteellista tietoa?

SOPIJAOSAPUOLET

Aina ei ole selvää, kuka tai mikä on oikeutettu sopimuksia solmimaan. Tästä asiasta on sovittu ns. pääsopimuksessa, joka luettelee osapuolet: työntekijäpuolella: AKAVAn julkisen sektorin neuvottelujärjestö (AKAVA-JS), Kirkon alan unioni ja Seurakuntien Viran- ja Toimenhaltijain Liitto (SVTL). Työnantajapuolta edustaa Kirkon sopimusvaltuuskunta, joka samalla muodostaa muita kuin neuvottelutehtäviä varten kirkkohallituksen henkilöstöosaston.

Näin ollen esimerkiksi Pappisliitto, Diakoniatyöntekijöiden Liitto tai Kanttori-Urkuriliitto eivät ole neuvotteluosapuolia. Edustautuminen tapahtuu AKAVAn neuvottelujärjestön kautta, joka edustaa kaikkia kirkon palveluksessa olevia akavalaisia.

Kirkon sektori on toisaalta sen verran pieni akavalaisessa kentässä, että neuvottelujärjestön toimisto ei ole voinut osoittaa kaikkea tarvittavaa neuvotteluresurssia kirkon pöytään. Siksi koko järjestelmän toiminta-ajan Pappisliiton toiminnanjohtaja on ollut vähintään toisena pääneuvottelijana, työryhmissä toisinaan myös DTL:n ja SKUL:n työntekijät.

NEUVOTTELUYMPÄRISTÖ

Kirkonkaan neuvotteluja ei käydä tyhjiössä tai vain omista lähtökohdista määräytyvässä tilanteessa, vaan osana yhteiskunnan tulopoliittikkaa. Syntyykö tupo (tulopoliittinen kokonaisratkaisu) ja millainen, se määrittelee myös kirkon sopimuksia varsin pitkälle. Ja jos ei synny, mille alalle tulee ensimmäinen liittokohtainen ratkaisu eli työmarkkinakielellä: kuka ryhtyy päänavaajaksi?

Tupo-tilanteessa palkankorotusten suuruus ja usein niiden jakautuminenkin määritellään valtakunnallisesti. Silloin kirkon neuvottelu on "vain" tupon soveltamista ja istuttamista kirkon kenttään. Tuposta voi toki irtautua, mutta silloin on otettu jo ensiaskel kohti työtaistelua.

Kattavat tupot ovat olleet kansantalouden kanalta varmaan suotuisia, siksipä pääministeri puoluekannasta riippumatta on melkein aina liputtanut niiden puolesta. Mutta kun vuosikymmenestä toiseen tehdään samanlaisia ratkaisuja, syntyy myös ongelmia. Näin on käynyt mm. julkisella sektorilla, jossa palkat ovat jääneet jälkeen ja jossa palkkaerot ovat sulaneet olemattomiksi. Päättäneellä neuvottelukierroksella AKAVA esittikin uudenlaista tupomallia, joka olisi aikaisempia yksilöllisempi. Joitakin ituja tähän suuntaan toteutettiin.

TAVOITTEET

Varsinainen neuvotteluprosessi alkaa tavoitteiden asettelusta. Järjestöillä on tällä kohtaa kullakin oma kulttuurinsa, mutta ideana on kuitenkin se, että ammattiliittojen hallinto vuorovaikutuksessa jäsenkunnan kanssa kartoittaa olemassa olevat epäkohdat ja kehittämistarpeet. Näistä syntyvät konkreettiset pyrkimykset aina seuraavalle neuvottelukierrokselle.

Keskusjärjestöjen asiana on asettaa tulopoliittiset tavoitteet, neuvottelu- ja jäsenjärjestöjen vasuulle jäävät sektorikohtaiset sopimusmuutokset.

Järjestöpuolella usein unohdetaan, että myös työnantajalla voi olla omia tavoitteitaan. Eri osapuolten tavoittelemat parannukset ja korjaukset eivät välttämättä ole suuressa ristiriidassa keskenään. Viime vuosina on tietoisesti pyritty siihen, että työntekijäpuolen järjestöillä ei olisi kovin poikkeavia tavoitteita tai ainakaan toisensa pois sulkevia pyrkimyksiä. Jo muutamalla sopimuskierroksella tällaisesta tavoitteiden koordinoinnista on saatu hyviä kokemuksia.

NEUVOTTELU ON SOVITTELUA

Neuvotteluihin tullessaan työnantaja tietää, että jotain parannuksia ja uudistuksia on tehtävä - ja jotain kaikkia maksaa. Neuvotteluihin tullessaan työntekijäpuoli tietää, että kaikkea hyvää ja kaunista ei voi saavuttaa - ainakaan tässä neuvottelussa.

Sopimus syntyy siis aina kompromissien ja sovittelujen tietä. Tästä johtuu, että neuvottelujen päättyessä tuskin löytyy yhtään täysin tyytyväistä osapuolta.

SISÄLTÖKYSYMYKSET

Jokainen sopimus on tietysti oma kokonaisuutensa. Yleisesti voidaan kuitenkin sanoa, että sopimuksissa puututaan kolmeen erilaiseen asiaryhmään: palkka- ja rahakysymyksiin, ns. tekstikysymyksiin ja rakenteellisiin korjauksiin.

Palkankorotukset jakautuvat kahteen osaan. Yleiskorotus (prosentti- tai euromääräinen tai näiden yhdistelmä) pannaan suoraan entisiin palkka- taulukoihin. Järjestelyvara tai liittoerä on rahamäärä, joka käytetään muihin palkkauksellisiin järjestelyihin (hinnoittelumuutokset, henkilökohtaiset palkantarkistukset ym.). Tämä osa voidaan myös siirtää paikallistasolla neuvoteltavaksi.

Tekstikysymyksistä esimerkiksi käy vaikkapa leirityöaikaohjeistus. Tällä kohtaa on huomattava, että näillekin parannuksille aina lasketaan jokin hinta, vaikkapa vain laskennallinen ja se vähennetään järjestelyvarasta.

Rakenteellisia uudistuksia ei tietysti tehdä läheskään joka sopimuksessa, ei ainakaan laajakantoisia. Edellinen suuri rakenneuudistus oli virka- ja työehtosopimusten yhteen kirjoittaminen; ehkä myös viimeksi toteutettu vuosilomauudistus voidaan laskea sellaiseksi. Nämä yleensä edellyttävät kahden sopimuskierron väliin jäävän ajan jatkuvaa työskentelyä työryhmässä.

NEUVOTTELUTULOS

Neuvotteluprosessissa, tiukan väännön ja joskus yökausia jatkuneen sovittelun tuloksena, syntyy asiakirja, jota kutsutaan neuvottelutulokseksi. Se on eräänlainen ehdotus uudeksi sopimukseksi ja siihen sisältyvät uudet palkat ja tekstit. Samoin siinä voi olla rahaeriä, joiden jakamisesta sovitaan vasta sopimuskauden aikana joko paikallisesti tai keskitetysti. Osa vaikeista ja kiistanalaisista kysymyksistä siirretään tavallisesti työryhmiin, joilla on yleensä koko sopimuskausi aikaa etsiä ratkaisua.

Neuvottelutulosta käsitellään kunkin sopijaosapuolen päättävissä elimissä. Akavalaitten osalta tämä tapahtuu AKAVA-JS:n kirkon neuvottelukunnassa, johon jäsenliitot ovat valinneet edustajansa (Pappisliitto puheenjohtajan ja kolme jäsentä, DTL

ja SKUL kaksi jäsentä kumpikin ja muut akavalaiset liitot yhteisesti yhden jäsenen). Vasta sitten, kun päättäjät ovat hyväksyneet neuvottelutuloksen, se "muuttuu" sopimukseksi ja allekirjoitetaan. Sen jälkeen on jäljellä vielä sopimuksesta tiedottaminen ja sen täytäntöönpano seurakunnissa ja yhtymissä.

TOINEN MAHDOLLISUUS - VAI UHKA?

Entä sitten, jos neuvottelutulos on niin huono, että päättäjät eivät voi sitä hyväksyä? - Sillä tavalla käy vain harvoin, mutta on hyvä huomata, että neuvottelutie on tähän tultaessa jo tullut kuljetuksi.

Liitto, joka haluaa paremman sopimuksen, voi tavoitella sitä työtaistelun avulla. Kirkon sektorilla sitä reittiä ei vielä ole kokeiltu. Mutta esimerkiksi Pappisliitossa saatetaan piankin suorittaa ainakin kuivaharjoittelua.

Kirjoittaja on Pappisliiton toiminnanjohtaja.

Sielunhoidon Aikakauskirja 14 Ilmestynyt

Rikos ja rangaistus on uuden Sielunhoidon Aikakauskirjan teema. Sen 14 artikkelia käsittelevät pahuuden ongelmatilkaa vankeilasielunhoidon kirjallisuuden ja tämän päivän todellisuuden valossa.

Artikkelien kirjoittajien joukossa on kuusi vankeilappia. Erityisen mielenkiintoisen rikoksen ja rangaistuksen tematiikkaan tuo erään vangin kirjoitus. Neliä artikkelia koskee kirjallisuudesta, rikosromaanin ja venäläisten klassikkojen maastosta. Onko meidän hyväksyttävä, ellei pahuutta voida poistaa? Miksi me emme osea kaikista pahasta karkaa?

Sielunhoidon Aikakauskirja on Kirkon koulutuskeskuksen, sairaalasielunhoidon, diakonien ja yhteiskuntatyön sekä perheasioiden yhteinen julkaisu. Sen hinta on 10 euroa + postikulut.

Tilaukset: Kirkkonäkölehtien julkaisuyhtiö, puh. (09) - 180 2315, (09) 180 2229 sähköposti: julkaisuyhtiö@sew.fi

Neuvottelupäivillä kohdanneet Katariina Pitkänen (vas.), Sari Virtanen ja Mira-Maarit Väisänen iloitsevat kirkon kasvatusteemasta. On tärkeää tukea lapsen kotia. Perheessä kasvavat kaikki.

HEIDI RAUTIONMAA

"Koti - kasvun paikka"

Kirkko hakee yhteistyötä ja kumppanuutta perheitten kanssa

Suomen evankelisluterilainen kirkko painottaa kotia kasvatuksen perusyksikkönä. Kirkon kasvatustoiminnan uusi teema Koti - kasvun paikka näkyy muun muassa siinä, että seurakunnat panostavat yhteistyötään lasten ja nuorten vanhempien kanssa. Aihe laittaa esimerkiksi kysymään, mitä kuuluu Suomen perheille.

Koti kasvun paikka -teema käynnistyi tammi-kuun alussa valtakunnallisilla neuvottelupäivillä, johon osallistui tuhat kirkon työntekijää.

Neuvottelupäivien avajaistilaisuudessa puhunut Kirkon kasvat- ja nuorisotyön yksikön johtaja Marja-Leena Toivanen kysyi, että voiko yksi painopistealue olla se, että yhä useampi perhe uskaltaa vaatia kasvattamisrauhaa ja yhteisvastuuta.

"Perheessä tulee rakentaa tärkeiksi katsotuille arvoille. Viikonloppuna on lupa vain olla, ilman sen ihmeellisempää tekemistä, ja lomalla voi ensisijaisesti nauttia yhdessä olemisesta ja arjen pienistä iloista, liian tekemisen ja menemisen tai kuluttamisen sijasta. Pyhän vietto ja jumalalanpalveluselämä ovat korvaamaton oikeus - saavutettu etu - kiireisen arjen keskellä", ehdottaa Marja-Leena Toivanen.

JOKAISEEN SEURAKUNTAAN TULEE PERHETYÖN TIIMI

Kirkkohallitus on lähettänyt seurakuntiin "Koti - kasvun paikka" -julkaisun, joka muun muassa käsittelee perhelähtöistä työtettä seurakunnissa, perhettä elämänmuotona, parisuhdetta ja avioliittoa, vanhemmuutta ja lapsen hyvää elämää sekä perhettä kirkossa. Julkaisussa ehdotetaan, että joka seurakuntaan tulee perustaa perhetyön tiimi. Tiimin tehtävänä on esimerkiksi koordinoida seurakunnan ja paikkakunnan perhetyötä, jakaa tietoa perhetyöstä sekä suunnitella seurakunnan perhetapahtumia yhteistyössä järjestöjen ja eri toimijoiden kanssa.

"Laaja-alainen perhetyö on tulevaisuudessa yksi keskeinen tapa, jolla kirkko on läsnä ihmisten elämässä", toteaa piispa Ilkka Kantola, joka toimii Kirkon kasvatuksen ja nuorisotyön toimikunnan puheenjohtajana. Hän näkee, että kirkon läsnäolo toteutuu uskottavasti siellä, missä kirkko aidosti ottaa huomioon ihmisten, kotien ja perheitten elämänrytmin, elämän kysymykset ja arkipäivän elämän esiin nostamat kasvun haasteet. Ilkka Kanto-

la toivoo, että seurakunta koetaan luotettavana, auttavaisena, ymmärrettävänä sekä kykenevänä kohtaamaan arkipäivän kysymykset ja hengelliset kysymykset.

Karjasillan seurakunnan varhaisnuorisotyön pastori **Katariina Pitkänen** iloitsee siitä, että oululaisissa kouluissa nähdään, että hän on muutakin kuin kristinuskon ammattilainen. Seurakunnan työntekijä voi palvella kouluyhteisössä myös kulttuurin alueilla. Perhettä voi tukea monella tapaa.

"Koulu on luonteva ympäristö tulla tutuksi, paitsi koululaisen, myös hänen perheensä kanssa. Kodin, koulun ja kirkon yhteistyö on vaikkapa juhlista hyvin luontevaa. Työntekijän pitää kuitenkin olla tervetullut kouluun ja ottaa kutsu ilolla vastaan", hän toteaa.

Seurakunnan työntekijöitä kehoitetaan tänä päivänä entistä enemmän työaloja ylittävään yhteistyöhön. Katariina Pitkänen toivottaa tervetulleeksi työtavan, missä perhetyö, lapsityö, nuorisotyö ja diakonia toimivat kaikki yhteistyössä perheiden hyväksi. "On valettava uskoa siihen, että kodit osaat tehtävänsä. Niiltä ei saa viedä pois omaa osaamista", hän pohtii.

Monissa seurakunnissa perhekerhojen suosio on tänä päivänä valtava. Neuvottelupäiville osallistunut Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän kasvatustasiainkeskuksen johtaja **Hannu Hurme** on mielisään siitä, että seurakunnilla on perhekerhoja, jotka jo tukevat perheitä. Perhekerhoissa syntyy luonnollisella tavalla kumppanuutta perheen ja seurakunnan välille.

Perheitä tukevat Hurmeen mielestä myös hyvin hoidetut iltapäiväkerhot: Parhaimmillaan ne vapauttavat illat perheen yhdessäoloon, kun lapsia ei tarvitse enää illalla viedä harrastamaan.

NOKIALLA TEINIPARKKI KOKOAA LÄKSYJENTEKOON

Nokian seurakunnan nuorisotyön pastori **Ali Kulhia** mainitsee hyväksi toimintamuodoksi teiniparkin. Nokialla 11 - 14-vuotiaat nuoret ovat koontuneet nyt seurakunnan tiloihin iltapäivisin tekemään läksyjä, pelaamaan ja juomaan kaakaoa. "Vanhemmat ovat mielisään, kun nuorilla on aikuisen ohjaamaa toimintaa. Tässä syntyy kontaktia perheisiin", kertoo **Ali Kulhia**. Hän on kohdan-

Tukholman suomalaisen seurakunnan kirkkoherra Pekka Turunen tukee suomalaisten omaa identiteettiä.

"Se, että täällä jakaa työkokemuksia toisten kanssa, on päivien parasta antia", tuumasi Katariina Pitkänen.

nut nuoria myös kouluissa koulupastorin vastaanotolla. Hän määrittelee työnsä kutsumisena seurakuntayhteyteen.

"Meillä on avoimet ovet, gospel soi ja paikan seinä koristavat julisteet, jotka kertovat seurakunnan työstä. Nuoret tietävät, että meillä ei kiroileminen eikä toisten kiusaaminen ole sallittua. Tämä on tälaisista matalan profiilin toimintaa", **Ali Kulhia** kuvaa 1,5 tunnin mittaisia vastaanottoja, jotka vetävät 50 - 60 nuorta yhdessäoloon. Kouluvastaanotot siirtyivät muutama vuosi sitten herkkistyöntekijälle, nuorisotyönohjaajalle **Petra Lämsälle**, joka saa nyt tehtävään vakituisen viran.

Neuvottelupäivillä kuultiin myös työn alla olevista kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategialinjauksista 2010. **Ilkka Kantola** haastoi pohtimaan työn suuntaviivoja muun muassa toden, että tavoite on oltava mielessä, jotta jaksaa tehdä työtä.

Kuoreveden nuorisotyön pastori **Eikka Kähärä** toivoo, että seitsemän vuoden päästä hän näkee kirkon, jonka papit ovat jalkautuneet ihmisten arkeen. He ovat läsnä muuallakin kuin toimituskusteluissa; he etsivät Jumalan valtakuntaa omassa elämässään.

"Esimerkiksi lapsityönpappi ei ole lasten kanssa vain kerhossa, vaan hän on myös kotipihansa leikkikentällä leikittämässä lapsia. Toivon, että ihmisten stereotypiat uskovaisista ovat karisseet ja ihmiset ovat aidosti läsnä kristittyinä ihmisinä. Läsnä-olo tulee olemisesta, jolloin se tulee identiteetistä", **Eikka Kähärä** näkee.

Kirjoittaja on vapaa toimittaja.

Suositus seurakunnan johtavan diakonian viran perustamisesta

Johtavien diakonian virkojen perustamisen tarve lähtee diakoniatyön sisällöstä. Kirkkojärjestyksen valtuutus auttaa niitä, "joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta" (KJ 4. luku 3 §) edellyttää seurakuntien diakoniaa nopeaan reagomiseen ihmisten hädän ja toimintaympäristön muuttuessa. Se haastaa työntekijöitä uudenlaisiin toimintamuotoihin, mutta myös vanhasta luopumiseen. On entistä tärkeämpää kyetä arvioimaan yhteiskunnan muutoksia ja kehittää tavoitteellista diakoniatyötä.

Käytännössä on todettu, että johtavan diakonian virka selkiyttää diakoniatyön suunnittelua ja koordinointia. Yhteydenpito kirkkoherraan, seurakuntayhtymään, muiden seurakuntien diakoniatyöntekijöihin sekä seurakunnan ulkopuolisiin yhteistyökumppaneihin tehostuu ja tiedonkulku paranee.

Johtava diakonian virka tuo lisämahdollisuuksia työn kehittämiseen sekä johtaa tarkoituksenmukaisempaan ja tehokkaampaan työvoiman käyttöön. Seurakuntalaisille ja luottamushenkilöille diakonian johtava viranhaltija toimii seurakunnan diakoniatyön kehittämiskanavana.

Diakoniatyöntekijöiden Liitto katsoo, että diakoniaviranhaltijoilla on paras asiantuntemus johtaviin diakonian virkoihin. Työnjakokirjassa diakonian työalakseen saaneen teologin tehtäväkuva voidaan määritellä diakoniatyön mallijohtosäännön suosittelemalla tavalla.

Johtava diakonian viranhaltija toimii diakonijohdokunnan alaisuudessa ja hänen esimiehenä on kirkkoherra. Johtava diakonian viranhaltija toimii työalansa työnjohdollisena esimiehenä.

Liitto katsoo, että johtavan diakonian viran hoitaminen ja siinä jaksaminen edellyttävät diakonian peruskoulutuksen jälkeistä johtamistaidon koulutusta. Tehtävän hoitaminen edellyttää myös asianmukaista palkkausta.

Liitto suosittelee, että johtavia diakonian virkoja perustetaan seurakuntiin, joissa on vähintään kolme diakonian virkaa.

Johtavan diakonian viran perustamista suositellaan lisäksi seurakuntayhtymien keskuksiin, joissa on vähintään kolme erityisdiakonian alalla työskentelevää.

VIRKA VOIDAAN PERUSTAA SEURAAVILLA TAVOILLA:

1. Uuden viran perustaminen

Kirkkovaltuusto perustaa johtavan diakonian viran ja vahvistaa nimikkeen, hinnoitteluryhmän ja päätoimisuusasteen. Tämän lisäksi viranhaltijalle tehdään johtosääntö.

2. Viran nimikkeen muuttaminen

Kirkkovaltuusto hyväksyy jo olemassa olevan diakonian viran muuttamisen johtavaksi diakonian viraksi. Samalla muutetaan johtosääntöä.

3. Työnkuvan muuttaminen

Jo olemassa olevaa diakonian viran toimenkuvaa muutetaan lisäämällä työntekijälle johta-

van tehtäviä. Johtosääntöä tulee muuttaa, mikäli se sisältää yksityiskohtaisen työnkuvauksen. Tällöin asia käsitellään kirkkovaltuustossa. Mikäli diakoniatyöntekijän työnkuvaus johtosäännössä on yleisemmällä tasolla, sen muuttamiseen riittää kirkkoherran päätös. Työnkuvan muuttamisen yhteydessä on huomioitava, että johtavan tehtävien hoitaminen edellyttää vapautusta osasta aikaisempia tehtäviä.

SEURAKUNNAN JOHTAVAN DIAKONIAN VIRANHALTIJAN MALLITOIMENKUVA

1. Diakoniatyön kehittäminen

- seurakunnan diakoniatyön tarpeen tutkiminen ja arviointi
- diakonian sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kehityksen ja lainsäädännön seuraaminen
- työn suunnittelu ja painopisteiden asettaminen
- diakoniatyön laadun arviointi ja kehittäminen

2. Diakoniatyöntekijöiden työn organisointi

- välittömät työnjohtotehtävät
- työnjako
- toimenkuvien ajan tasalla pitäminen
- sijaisuusjärjestelyt
- työ- ja lomasuunnitelmat

3. Henkilöstöhallinnolliset tehtävät

- kehityskeskustelut
- diakoniatyöntekijöiden koulutuksen ja työnohjauksen organisointi
- uusien viranhaltijoiden perehdyttäminen diakoniatyöhön

- opiskelijoiden ohjauksen koordinointi

4. Taloudellinen vastuu

- talousarvion laadinta ja seuranta
- laskujen hyväksyminen

5. Yhteistyön koordinointi

- seurakunnan, rovastikunnan, hiippakunnan ja valtakunnan tasolla
- yhteiskunnan viranomaisten ja ns. kolmannen sektorin kanssa
- kansainväliset yhteydet

6. Työolosuhteista vastaaminen

- työtilat
- työvälineet
- työturvallisuus

7. Sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä vastaaminen

8. Diakonian vapaaehtoisten ja luottamushenkilöiden koulutuksesta vastaaminen

9. Muut hallinnolliset tehtävät

- johtokunnan (tai vastaavan) valmistelu-, esittely- ja toimeenpanotehtävät
- toimintasuunnitelman laadinta ja seuraaminen sekä toimintaker-

tomuksen laadinta
- tilastojen kokoaminen

10. Muut kirkkoherran tai/ja johtokunnan hänelle määräämät tehtävät

Toimenkuvaa voidaan soveltuvin osin käyttää erityisdiakonian johtavan viranhaltijan toimenkuvana.

*Diakoniatyöntekijöiden
Liitto ry
Hallitus 12.12.2002*

HILKKA SORMUNEN

Johtavan diakonian viran tehtävistä ja kokemuksista Anjalankoskella

Anjalankosken seurakuntien yhdistyessä vuoden 1999 alusta meillä oli viisi diakonian virkaa, joista neljä oli seurakuntapiireittäin aluetyössä ja yksi päihde- ja kriminaalituessa koko seurakunnan alueella. Lisäksi diakoniatiiimiin kuului yksi kappalainen, jonka työalana työnjakokirjan mukaan oli diakoniatyö.

Diakoniatyön johtosääntö laadittiin mallijohtosäännön mukaan. Johtosäännön 19 §:n mukaan se viranhaltija, jolle asia oli vuosittain työnjaossa annettu, valmisteli ja esitteli diakoniatyön johtokunnassa käsiteltävät asiat ja huolehti niiden täytäntöönpanosta, laati toiminta- ja taloussuunnitelman sekä toimintakeromuksen.

Ensimmäisen vuoden jälkeen huomasimme, että tehtävien kierrättäminen vuosittain ei onnistu. Vuosi on lyhyt aika, joten jatkuvasti joku meistä opetelisi ja perehtyisi hallinnollisiin tehtäviin. Lisäksi monet vierastavat ns. paperitöitä. Yhteiskunnan muutosten keskellä tarvitaan entistä enemmän diakoniatyön suunnittelua ja kehittämis-

tä. Yhteydenpito yhteistyökumppaneihin on tärkeää.

Kesällä 2001 hiippakuntasihiteeri Ritva Hirvonen totesi kiertokirjeessään, että jokaisessa seurakunnassa, jossa on vähintään 3 - 4 diakonian viranhaltijaa, olisi tarpeen - suorastaan välttämätöntä - yhden toimia johtavana diakoniaviranhaltijana. Tämä asia tulisi nyt ottaa keskustelun aiheeksi diakoniatiiimeissä.

Johtavaa diakonian viranhaltijaa varten on olemassa säännöt, joten niidenkään tekeminen ei luulisi tuottavan ylivoimaisia vaikeuksia. Johtava diakonian viranhaltija kantaisi vastuuta mm. diakoniatyön pitempiäkestä kehittämisestä ja suunnittelusta. Nyt tarvittiin reilua asennetta siihen, että joku tiimin jäsenistä ottaisi työnjaossa vastuun johtavan diakonian viranhaltijan tehtävät.

Otimme siis asian esille diakoniatiiimeissä ja keskustelimme perin pohjin. Totesimme, että meillä se merkitsisi yksinkertaisimmillaan johtosäännön 19 §:n tarkistamista eli yhdelle diakonian viranhaltijalle annetaan

johtavan diakonian viranhaltijan tehtävät.

Diakoniatyön johtokunnan esityksestä kirkkovaltuusto hyväksyi johtosäännön muutoksen. Kirkkoneuvosto nimesi vuoden 2002 alusta minun virkaani johtavan diakonian viranhaltijan tehtävät (virkanimike ei siis muuttunut) ja taloudellinen jaosto päätti maksaa yhden palkkaluokan suuruisa vastuulisää siihen asti, kunnes Kirkon sopimusvaltuuskunnasta saadaan päätös palkkaluokan tarkistamisesta.

Palkkaneuvottelut ovat edelleen kesken, mikä osaltaan johtuneet siitä, että olen myös AKA-VA-JS:n luottamusmies eli "suutarin lapsella ei ole edelleenkaan kenkiä".

Vuoden kokemusten jälkeen olemme diakoniatiiimeissä keskustelleet asiasta ja olleet tyytyväisiä. Työ on selkiytynyt. Kehittämistyö jatkuu. Rohkaisen tutustumaan Diakoniatyöntekijöiden Liiton suosittuun ja johtavan diakonian viranhaltijan mallitoimenkuvaa.

Kirjoittaja toimii diakonina Anjalankosken seurakunnassa.

Mikä pappisvirassa on luovuttamatonta?

Olen merkinnyt otsikoksi: Mikä pappisvirassa on luovuttamatonta? Otsikkoon on vaikuttanut ehkä elämäntilanne, en tiedä. Luovutanhan pian pois papin viran, mutta minulle jää pappisvirka. Luovutan sen, mikä on katoavaa, ja minulle jää se, mikä on "aina".

Lähden siitä, mikä on haihtuvaa, jäljelle jää jotakin, jolla on käyttöä "kaikkialla". Mikä on luovuttamatonta pappisvirassa?

ÄLÄ VALEHTELE ITSELLESI

Feodor Pavlovits on rojahtanut polvilleen Staretzin eteen Dostojevskin romaanissa: "Opettaja, mitä minun on tehtävä periäkseni iankaikkisen elämän?" Kirjailija huomauttaa, että Starets hymyilee vastatessaan, että kysyjän pitäisi ponnistella eroon hillittömyyksistä ja sanoo sitten: "Mutta tärkeintä, kaikkein tärkeintä on - älkää valehdelko." Ja vanhus jatkaa: "Pääasia on. että ette valehtele itsellenne. Se, joka valehtelee itselleen ja kuuntelee omaa valhettaan, menee niin pitkälle, että hän ei enää erota mitään totuutta itsessään eikä ympärillään ja joutuu näin epäkunnioitukseen itseään ja muita kohtaan." (Tuula Pennanen, Jumala venäläisessä keskustelussa. Parnasso 1/02, 46 - 47).

"Älkää valehdelko itsellenne", varoittaa myös Leo Tolstoi kirjassaan Mitä meidän siis on tekeminen? Mitä on tämä itselleen valehteleväminen? Tolstoinen kirjailija Arvid Järnefelt vastaa kysymykseen *Heräämiseni*-teoksessa kahden kuvan käsitteellä.

Muodostamme kuvan itsestämme luulluista toisten odotuksista käsin. Toisten muodostama kuva minusta, luultu kuva, alkaa määrätä omaa käyttäytymistä, sanoja, tekoja, olemusta. Luulokuva johtaa valheellisuuteen, itselleen valehtelemiseen. Rehellisyykselle merkitsee puolestaan uskollisuutta sisäiselle minälle. Sisällöltään uskollisuus Jeesuksen uskon mukaiselle omalle sisäiselle kuvalle, sisäiselle äänelle, Isän äänelle tarkoittaa Järnefeltin tolstoilaisuudessa Vuorisäärän sisältämää ehdotonta antautumista lähimmäisen käyttöön. Mutta harvat meistä pystyvät vihkiytymään tolstoilaisuuteen ja joutuvat tyytymään vähempään elämän harmaasa yksitoikkoisuudessa, kiemurtelussa oman heikkouksensa kanssa.

Tälläkin uhalla on syytä palauttaa mieleen, et-

tä Marcel Reich-Ranicki, Saksan tunnetuin kirjallisuusarvostelija, kertoo kysyneensä kerran Yehudi Menuhinilta: Eikö kaupungista toiseen esiintymisen ole rasittavaa viikkokausia jatkuessaan? Menuhinin tarvitsi miettiä vain hetken: "Kun soittaa joka ilta toisissaan, se ei käy yksitoikkoiseksi."

SAAT VALOAA TODELLISUUDESTA TEOLOGIAN AVULLA, USKO TAI ÄLÄ

Tämän päivän pluralistisessa kulttuurissa opettava ja julistava pappi menettää omassa silmissään uskottavuutensa ellei hänellä ole luottamusta siihen, että uskonto ja teologia voivat valaista todellisuutta pätevällä tavalla. Minusta tästä on puhuttu liian harvoin. Aihetta on valaissut Seppo A. Teinonen kirjasessaan *Ad realitatem Marianam*.

Mikä on todellista? Quid est realitas? Teinonen halusi korvata uuslatinalaisen termin realitas, todellisuus toisella termillä, jota hän piti vähemmän staattisena. Hän viittaa mestari Eckartiin, joka käänsi termin saksaksi sanalla Wirklichkeit. Siten todellisuutta tulkittaessa nousee esiin kysymys vaikuttamisesta (wirken) tai vaikuttumisesta. Silloin todellisuus tunnustetaan sen vaikutuksista. Todellisuudesta ei saada tietoa vain kokeellisesti. Todellisuuden valaisemiseksi (Erhellung) on muitakin tapoja: kuvaamataide, musiikki, tanssi, rakkaus, uskonto ja varsinkin mystiikka.

Uskonto on tapa valaista todellisuutta. Teologia, olipa se eksegeettistä, systemaattista tai mystiikan teologiaa, on jälleen eräs tapa valaista todellisuutta. Kuka voi osoittaa, että toinen on toista kehnompaa tai arvokkaampaa? Teinonen kysyy.

Toinen tapa valaista todellisuutta omassa rajoissaan on yhtä pätevä kuin toinenkin tapa. Nyt onkin kyse siitä, luotammeko valaisutavan pätevyyteen omalla alueellamme. Raamatun historiallinen lukutapa on eräs todellisuuden valaisumuoto. On Kuulan tapa valaista Paavalialla omista ennalta ilmaistusta lähtökohdista ja Eskolan tapa valaista häntä sekä Riekkisen toimintatapa omista lähtökohdistaan. Mutta kuka väittää että Raamatun hengellinen ja mystinen lukutapa olisi todellisuutta vähemmän valaiseva. (Äskettäin käsiin saamani Jacques Maritainin *Paulus* ylittää edelliset omalla alueellaan). Ne ovat kaikki omassa rajoissaan päteviä.

Tässä riittää yksi esimerkki Teinoselta. Histo-

riallisesti katsoen säe Laulujen laulusta, jossa neito lausuu: *Intruduxit me in cellam vinariam* (Hän on vienyt minut viinitupaan), on osa maallista häärunoelmää. Teologisesti kysymys on kuitenkin muusta; siinä käsitellään mariaanista todellisuutta.

Teinonen opettaa, että siinähan Rouvamme aivan selvästi johdattaa rakastavan sielun rakastetun eli Kristuksen luokse. Opettajamme kehottikin tutustumaan Autuaaseen Neitsyeen Pyhän Kirkon kautta. Sen helmasta on myös Raamattu syntynyt. Tässä tapauksessa hän kehotti lisäksi valaisemaan mariaanista todellisuutta kuvaamataiteitten ja runouden avulla ja kehotti katsomaan ympärilleen: Jättäkää hetkeksi näpertely vain yhden kirjan äärellä ja tulkaa Neitsyen luo tanssimaan flamenco ja juomaan viiniä. Kysymyksessä on aito Wircklicheit, todellisuuden-tulkinta vaikutuksista käsin.

Pappisvirka voi eri tavoin valaista todellisuutta pätevästi, omarajaisesti ja kuka tietää ehkäpä jopa kaikkein pätevimmällä tavalla, sillä olemmehan tekemisissä sellaisen tiedon alueen kanssa, jolle on ominaista hankittu tieto ja vuodatettu tieto. Olemme siis tekemisissä yhtä aikaa ihmisiltä saadun tiedon ja Jumalan meihin vuodattaman tiedon kanssa, pään tiedon ja sydämen tiedon kanssa. Sopii vain

kysyä, kenelle toiselle avataan ovet yhtä leveästi tiedon saleihin ja saloihin!

PAPPISVIRAN POSTMESSIAANISUUS JA VÄLIAIKAISUUS

"Pappisvirka voi eri tavoin valaista todellisuutta pätevästi, omarajaisesti ja kuka tietää ehkäpä jopa kaikkein pätevimmällä tavalla, sillä olemmehan tekemisissä sellaisen tiedon alueen kanssa, jolle on ominaista hankittu tieto ja vuodatettu tieto."

Pappeuteni ajan minulla on ollut tunne, etten kuulu mihinkään, en ole mistään kotoisin, en voi kiinnittyä kehenkään, olen ulkopuolinen. Olen kuljettanut kymmeniä vuosia samoja paperinarulla sidottuja pahvilaatikoita, joissa on isäni ja isoisäni saarnakirjoja, purkamatta koskaan laatikoita. Olen väliaikaisesti jossakin, kirjastoni on järjestämättä, odottamassa muuttoa seuraavaan työhuoneeseen, olen perheen ja seurakunnan välissä, liturgian ja palkkatyön, sakraalin ja profaanin välissä. Mitä on tämä pappisvirkaan kuuluva kaiken väliaikaisuus?

Monien Paavalia käsittelevien kirjojen joukkoon on ilmestynyt äskettäin italialaisen Giorgio Agambenin Paavali-tulkinta, jolla voisi olla sanottavaa tähän pappisidentiteettiä koskevaan problematiikkaan (Agambenin Paavali-tulkintaa on esitelty Tiede ja edistys -lehdessä 4/01).

Paavali ei ole kiinnostunut henkilöstä ni- ➔

melta Jeesus Nasaretilainen. Paavali on kiinnostunut Messiaasta, Kristus-messiaasta. Messias on jo tullut, paruuksia toteutunut ja ylösnousemuksessa aika saanut alkunsa ja täyttymyksensä. Paavali eli postmessiaanista aikaa. Agambenin mukaan kristillinen kirkko on pyrkinyt kieltämään juuri *Paavalin avoimen messianismin ja "tehnyt Kristuksesta eräänlaisen määreensä menettäneen erisnimen"*. Aiheemme kannalta keskeistä on nyt kysyä: Mitä tarkoittaa tämä uusi postmessiaaninen elämä? Mitä on tämä uusi oleminen?

Avainlauseksi muodostuu tällöin 1. Kor. 7. luvun kohta:

Sanon teille veljet: aika on käymässä vähiin. Siksi niidenkin, joilla on vaimo, on nyt elettävä kuin heillä ei vaimoa olisikaan, surevien on oltava kuin he eivät surisi ja iloitsevien kuin eivät iloitsisi; niiden jotka ostavat jotakin, on kuin eivät saisi pitää ostamaansa, ja niiden jotka käyttävät hyödykseen sitä, mitä tässä maailmassa on, on oltava kuin eivät saisi siitä mitään hyötyä.

Olemme saaneet kutsun, ulkoisen ja sisäisen kutsun pappisvirkaan. Me emme ole saaneet vokaatiota siviiliammatin kutsumukseen Lutherin luomassa merkityksessä Beruf. Mutta tässä ollaan vasta puoleksi tiellä. Vielä kutsumuksessaankin on Paavalin mukaan kutsuttu, kutsuttu postmessiaaniseen elämäntapaan, joka on yhdentekevä (indifferentti) maallisten ammattien suhteen: Olkaa kutsumuksessanne, mutta olkaa niin kuin ette olisikaan. (Virallinen käännös taitaa olla väärä: Olkoon jokainen siinä asemassa johon on kutsuttu.)

Mitä tämä tarkoittaa? Tämä ei merkitse sitä, ettemme ottaisi eteen tulevaa haastetta tosissamme, ei niin. Paavalin mukaan niidenkin, joilla on vaimo, on nyt elettävä kuin heillä ei vaimoa olisikaan. Postmessiaanisessa todellisuudessa avautuu jotakin, joka ylittää, suhteellistaa ja samalla heikentää sen, että sillä miehellä jolla on vaimo, olisi mahdollisesti jo kaikki. Samoin meidän, jotka ommamme jotakin, on trassendoitava eli ylitettävä ostamisen lopullisuus ja suhtauduttava kulutusmarkkinoihin sillä asenteella, että ne ovat väliaikaisia ja katoavia, niin kuin niitä ei enää olisikaan. Meidän on Kristuksen ruumiin nimissä heikennettävä sen vaikutusvoimaa, mikä on väliaikaista, jättääksemme tilaa sille, joka ei koskaan katoa. On levättävä heikkoudessa, on oltava -niin kuin Paavali sanoi - väkevä heikkona.

Messiaaninen maailma ei ole toinen maailma tämän jälkeen eikä uusi oleminen merkitse jotain toista identiteettiä sen jälkeen, kun tämä nykyinen pitää kieltää. Messiaan ajan oleminen on sitä samaa olemista uudessa tulemisessa. Silloin ei ratkaisevaa ole vaimo, itku, nauru, ostaminen ja hyöty, ei laki, ansio, palkka tai isien pyhä liitto, vaan itkussa ja naurussa, perheessä ja markkinoilla vallitseva postmessiaaninen elämäntapa, jonka Paavali tunsinimellä rakkautena vaikuttava usko. Kristus-messi-

aan aika, johon meidät kutsuttiin kasteessa ja ordinaatiossa on tällaisena kaiken väliaikaisen suhteellistavana elämänmallina sitä aikaa, jonka jälkeen ei tule sisällöltään jotakin toista, sillä Messiaassa on jo kaikki aarteet kätkeytynä.

Mitä siis on pappisvirka? Pappisvirka on eräänlaisia kukatahansasisuutta, vaeltamista muina miehinä. Miespapin ei nyt tarvitse olla identiteetiltään terävöitetty mies voidakseen elää postmessiaanista miespapin elämää. Miespapin on oltava niin kuin hän ei miespappi olisikaan, sillä on yhdentekevää, olenko mies vai nainen, meidän olemme yhtä Kristus-messiaassa. Pappisvirka tai miehen ja naisen pappistoveruus eivät merkitse kahden tai useamman identiteetistään kiinni pitävän toisiaan kunnioittavaa kohtaamista. Se merkitsee pikemminkin kahden tai useamman asettumista kohtaamiseen edellytyksettäminä.

Meitä ei ole käsketty kieltämään itseämme pappina, vaan olemaan niitä miehiä ja naisia, joita me joka tapauksessa olemme, niin kuin emme olisikaan, elämään kadotettuina löytäjinä, identiteettinsä ylittämällä sitä heikentäen.

Mikä olikaan ratkaisevaa! Ratkaisevaa ei ole se, olemmeko pakana- vai juutalaislähtöisiä, sanoo Paavali, vaan rakkautena vaikuttava usko. Postmessiaanisen todellisuuden voima tulee todelliseksi heikkoudessa, sillä heikkous on se, joka Paavalin mukaan yhdistää ihmiskuntaa, ei identiteettien tuolla puolen vaan identiteettien vapaassa ehtoja asettamattomassa käytössä. Mikä mahtava voima onkaan heikkous tämän maailman omatekoisten lakien, ihmisiä, rotuja, markkinaosuuksien määräämiä asemia, sotilasliittoja ja sukupuolia jakavassa kovassa vahvojen maailmassa! Postmessiaanista elämää ylläpidetään yhdessä heikoissa väkevässä inklusiivisessa ja hyväksyvässä seurakuntaruumiissa, itkevät itkevien kanssa niin kuin eivät itkisi ja iloitsevat iloitsevien kanssa niin kuin eivät iloitsisi.

Kun avaan tietokoneeni, joku on asettanut ruutun tunnuslauseen: "Nihil habentes omnia possidentes." Se muistuttaa minua paavalilaisesta pappisvirasta. Kuljen tässä maailmassa muukalaisena, monen tulen välissä, vahvojen laeista vapaana, "omistamatta mitään mutta kuitenkin omistaen kaiken."

Kirjoittaja on jäänyt eläkkeelle Lahden Launeen kirkkoherran virasta marraskuussa 2002.

Ettei vaan laulu laantuisi

Kanttori toimii kirkon hengellisessä virassa. Nyt suunnitteilla olevan virkarakenneuudistuksen "tähtäyspiste on kauempana kirkon hengellisessä uudistumisessa, johon viranhaltijat seurakuntalaisten kanssa osallistuvat." (Palvelijoiksi vihityt, virkarakennekomitean mietintö s. 134) Tähtäyspiste on oikea ja tavoiteltava.

Virka on kirkon hengellistä rakentumista varten. Tähän kokonaisuuteen siis myös oma tehtäväni kanttorina liittyy. Kokonaisuudesta löydän tehtävälleni arvon.

Siirrän nyt tuon edellä mainitun tähtäyspisteen lähemmäksi tänne kotoisille korkeuksille omaan kotiseurakuntaani ja työpaikkaani Kontiolahdella. Yrittäessäni hahmottaa omaa paikkaani kokonaisuudessa kiipeän sitä oikein kirkkomme urkuparvelle tähyilemään.

Vuosien saatossa lukemattomien askelten alla kuluneita puuportaita noustessani ymmärrän, että liityn ihmisten joukkoon, jotka ovat jatkamassa ja vaalimassa arvokasta perinnettä. Jumalanpalveluksia on vietetty tässä kirkossa jo yli 120 vuoden ajan. Perinne velvoittaa. Tehtävän huolelliseen vaalimiseen tarvitsen koulutuksen antamaa tietoa, taitoa ja niiden jatkuvaa harjoittamista, kiinteää yhteistyötä toisten työntekijöiden kanssa, virkavuosien kartuttamaa kokemusta, yhteyttä tämän kylän elämään

ja ihmisiin. Näitä miettiessäni ja askelten kaikua hiljaisessa kirkossa kuunnellessani jokin saa minut huokailemaan. Tiedot, taidot, ajankäyttö, työyhteisö. Usein niin rajallisilta tuntuvia asioita kaikki.

Nyt olen oikeassa tähtäyspaikassa, asemissa. Urkuparveltamme aukeaa avoin yhteys alttarille ja alttarin yläpuolella olevaan alttaritauluun. Niitä katsolessani ne alkavat puhutella minua. Ne kertovat rajattomasta, äärettömästä ja syvästä yhteydestä, johon minut on kutsuttu, luovasta lähteestä, josta vain ammentaa.

Altтари kääntää mielen ja sydämen Jumalan suuntaan. Urkuparven ja alttarin välinen yhteys on olemassa. "Kanttori johtaa musiikin välinein rukousta ja palvontaa." "Julistus ja ylistys liittyvät saumattomasti toisiinsa" (Palvelijoiksi vihityt, s.131).

Huomaan tapailevani ErzbEt TurmezEin runon jaetta: ".. Niitä lauluja herätä minussa, joista sydämet alkavat sykkiä Sinuun päin".

Virret ja erityisesti psalmit, nämä meidän rakkaat peruslaulut, hoitavat hengellistä elämää. Niin kuin musiikki palvelee sanan selittämistä ja eläväksi tekemistä, niin myös sanan monipuolinen ja runsas asuminen keskellämme rikastuttaa, syventää ja vakiinnuttaa laulua, jota parvelta kaiutetaan. Näin siis laulettu ja puhuttu sana ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa toinen toistensa kanssa.

Istuttuani pienen tovin tutulla paikalla olen jo matkalla takaisin arkeen. Mietin konkreettista askelta urkuparvelta avautuneen näyn toteuttamiseksi, ettei vaan laulu laantuisi täällä näillä seuduilla. Asetan tavoitteeksi sen, että psalmilaulu voisi sisältyä säännöllisesti nuorisokuoro Narduksen kokontumisiin.

Kirjoittaja on Kontiolahden kanttori ja Vuoden kanttori 2002.

tiina.a.korhonen@evl.fi

**Sakastissa
kuolla
nauruun**

Syntiä määrittelemässä

Muuan resuinen maalaispoika tuli kirkkoherranvirastoon ja pyysi päästä rovasti puheille. Hänet ohjattiin peremmälle.

Poika kysyi:

- Kuinka se oikein on, rovasti, onko se syntiä, jos löytää maantieltä narunpätkän ja ottaa sen omakseen.

- Eihän tuo nyt vielä mikään synti ole, vastasi hämmästynyt rovasti.

Poika jatkoi:

- Mutta entä jos narun toisessa päässä sattuu olemaan hevonen kiinni?

Vastakohtia

- Kun saarnaatte sokeille, ei kannata puhua mustasta ja valkoisesta. Kun saarnaatte feministeille, ei kannata puhua miehistä ja naisista. Kun saarnaatte lakimiehille, ei kannata puhua oikeasta ja väärästä. Kun saarnaatte liikemiehille, ei kannata puhua voitosta ja tappiosta. Mutta kun saarnaatte pappeille, ei kannata sanoja säästellä, puhkui entinen rovasti.

(Sakastissa kuolla nauruun, Kirjapaja 1995)

Opiskelijavinkkeli

Diakonia on monimutkainen juttu

"Olet kuulemma aloittanut opiskelut vielä vanhoilla päivilläsi", sanoi ystäväni tavatessamme joulumyyjäisten ruuhkassa. "Niin, opiskelen diakoniksi", vastasin minä. "Luulin, että jotain hoitoalaa, mutta lähditkin sitten lukemaan lähetystyötä." "Ei, vaan diakoniaa...". "Siis jotain lähetyshommeita kuitenkin", vastasi hän ennen kuin häipyi eteenpäin ruuhkan mukana. Jäin miettimään mitä hänen mielikuvissaan merkitsi sana diakonia. "Diakonia on monimutkainen juttu", vastasi eräs nuori harjoittelupaikkani diakonissalle hänen pitäessään tuntia syyslomalla oleville leiriläisille. Saattaako sen paremmin sanoa. Mitä se sitten on? Itselläniäkään ei juuri ollut käsitystä käytännön työstä ennen harjoittelupaikkaani menoa. Huomasin, että teoria ja totuus eroavat taas kerran toisistaan melkoisesti. Kirjoista opitut teoriat ja omat mielikuvani diakoniasta alkoivat muuttua työhön tutustuessani. Yhdeksänkymmentäluvun lama antoi diakonialle kasvoja enemmän kuin moni muu toiminta pitkiin aikoihin. Tämä sosiaalitoimen jatke on varmaankin tullut jäädäkseen, koska myös leipäjonon ja pitkäaikaistyöttömyyden olemassaololle on annettu lupa kuulua nykypäivän hyvinvointivaltioon. Työ oli yllättävän paljon ns. väliinpuotoajien auttamista. Maassamme on edelleen runsaasti taloudellisen avun tai neuvonta-avun tarpeessa olevia, joille ei löydy muualta apua. Ihanteellinen ajatus siitä, että kirkko tekee työtään nimenomaan diakonian kautta, asettaen heikoimpien ja syrjittyjen edun etusijalle, alkoi hämärtyä. Työ tuntui olevan rankkaa, usein yksinäistäkin puurtamista. Ajattelin usein, että ilman hengellistä vakaumusta tätä työtä ei voi tehdä, varsinkaan silloin kun kohtaa päivittäin elämän pimeimpiä puolia. Luulen, että hengellisyyden ylläpitäminen ja työyhteisön keskinäisten suhteiden vaaliminen ovatkin edellytyksiä työssä jaksamiselle. Jäin miettimään, mitä seurakunnan eri työntekijöiden mielikuvissa merkitsee sana diakonia.

Diakonia on tietenkin erilaista eri seurakunnissa. Se on samassakin seurakunnassa hyvin erilaista eri työntekijöiden kesken, sillä työtä tehdään oman persoonan kautta, erilaisilla työaloilla. Diakoniatyö on myös eri aikoina erilasta. Juuri tämä työalahan on se, mikä ensimmäisenä on reagoinut yhteiskunnan muutoksiin. Toisaalta, ovatko yhteiskunnan kasvavat ongelmat vähentäneet panostusta perinteisen diakonian työaloihin. Juuri ne lähetyspiirit ja vanhusten harrastekerhot saattavat olla ainut henkireikä yksinäisille. Ketkä ovat niitä, jotka saavat avun ja ketkä jätetään palvelematta jos tekijöitä on liian vähän?

Työharjoitteluni jälkeen olen miettinyt paljon, mitä minulle merkitsee sana diakonia. Se merkitsee minulle edelleen työtä heikoimpien puolesta. Mutta missä määritellään kuka on heikoin? Se merkitsee edelleen työn tekemistä oman vakaumuksen ehdoilla. Muta mitä sitten, jos se ei kannakaan väsymyksessä? Se merkitsee edelleen halua nähdä Jumalan kuva jokaisessa lähimmäisessä. Mutta entä silloin kun vastassa on ihminen, joka kieltää kaiken sen minkä varassa elän ja teen työtäni? Merkitseekö se työtä seurakunnassa, sitä en tiedä. Diakoniatyössä tuntuu kaikki olevan mahdollista. Monimutkainen juttu, vai mitä?

*Marja Noso
diakoniaopiskelija*

Kokemus kunniaan

Vuonna 2005 työväestömme on iäkkäämpää kuin tietojemme mukaan koskaan aikaisemmin. Henkilöstönsä hyvinvoinnista kiinnostuneet työyhteisöt joutuvat ottamaan tämän todesta ja muuttamaan toimintakulttuurinsa vastaamaan työyhteisönsä todellisia tarpeita. Sekin lienee totta, että monilla aloilla työvoimapulan välttämiseksi nykyiset työntekijät pitäisi saada pysymään työssään entistä iäkkäämmiksi.

Oikeudenmukaisuuden määrätietoinen huomioiminen on keskeinen henkisen hyvinvoinnin edellytys. Nuoret voivat vielä olla taipuisia ja tottuneempia siihen, että heidän tarpeitaan ei aina huomioida, mutta mitä itsenäisempään elämään harmaantuva työntekijä on tottunut ja mitä enemmän hänellä on omassa henkilökohtaisessa elämässään päätäntävaltaa, sitä tottuneempi hän on myös vaatimaan kuulluksi tulemista ja sitä, että hänen tarpeensa otetaan huomioon.

Siksi muutoksia aiheuttavien päätösten tekeminen tulisi aloittaa kuuntelevalla ja aikaa vievällä valmistelulla. Mahdollisimman varhaisessa valmistelun vaiheessa suunnitelmia tulisi olla laatimassa työyhteisön johdon lisäksi myös ne henkilöt, joita asia koskee. Yleensä hyvä ja kuunteleva valmistelu vaatii asiaan paneutumista ja riittävän määrän kokouksia yhteisymmärryksen saavuttamiseksi.

Kun halutaan saada aikaan muutos, on muistettava, että hyvä valmistelu on jo askel kohti muutosta. Sen lisäksi että suunnittelu tähtää tulevaisuuteen, se myös auttaa luopumaan olemassa olevasta ja siirtymään uuteen. Mahdollisimman monen osapuolen kuunteleminen kuluttaa aikaa suunnitteluvaiheessa, mutta säästää sitä sitten, kun muutosta aletaan käytännössä toteuttaa.

Kuunteleva valmistelu vaikeuttaa aluksi yhteisen toimintatavan löytämistä, sillä kokeneessa työyhteisössä on monia mielipiteitä ja monenlaista osaamista. Siksi päätöksentekijät menevät usein yli siitä, mistä aita on matalin eli kun ei paljoa kuunnella, niin ei myöskään ole häiritseviä vaihtoehtoja päätöksenteon pohjana. Tosiasia lienee kuitenkin se, että päätöksistä, joista ei ole puhuttu ennakoon, puhutaan hyvin paljon jälkikäteen ja kulutetaan aikaa keskusteluun, jolla ei ole enää vaikutusta tapahtuneeseen. Jälkikeskustelut ovat työntekijöiden tuskallisia yrityksiä sopeutua tapahtuneeseen. Heikosti

kuulluksi tullut työyhteisö on myös heikosti työhön sitoutunut yhteisö.

Kokeneet työntekijät ymmärtävät, että oppimisenarvoinen osaaminen ja tietäminen on jo organisaatiossa. Heillä on kokemuksen kautta saatua hiljaiseksi tiedoksi kutsuttua osaamista ja taitamista. Hiljainen tieto poikkeaa käsitteellisestä tiedosta siinä, että sitä ei voida mistään lukea eikä siitä paljon puhutakaan. Kokemuksen tuoma ammattitaito siirtyy sukupolvelta toiselle pääasiassa yhteisen työskentelyn kautta. Monet työsuoritukset ovat niin monimutkaisia, että niiden sujuvaa ja asianmukaista tekemistä ei voida lukea ohje- eikä oppikirjoista.

Jokainen kaste, messu, saarna, sielunhoito, ohjaus, kouluttaminen ja kokous on luettava tekijälleen ansioksi. Ei kirkollisen työn tekijä siitä huonone, että hänellä on työstään rautainen kokemus. Useimmat meistä oppivat työstään, pököpäisimmätkin kantapään kautta.

Sen sijaan, että ikääntyvien työntekijöiden osaisesta oltaisiin positiivisesti kiinnostuneita, heidän suorituskäytönsä heikkenemisestä on runsaasti vakaita uskomuksia. Useimmiten kuitenkin väärä. Ne ovat syntyneet lähinnä laboratoriokokeissa tehdyissä tutkimuksissa, joissa on mitattu erilaisia osatoimintoja ja todettu vanhempien ihmisten tuloksi- en olevan huonompia kuin heitä nuorempien. Esimerkiksi käy konekirjoittaminen. Ikääntynyt on hitaampi osasuorituksissa, esimerkiksi sorminaputuksessa ja reaktiotehtävissä, mutta niiden hidastuminen korvautuu muiden toimintojen tehostumisella.

Ikääntyneillä työntekijöillä on sellaisia avuja, joita nuorempien on vaikea saavuttaa muutoin kuin vanhenemalla. Niihin voidaan lukea työkokemuksen myötä kehittynyt kyky erottaa olennainen epäolennaisesta, itsen ja tehtävän kannalta sopivan työtahdin ja työtavan löytäminen ja yleisemminkin ajatellen kokemuksen kehittämä ihmistuntemus, joka oikeastaan perustuu siihen, että työntekijä tuntee itsensä. Työterveyslaitoksen tekemien tutkimuksien mukaan ikääntyneet ovat harvemmin poissa töistä, heille sattuu vähemmän tapaturmia ja he jättävät työpaikkansa harvemmin kuin nuoret työntekijät.

Ikääntyviä työntekijöitä ei kuitenkaan saada pysymään töissään, jos heitä johdetaan kunnioittamatta heidän kokemustaan ja ikäänsä. Seurakuntienkin johdon tulisi ymmärtää heitä luonnollisten perhesuhteiden näkökulmasta. Jo isovanhemman ikään tulleen työntekijän on hyvin vaikea →

noudattaa lastensa, saatikka lastenlastensa ikäisen esimiehen tai asiantuntijan käskeviä komentoja.

Nuoruutta ja aggressiivista muutosta ihannoivassa organisaatiossa kokemukselle annetaan hyvin vähän arvoa. Mutta jos emme tunne historiaa, niin emme tiedä, mitä kaikkea on jo tehty ja kokeiltu ja mitä niistä on opittu. Tämä pätee kansojen, organisaatioiden ja perheidenkin kohdalla. Omat puumerkinsä haluaa kukin sukupolvi aikaansa jättää. Kuinka radikaaleja jälkiä niiden tulee olla, sitä meidän on mietittävä.

Kristityissä maissa meillä on perinteenä uudistuminen. Kielessämme ovat uskostamme tutut termit parannuksen tekeminen, kilvoittelu ja mielen muutos. Tavoitteena on uudistua. Kristitty länsi on tukenut vapaata tieteellistä tutkimusta. Yhteiskunnassamme yleistavoitteita ovat kilpailu, kehitys ja muutos. Eräs islamilaisuuden tutkija sanoi, että kristinuskosta poiketen islaminuskoisissa maissa yleisilmeenä on säilyttäminen. Olisiko meidänkin opittava pitämään hyväksi havaittuja asioita elävästi ennallaan ja olemaan tyytymättömyyden sijaan kiitollisia siitä hyvästä, mitä meillä nyt jo on?

Voidaan väittää, että teknisen uudistumisen kiihas tahti ja rikastumisen raju vaatimus aiheuttavat tällä hetkellä luonnossa, yhteiskunnaassa ja perheissä vaikeuksia. Esimerkkeinä tästä ovat saastuminen, jatkuva korkea työttömyys, suuret tuloterot, köyhyys, avioerot ja lasten pahoinvointi. Työyhteisöt eivät voi olla ympäristöstään riippumattomia. Mutta voitaisiinko niissä silti sisäisesti rauhoittaa tilanne ja uskoa rauhalliseen uudistukseen ja säilyttää ristiriidaton yhteys nuorten ja iäkkäiden työntekijöiden välillä.

Kun työyhteisöissä pyritään kestäviin myönteisiin muutoksiin, on valittava kärsivällinen ja aikaa vievä uudistumisen tie, jossa kunnioitetaan ihmisen inhimillisiä ominaisuuksia ja käytetään hyväksi työntekijöiden kokemusta.

*Hannu Kuusniemi
työnohjaaja ja työyhteisöohjaaja, rovasti*

Ajatuksia diakoniasta ja kirkon virkarakennemuutoksesta

Meille on opetettu, että luterilaisessa teologiassa kirkon virka on ennen muuta saarna- ja opetusvirka. Kyseessä on vain yksi virka, jonka sisällön ja tehtävän määrää Jumalan sana. Sanan virkaan kuuluu siis erilaisia tehtäviä, yhtenä niistä pöytä-

palvelu ja evankeliumin julistaminen rakkauden tekojen avulla.

Ihminen on pelastettu palvelemaan. Kristillinen elämä johtaa toimintaan, palvelemiseen. Kun Paavali neuvoi galatalaisia elämään kristillisesti, hän sanoi, ettei Kristuksessa Jeesuksessa auta mikään muu kuin rakkauden kautta vaikuttava usko. Jeesus julisti Jumalan valtakunnan toteutumista niin sanoin kuin teoin. Jeesus antoi syntejä anteeksi ja auttoi ihmisiä uuteen elämään, mutta hän myös paransi sairaita ja ruokki nälkäisiä.

Diakonian virka on ammatti, josta työntekijänä saan palkkani. Se ei kuitenkaan ole vain ammatti, vaan myös vahva kutsumus. Diakoniatyöntekijä on seurakunnan palvelija, joka seurakunnan puolesta palvelee Kristusta auttaessaan Hänen nimessään sen kärsiviä jäseniä. Kirkon toiminnan tulee olla todistusta Jumalan valtakunnan läsnäolosta ja sille tulee olla ominaista palveleminen. Palvelun kohteena on koko ihminen, yhtä hyvin hänen hengellinen elämänsä kuin myös hänen henkinen, ruumiillinen ja aineellinen hätätilanteensa.

Diakonialla on kaikkina aikoina ollut ensisijaisesti karitatiivinen tehtävä. Hädässä olevien auttaminen on historian eri aikoina saanut erilaisia muotoja, joihin ovat vaikuttaneet yhteiskunnalliset olot, kulttuuri, sodat, sairaudet ja onnettomuudet. Avun kohteet ovat muuttuneet, ja diakonia on pyrkinyt myös laajentumaan pelkästä lapeudentyöstä sosiaalisesti diakoniaksi ja yhteiskunnalliseksi vuoropuheluksi, kannanotoiksi ja toiminnaksi.

Pedagoginen eli katekettinen diakonia on mukana diakoniassa monella tavalla. Katekeettinen tehtävä on korostunut yhä maalistuneemmassa ja yksityisyyttä korostavassa maailmassamme. Diakonian tehtävä on ollut asettua pienen ja heikon puolelle puolesta puhujaksi, joskus huutajaksi ja joskus jopa toisen paikalle.

Sielunhoito on ollut ja tulee aina olemaan luovuttamaton osa kirkon diakoniaa. Diakonia ja sielunhoito ovat kuin kaksoisisaret, jotka ovat kulkeneet käsi kädessä kautta historian. Diakoniassa voidaan puhua myös sielunhoitodiakoniasta, jolloin keskitytään ihmisen jumalasuhteeseen, kahdenkeskiseen keskusteluun, rukoukseen ja rippiin. Parhaimmillaan tämä toteutuu mm. pitkäaikaisissa kotikäyntisuhteissa. Joskus tähän voidaan päätyä myös vastaanottotilanteessa, joka on riittävän kiireetön, jolloin ihminen on tullut kohdatuksi. Myös missionaarinen diakonia on osa diakoniaa tehtävää.

Virkarakennekomitean mietintö heratti monia ajatuksia, prosessissa on mielenkiintoista ja haastavaa olla mukana. Komitean mietintö virallistaisi monia tehtäviä, joita me diakoniatyöntekijät jo nyt teemme. Diakonialla on oma luovuttamaton paikansa jumalanpalveluksessa. Erityisesti se korostuu diakonian omissa pyhissä esimerkiksi yhteisvastuukeräyksen aloitussunnuntaina, vanhustenviikon

pyhänä, vastuuviikon ja lähimmäispäivän sunnuntaina sekä leirijumalanpalveluksissa. Yhteistyössä teologien kanssa on ollut mahdollista nytkin suunnitella saarnaa ja esirukousta diakoniatyön näkökulmasta sekä tuoda myös yksityisen ihmisen esirukousaihe esille. Samalla on saanut olla mukana avustamassa ehtoollisen jaossa. Vastuun paikka on löytynyt myös monelle seurakuntalaiselle, työttömien yhdistyksen, johtokunnan tai eläkeläisjärjestön edustajalle. On ollut yhdessä tekemisen, suunnittelun ja juhlan tuntu. Lopputulos on varmasti ollut ihan eri näköinen kuin jos yksi ihminen olisi sen suunnitellut. Yhteistyössä on voimaa.

Hyvin luontevaa olisi, että diakoniatyöntekijä saisi jakaa ehtollisen yksityisen ihmisen kotona. Nythän me olemme turvautuneet teologeihin ja delegoineet ehtoollispyynnöt heille. Toiminta on sujunut hyvin, kun siihen on opittu. Muutos painotaisi kuitenkin selkeämmin yksityisen ripin sielunhoidollista luonnetta, sen luottamuksellisuutta ja vaihteluvollisuutta.

Uutena haasteena ja luontevana (joskin opetus- ja tarvitsevana) kokisin myös hautaan siunaamisen esimerkiksi pitkällisen saattohoidon päätteeksi. Itse en koe uusia tehtäviä vaatimuksina vaan haasteina. Uskon, että työyhteisön suunnitelmallisella yhteistyöllä kokonaisuus toimii.

Kunkin meistä on itse pidettävä huolta siitä, että aikaa jää myös kotikäynneille ja vastaanottotyöhön sekä leiri- ja ryhmätoimintaan.

*Nastolan seurakunnan diakonissa
Pirkko Aulén*

Panta ja valta

Viran tunnusten käyttäminen ja näyttäminen ovat usein puheena, kun papit ja diakoniatyöntekijät kokoontuvat pohtimaan ammatti-identiteettiään. "Pantakeskustelu" on velloneut myös ammatilehdistössä.

Viran tunnusten selkeä näkyminen kylän raitilla ja katukuvassa on pääsääntöisesti myönteistä ja perusteltua. Se lisää sekä virkamme arvostusta että ammattimme katu-uskottavuutta. Tunnusten esilläolo helpottaa usein myös työn tekemistä ja ihmisten palvelemista.

Tutustuin luterilaisen kirkon työhön Argentiinassa viime syksynä. Oli mielenkiintoista nähdä, kuinka paikalliset luterilaiset ovat mukana ihmis-oikeus- ja HIV/AIDS-työssä. Vierailin espoolaisten matkatovereitteni kanssa Buenos Airesissa HIV-positiivisten kodissa, jota johtaa luterilainen pappi. Vierailu herätti meissä espoolaisissa paljon ajatuksia myös viran tunnuksista ja niihin sisältyvistä

viesteistä. Argentiinalainen virkaveljemme kertoi, ettei hän koskaan käytä papillisia tunnuksia, kun vierailee vankien, HIV-potilaiden tai yhteiskunnan laidoilla elävien luona. Noiden vierailujen yhteydessä pannan merkitys muistuttaisi lähinnä instituutiosta, järjestelmästä ja vallasta, joka on arvostellut, ojentanut, sortanut ja tuominnut niitä, jotka elävät yhteiskunnan marginaalissa ja erilaisissa elämäntilanteissa. Isäntämme mukaan aito kohtaaminen ei toteudu, kun väliin tulevat mielikuvat ja ennakkokäsitykset kirkko-laitoksesta, joka on aina ollut valmis neuvomaan veljellisesti ja ojentamaan isällisesti, muttei koskaan kuulemaan ja oppimaan niiltä, jotka elävät laidoilla. Isäntämme kertoi käyttävänsä aina papinpaitaa, kun vierailee esim. vankilan tai sairaalan johdon puheilla. Näissä tapaamisissa kirkko-instituutiolla ja sen viralla on hyvin luottamusta herättävä, positiivinen merkitys ja oheisviesti.

Argentiinan jälkeen olen miettinyt, mitä viran tunnustusten käyttö viestii meidän kontekstissämme. Enimmäkseen siihen sisältyvät viestit ovat myönteisiä. Toisaalta kysyn, onko tunnusten käytön korostaminen vain meidän oma näkemysmekanismi siitä, miten ihmiset suhtautuvat kirkon virkaan ja sen työntekijöihin? Elämme siinä uskossa, että mitä enemmän katukuvassa vilahtaa papinpaitoja, sitä matalammaksi kirkon kynnyks käy. Olemmeko kuitenkin tarpeeksi ajatelleet, että Suomessa on ihmisiä - kirkkomme jäseniä - joille papilliset tunnuksat voivat viestiä aivan muuta kuin armon sanomaa ja rakkauden evankeliumia. Ne voivat herättää mielikuvia byrokraattisesta, vallastaan kiinnipitävästä ja etäisestä kirkosta, joka kyllä hoitaa ja hoivaa "vähäosaisia", muttei näe heitä kirkon täysvaltaisina jäseninä. Toivottavasti emme käytä pantaa panssarina tai suoja-asuna siltä todellisuudelta, jonka keskellä meidänkin on työtämme tehtävä!

Noin 15 vuotta sitten olin tuoreena pappina Kainuussa ja osallistuin paikallisiin itsenäisyyspäivän juhliin koululla. Koska olin kirkossa saarnannut, minut pantiin istumaan kirkkoherran viereen etupenkkiin. Olimme juhlan kunniaksi oikein kaftaaneissa. Paikalla oli myös paikallislehden toimittaja, joka oli antanut minun ymmärtää olevansa erittäin kirkkokriittinen. Kun seuraavan viikon lehdestä näin hänen juttunsa ja lehtikuvan, jossa minä ja kirkkoherra olimme kuvan keskipisteessä, luulin toimittajan sittenkin olevan hyvin myönteinen virkaani ja edustamaani yhteisöä kohtaan. Törmäessäni toimittajaan kylän raitilla, otin asian puheeksi. Hän selitti: "Laitoin papit kuvaan, jotta kansa voi ihailla teitä ja teidän isänmaallisuuttanne!" Silloin ajattelin, että olisiko pitänyt sittenkin mennä istumaan takariviin tai käydä saarnan jälkeen vaihtamassa siviilit päälle.

Nyt tarvitaan erilaisia näkökulmia keskusteluun, sillä emme enää elä maailmassa, jossa kaikki tulkitsevat asioita ja ilmiöitä samalla tavalla!

Matti Peiponen,
pastori ja Espoon seurakuntien kansainvälisen
vastuun projektisihteeri

Avioero rakkauden perusteella

Olli-Pekka Vainio on huolissaan siitä, että rakkaudella perustellaan niin kepeästi kaikenlaisia ratkaisuja (Crux 5 ja 7 /2002). Hän näyttää toivovan, että oikeanlaisen rakkauden voisi määritellä kaikkien tunnistettavaksi, mutta koska on niin vaikeaa tunnistaa jumalallista rakkautta sotkematta mukaan esimerkiksi dogmatiikkaa tai tunteellista rakkautta, olisi parempi olla käyttämättä rakkautta perusteluna lainkaan. Esimerkiksi hän ottaa avioeron ja uudelleen avioitumisen, jotka mies perustelee suuremmalla rakkaudella toista naista kuin vaimoaan kohtaan.

Uuden testamentin ajoista asti Jeesuksen avioerokieltoon on tehty varauksia. Meidän aikanamme ne puetaan sellaisiin muotoihin kuin että alkoholistin vaimon ei tarvitse kestää kaikkea tai että avioero ei ole turha, jos toinen on luonnevikainen. Mutta myös ihmisellä, joka on avioitunut "luonnevikaisen" tai "alkoholistin" kanssa, on vääristynyt käsitys rakkaudesta - hän on valinnut puolison, jota hänen nimenomaan ei olisi pitänyt valita. Usein kummankin lähipiirissä on yhtä vääristyneitä suhteita, joita pidetään normaaleina.

Sanotaan, että alkoholistin voi pelastaa vain uskoontulo tai rakastuminen: maallisellakin rakkaudella on valtava voima. Vääristyneestä rakkaudesta voi päästä vain oppimalla tuntemaan oikean rakkauden. Rakastuminen ulkopuoliseen voi elvyttää avioliiton, jos se pysähdyttää puoliset miettimään, mikä mättää ja mitä kumpikin voisi asialle tehdä. Mutta jos kaikki syy näyttää olevan vain toisessa, hänelle jää vaihtoehtoiksi alistuminen vallitsevaan tilaan, jatkuva kapinointi tai lähteminen pois, mihin sitten kenenkin voimat riittävät.

Vainiolle ja monelle muulle näyttää olevan hämmäntävää se, että Jeesus oli aikansa kapinallinen. Olemme niin tottuneet kilttiin Jeesukseen, että meiltä jää näkemättä hänen vallankumouksellisuutensa. Ei hän tyytynyt asioiden vallitsevaan tilaan eikä kaihtanut poislähtemistä: teille on hyväksi, että minä menen pois.

Evankeliumien Jeesus haastaa meitä jatkuvaan uudelleen ajattelemiseen, itsemme ja eteen tulevien asioiden koettelemiseen. Ilman sitä puolisonvaihtokaan tuskin muuttaa mitään. Jatkuvan mielenmuutoksen tie ei tosiaankaan ole helppo, mutta sillä ei tarvitse kulkea yksin. Viime kädessä apuna ei kuitenkaan voi olla kirkon periaatteet tai samoin ajat-

televien tuki, vaan ainoastaan uutta luova Jumala, Rakkaus, joka on kirjoittanut lakinsa ihmisen sisimpään. Hänen läheisyydessään on mahdollista nähdä ja kestää ensin oma syntisyytensä ja keskeneräisyytensä (myös rakastamisessa ja ajattelussa), sitten myös toisten.

Merja Auer
pastori
merja.auer@nic.fi

Säännöistä ja poikkeuksista

Auer olettaa, että en voi hyväksyä Jeesuksen kapi-nallisuutta. Itse asiassa asia on päinvastoin. Paljon työläämpää, ellei mahdotonta, minulle on hyväksyä ja elää todeksi ne tilanteet, joissa Jeesus käytetty yleispätevien lakien ja sääntöjen mukaisesti. Poikkeukset havaitsen helposti ja niitä taas seuraisin mielelläni, jopa tehden niistä sääntöjä. Tämä sisäinen haluni liittyy erääseen kulttuurissamme laajemminkin vallalla olevaan trendiin, josta en itsekkään ole vapaa. Modernia raamatuntulkintaa riivaa dekonstruktionismi, joka välähtelee myös keskustelukumppanini riveillä. Dekonstruktioistisen hermeneutiikan mukaan esimerkiksi Jeesuksen puheet ovat ristiriitaisia, joko keskenään tai sitten vallitsevien normien kanssa. Tästä johtuen jäljelle ei jää mitään muuta kuin ristiriita, koska tekstien tasolla olevat yleiset periaatteet kumoavat toisensa. Niinpä kenenkään on turha vaatia toiselta minkään normin mukaista toimintaa, koska yleispätevää oikeaa ja väärää ei ole. Kaikkia koskevan oikean ja väärän olemassaoloa voidaan pitää jopa vaarallisena, koska niitä voidaan käyttää (hengellisen) vallankäytön ja alistamisen välineinä. Jäljelle jää vain subjekti itse, joka on haluineen ja toiveineen kaiken mitta. Sinänsä pakanallinen ajatus on otettu sisälle kirkolliseen elämään, pukemalla subjektin valintaprosessi hengellisiin käsitteisiin. Tällaisia käsitteitä voivat olla esim. "uutta luova Jumala", "sydämeen kirjoitettu rakkaus" tai karismaattisessa liikkeessä esiintyvä sisäisen sanan käsite. Näin arvoista ja järjestyksestä irtautuminen voidaan perustella "teologisesti".

Tällöin ollaan kuitenkin jo irrottauduttu kristillisestä uskosta, jolle on määräävää Jumalan itseilmoitus. Jumala määrittelee itse oman olemisensa sekä oikean ja väärän rajat. Käärmeen kuiskuttelu "te tulette tuntemaan hyvän ja pahan" on ihmiselle suunnattu kiusaus määritellä nämä rajat itse. Kun Jumala ja arvot siirretään ihmisen ulkopuolelta hänen sydämeensä, ihminen on todella "kuin Jumala". Tämä siirto voidaan oikeuttaa edellä kuvatulla hermeneutiikalla.

Tällöin tullaan siihen, mistä koko keskustelu

lähti liikkeelle. Jos ihmisen ulkopuolella ei ole objektiivista todellisuutta ja sellaisia imperatiiveja, jotka osoittavat hänelle paikkansa (teologit puhuvat ilmoituksesta), seurauksena on ihmisen korottaminen jumalaksi. Teologisesti orientoitunut persoona voi toki käyttää esimerkiksi sisällöltään tyhjentyntä "rakkautta" tämän kaiken oikeuttamiseen.

Todettakoon vielä lopuksi, että en vastusta kategorisesti avioeroa tai uudelleenavioitumista. Ne ovat kuitenkin poikkeuksia, eivätkä sääntöjä, ja ne tulisi valita vain "pienemmän pahan" mielessä. Vaikka Raamatun käskyt ja elämän todellisuus eivät useinkaan kohtaa, ei tämä mielestäni tule johdattaa käskyjen nihiloimiseen vain sillä perusteella, että ne ovat vaikeita tai mahdottomia täyttää. Eihän kukaan vaadi tappamiskiellon poistamista vain siksi, että ihmisiä kuitenkin tapetaan tai koska se voi olla joskus oikeutettua.

Olli-Pekka Vainio
pastori

Diakoniksi kasvamassa Yksinäinen matka

Viime jouluna minulle ja muille saman suuntautumisen valinneille opiskelijoille koitti toiveitten täyttymisen etappi. Saimme pätevyyden diakonisosionomeiksi. Koulutusaikanamme Oulun Diakonia-ammattikorkeakoulussa DIAK:ssa olemme saaneet valmiuksia työskentelyyn niin yhteiskunnallisissa kuin kirkollisissakin työtehtävissä. Olemme ensimmäinen diakoni-sosionomi ryhmä, joka varsinaisesti valmistuu Oulun DIAK:sta. Olemme siis saaneet olla polunraivaajia täällä pohjoisessa.

Koulutus on antanut monipuolisia tietoja ja taitoja, etenkin harjoittelujaksot ovat tehneet tulevaa työ- ja ongelmakenttää tutuksi. On ollut tilaa pohdita, mikä itse kullekin olisi ominta aluetta. Monelle ajatus diakoniatyön tekemisestä on ollut peruste koulutukseen hakeutumiselle.

Näkemyksistä tulevaisuudessa kirkon työntekijänä vaatii syvää luottamusta siihen, että kirkossa on tilaa monenlaisille työntekijöille. Kun katseen opiskelukaveritani, olen iloinen siitä, että näen monenlaisia persoonia ja lahjakkuuksia joukossa. Miten he aikanaan tuovatkaan väriä seurakuntiin!

Meille diakoneiksi aikoville yhteistä on kirkon työntekijän ammatti-identiteetin etsiminen. Koulu voi auttaa tässä tehtävässä joiltakin osin antamalla perustietoa ammatista ja tulevasta työympäristöstä. Kuitenkin jokaisen meistä on tehtävä osa matkasta yksin. Muodollisen ammattipätevyyden hankkimisen lisäksi on sisäisen kasvamisen aika. Kasvamaan suostuminen merkitsee kuitenkin suostumis-

ta särkeeseen. Monta sisäistä kynnystä on opiskelijan ylitettävä ennen kuin hän pystyy sanomaan: se, mitä minä olen, riittää. Millainen diakoni, millainen ihminen itse kustakin tulee, on vasta hahmottumassa.

Välillä etsiminen, ymmällään oleminen on hyvin tuskallista. Se on tuskallista myös läheisille, jotka tekevät elämässä omaa matkaansa omien etappiensa mukaisesti. Välillä matkan yksinäisyys pelottaa. Vaikka pystyisimme jakamaan kokemuksia keskenämme, kokonaan kukaan ei voi tehdä matkaa toisen puolesta. On sekä ihanaa, että pelottavaa ajatella, että diakoniksi kasvamisen onkin elämänpituinen haaste. Se on kasvua kohti sitä mahdollisuutta, joka ihminen on, jota me ihmiset yhdessä olemme. Ehkä meidän kannattaisi aina säilyttää jotain opiskeluaikaisesta etsimisestä, ymmällään olosta, keskeneräisyydestä. Ehkä kasvamisen edellytys on ajatus: minä en ole vielä valmis. Keskenäisessä ihmisessä elävälle Jumalalle ja jatkuvalla luomistyölle on tilaa.

*Oulun DIAK I9nb:n
diakoni-sosionomiopiskelijat*

Anne Kellokumpu
anne.kellokumpu@diak.fi

Tulevia tapahtumia vuonna 2003:

Naisteologioiden neuvottelupäivät
18.-19.3.
Laukaassa

AKI-liittojen jäsenilta
Kirkkopäivien yhteydessä
23.5. klo 16.30-18.30

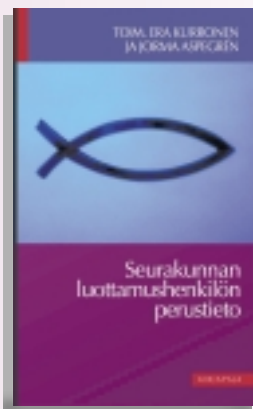
**Kirkon
Diakoniatyöntekijöiden
neuvottelupäivät**
8.-10.9.
Kuopiossa

Uskon yhteinen sävel

Erkki Kurronen (toim.)

SEURAKUNNAN LUOTTAMUS- HENKILÖN PERUSTIETO

Jokaisen luottamus-
henkilön välttämätön,
päivitetty tietopaketti.
Ovh. 18,00

Riitta Helosvuori
ym. (toim.)

DIAKONIAN KÄSIKIRJA

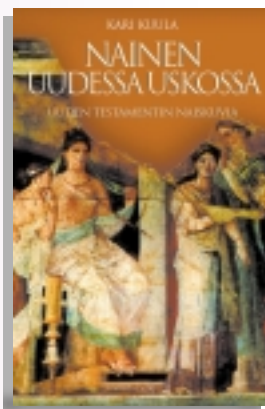
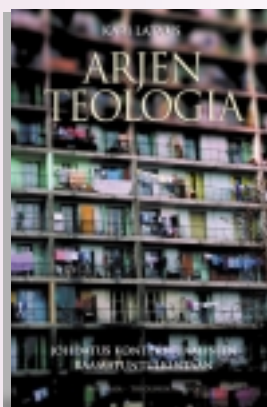
Perusteos valottaa
diakonian historiaa ja
teologisia perusteita.
Opas kertoo myös, miten
ihmistä autetaan
käytännössä, kuinka
työntekijä itse jaksaa.
Ovh. 47,90

Kari Latvus

ARJEN TEOLOGIA Johdatus kontekstuaaliseen raamatuntulkintaan

Mitä kuuluu vapautuksen
teologialle tänään?
Perusteellinen katsaus
kontekstuaalisen teologian
tähänastiseen historiaan
Suomessa ja maailmalla.
Ovh. 32,00

Kari Kuula

NAINEN UUDESSA USKOSSA Uuden testamentin naiskuvia

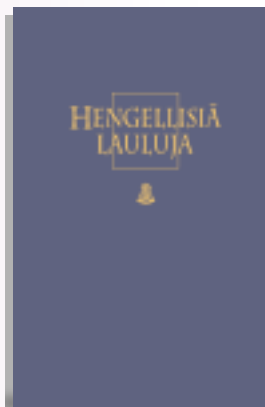
Kristinuskon
varhaisvaiheilta löytyy
sekä naisia vapauttavia
että alistavia pyrkimyksiä.
Kattava perusteos
ajankohtaisesta aiheesta.
Ovh. 39,50

Anna-Mari Kaskinen
(toim.)

MATKALAULUJA

Uusia messulauluja eri
puolilta maailmaa. Paljon
ennen julkaisematonta
hengellistä musiikkia.
Yksiaäniset nuotit
sointumerkinnoin.
Ovh. 19,90

Markku Kilpiö (toim.) HENGELLISIÄ LAULUJA

Tunnettuja hengellisiä
lauluja ja virsiä sekä
valikoima herätysliikkeiden
laulukirjoista. 80 laulua
nuotteineen ja
taustatietoineen.
Ovh. 16,80

Suomen kirkon pappisliitto

Finlands kyrkas prästförbund

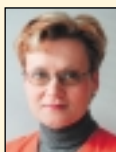
Perustettu 14.1.1918

PUHEENJOHTAJA

Juha Kauppinen
Messukylän kirkkoherra, TT
Helakallionkatu 6 F
33580 Tampere
(03) 219 0203 (työ)
050 554 2427 (GSM)
s-posti: juha.kauppinen@evl.fi

JOHTAJIEN SIHTEERI

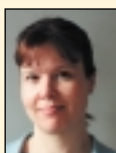
HSO-siht. Tuula Anttonen
(09) 150 2453
s-posti: tuula.anttonen@pappisliitto.fi
Esittelijöiden sihteeri, hallintoelinten pöytäkirjanpitäjä, Cruxin toimitussihteeri, matka- ja kokousjärjestelyt, Internet-kotisivut.

TOIMINNANJOHTAJA

Teol. tri Esko Jossas
(09) 150 2467 (työ)
050 511 6683 (GSM)
s-posti: esko.jossas@pappisliitto.fi
Liiton yleinen johto, hallintoelinten päätösten valmistelu ja esittely, liiton talous, edunvalvonta- ja neuvottelutoiminta, opintomatkat, palvelussuhdeneuvonta.

TOIMISTOSIHTTEERIT

Heli Meinola
(09) 150 2653
s-posti: heli.meinola@pappisliitto.fi
Jäsenyysasiat, alaosastot, opintomatkat.

APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Pastori Hannu Ronimus
(09) 150 2466 (työ)
050 542 3664 (GSM)
s-posti: hannu.ronimus@pappisliitto.fi
Alaosasto- ja koulutustoiminta, Cruxin päätoimittaja, liiton tiedotustoiminta, opintomatkat, Papiston päivät, hallintoelinten päätösten valmistelu ja esittely, palvelussuhdeneuvonta.

Anne Taanila
(09) 150 2657
s-posti: anne.taanila@pappisliitto.fi
Laskut ja kirjanpito, luottamusmieskurssit.

PROJEKTISIHTTEERI

Pastori Kaisa-Liisa Pehkonen-Suoranta
(09) 150 2455 (työ)
050 597 5231 (GSM)
s-posti: kaisa.pehkonen-suoranta@pappisliitto.fi
Liiton opiskelijatyö, toiminta nuorten pappien tukemisessa, osavastuu koulutuskysymyksissä, palvelussuhdeneuvonta.

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieäisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin
klo 9.00–15.00
fax (09) 148 5875
kotisivu: www.pappisliitto.fi
s-posti: suomen.kirkon@pappisliitto.fi

ERITYISKOULUTETTUIJEN TYÖTÖMYSSKASSA

Asemamiehenkatu 2,
8 krs., 00520 Helsinki
puh. (09) 150 21
ma, ti, to 9–11
ke 9–11 ja 13–15
fax (09) 272 1212
s-posti: erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Diakonia- työntekijöiden Liitto

Diakoniarbetarnas
Förbund

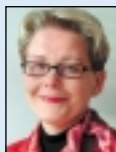
Perustettu 15.6.1958

PUHEENJOHTAJA

Leena Vanne
Tapiolan diakonissa
Vanhan-Mankkaant. 14 E 13
02180 Espoo
(09) 8625 0431 (työ)
040 546 5193 (GSM)
s-posti: leena.vanne@evl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Diakonissa, terv. hoit.
Riitta Hiedanpää
(09) 150 2287 (työ)
040 516 5557 (GSM)
s-posti: riitta.hiedanpaa@dtl.inet.fi

*Liiton yleinen johto, edunvalvonta- ja
neuvottelutoiminta, hallintoelinten
päätösten valmistelu, esittely ja täytän-
töönpano, palvelussuhdeneuvonta.*

JÄRJESTÖSIHTEERI

Diakonissa,
TtM Raija Pyykkö
(09) 1502 286 (työ)
040 7650 477 (GSM)
s-posti: raija.pyytko@dtl.inet.fi

*Ammatilliset kysymykset, tiedot-
taminen, opiskelijatyö, alaosastotoi-
minta.*

TOIMISTOSIHTEERI

Yo-merkonomi
Pirjo Heikkinen
(09) 150 2487 (työ)
s-posti: pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi

*Jäsenyysasiat, kirjapito ja maksuliik-
kenne, materiaalitilaukset, mökkivar-
aukset.*

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoinna arkisin klo 9.00–15.00
fax (09) 877 7397
kotisivu: www.dtl.fi
s-posti: diakoniatyontek.liitto@dtl.inet.fi

Suomen Kanttori- urkuriliitto

Finlands Kantor-organist-
förbund

Perustettu 15.6.1907

PUHEENJOHTAJA

Marjukka Andersson
Lauttasaaren kanttori, DU
Myllykallionrinne 2 B 15, 00200 Helsinki
040 513 6235 (GSM)
s-posti: marjukka.andersson@kolumbus.fi

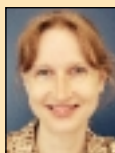
TOIMINNANJOHTAJA

Valt. maist.
Annamari Jokinen
(09) 150 2445 (työ)
040 865 6630 (GSM)
s-posti: annamari.jokinen@
suomenkanttori-urkuriliitto.fi

*Edunvalvonta, palvelussuhdeneuvonta,
tiedotus, opiskelijatoiminta, kv-asiat.*

TOIMISTOSIHTEERI (VS.)

Nina Järvensivu
(09) 1502 446 (työ)
s-posti: nina.jarvensivu@
suomenkanttori-urkuriliitto.fi

Jäsenyysasiat, maksuliikenne.

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoinna arkisin klo
9.00–15.00
fax (09) 2787 177
kotisivu
www.kolumbus.fi/skul/
s-posti: kanttori.urkuriliitto@kolumbus.fi